Gildeskål kommune

...Å eg veit meg eit land...

2020-2023

Handlingsdel av kommuneplan, budsjett og økonomiplan

Foto: Frida Bringslimark

Rådmannens forslag

2020-2023

Forord 3
1. Gildeskål kommunens spesifikke utfordringer og konsekvenser 4
1.1 Helse og omsorgstjenester 5
1.2 Skole og barnehage 7
1.3 Miljøprofil i planperioden 9
1.4 Rekruttering og kompetansebehov 11
1.4 Bolyst 12
1.5 Digitalisering 12
1.6 Konsekvenser av utviklingstrekkene 14
1.7 Alternativ utvikling av kommunen 16
1.8 Konklusjon på spesifikke utfordringer og konsekvenser 17
2. Om plandokumentene 18
2.1 Handlingsdelen av kommuneplanen og økonomiplanens plass i plan og budsjettsystem 19
2.2 Lovkrav til handlingsdelen av kommuneplanen og økonomiplanen 20
2.3 Øvrige sektorplaner 21
2.4 Organisering av arbeidet og prinsipper som er lagt til grunn 22
3. Kommuneplanens mål og sentrale føringer for handlingsdel og økonomiplan 23
3.1 Mål 23
3.2 Sentrale- og regionale myndigheters føringer til kommunen 26
4. Kommunens rammebetingelser 30
4.1 Utvalgte nøkkeltall sammenlignet med KOSTRA gruppe 6 og Nordland 30
4.2 Befolkning/bosetting og boliger 38
4.3 Verdiskapning og næringsutvikling 40
4.4 Sykefravær 41
4.5 Folkehelseprofil 41
4.5.1 Våre samfunnsfloker 42
5. Økonomiplan 2020-2023 45
5.1 Budsjett 2020 45
5.1.1 Kommunens inntekter 46
5.1.2 Kommunes utgifter 50
5.2 Driftsoversikt – økonomiplanperioden 2020-2023 54
5.3 Finansforvaltning 60
5.4 Øvrige virksomheter i regi av kommunen med tilskudd 61

5.4.1 Kirkelig fellesråd 61
5.4.2 Gildeskål vekst 61
5.4.3 Sjøfossen næringsutvikling (SNU)/Gildeskål Invest AS 62
5.4.4 Merkurprogrammet 62
5.4.5 Kunnskapssenteret i Gildeskål og Opplæringskontoret for fiskerifag (Kigok) 63
5.4.6 Øvrige samarbeid og selskaper kommunen deltar i 63
5.5 Investeringsbudsjett 65
5.5.1 Investeringer i planperioden 65
5.5.2 Finansiering 66
5.5.3 Beskrivelse av investeringsprosjektene 66
5.5.4 Tiltak som ikke er avklart/prioritert 70
6. Handlingsdel 2020-2023 71
6.1 Temaområde i planperioden 71
6.2 Tjenesteområdene 71
6.2.1 Driftsrammer 72
6.2.2 Gildeskål kommunes organisasjonskart: 73
6.2.3 HA 2 – Familie og oppvekst 74
6.2.4 HA 3 Helse og omsorg 78
6.2.5 HA 4 Teknisk - eiendom og HA 6 Vann og avløp – drift og vedlikehold 82
6.2.6 Ha 5 Kultur 85
6.2.7 HA 7 Økonomi og administrasjon 87
6.2.8 HA 7 Rådmannens stab 89
6.3 Øvrige sektorplaner i økonomiplan 2020-2023 91
6.4 Oppsummering/konklusjon 91
Vedlegg 93

Forord

Gildeskål kommune har utarbeidet et budsjett for 2020, handlingsdel og økonomiplan for 2020-2023 som viser at kommunen har økonomi til å levere tjenester til innbyggerne på omtrent samme nivå som tidligere. Dette til tross for at statens overføringer gjennom inntektssystemet ikke er økt nevneverdig. Det er en dreining i inntektssystemet der folkerike og mer urbane kommuner får mer penger og taperne er kommuner som Gildeskål. I dette bildet er det viktig å legge vekt på at Gildeskål kommune fortsatt klarer å levere et stabilt tjenestenivå til innbyggerne.

Fylkesmennenes krav til økonomisk balanse i kommunebudsjettene og alle årene i økonomiplanperioden er at netto driftsresultat bør være på minst 1,75 % av driftsinntektene. Det betyr at ikke alle inntektene skal brukes til drift, men noe skal gå til sparing for å kunne takle uforutsette hendelser og egenkapitalfinansiere deler av investeringer. Dette er det fylkesmennene betegner som en sunn kommuneøkonomi. I dette budsjettet kan vi ikke oppfylle kravet hvert enkelt år i økonomiplanen, men perioden sett under ett så klarer vi dette kravet.

Gildeskål kommune har slått sammen handlingsdelen i samfunnsplanen med økonomiplanen og årsbudsjettet i ett dokument. Kommunen får kun ett dokument der handlingsplanens tiltak både er budsjettert og målsatt. Foruten å være det formelle vedtaket om hva og hvordan kommunen skal realisere målene i samfunnsplanen de neste 4 årene, blir dokumentet et praktisk arbeidsverktøy både for politikken og administrasjonen i Gildeskål kommune. Politiske beslutninger og føringer er å fastsette et mål for hva man vil oppnå og så bevilge hvor mye penger som skal til for å nå det målet. Politikken vil ved avleggelsen av årsregnskapet kunne kontrollere om målet ble nådd og evaluere resultatet. Fordelen med å gjøre det på denne måten er at den politikken kommunestyret velger kommer tydelig frem. Administrasjonen har gjennom beskrivelsene av virksomheter og tjenester anbefalt hvilke mål i samfunnsplanen kommunen bør jobbe for å nå.

For å få fullstendig oversikt i dette er det viktig at leseren også ser dette i sammenheng med kommunens øvrige planverk, årsmeldinger, årsberetninger og budsjettdokumenter. De er alle viktige bakgrunnsdokumenter i arbeidet med handlingsdelen av kommuneplanen og økonomiplanen.

Gildeskål 31.oktober 2019

Helge D Akerhaugen

Rådmann

1. Gildeskål kommunens spesifikke utfordringer og konsekvenser

Gildeskål kommune tilhører en gruppe kommuner med høye bundne kostnader per innbygger og samtidig høye frie disponible inntekter. Samtidig er kommunen randkommune til en større by som fører til at kommunen opplever virkningene av lokal og nasjonal urbaniseringstrend. Statistisk Sentralbyrå (SSB) og Kommunens Sentralforbund (KS) beskriver Gildeskål kommunes utvikling gjennom framskrivning av den demografiske utviklingen.

Aldersgruppe	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0-1 år	25	31	31	31	31	29	29	29	29	29	28
2-5 år	78	73	65	65	67	72	72	70	70	69	68
6-15 år	211	205	218	221	213	211	206	197	193	189	192
16-18 år	64	66	58	58	66	73	75	74	79	79	68
19-20 år	43	47	40	37	35	31	30	43	41	39	43
21-22 år	40	32	44	48	42	40	38	34	34	44	43
23-29 år	130	127	115	105	111	113	110	108	105	100	104
30-34 år	104	109	113	117	107	97	102	92	88	84	85
35-49 år	358	356	361	365	368	371	369	374	374	378	369
50-66 år	482	483	466	455	445	445	440	438	436	432	433
67-79 år	306	307	321	324	347	348	343	343	339	325	311
80-89 år	107	106	106	108	111	106	122	128	135	152	159
90 år og eldre	30	27	22	25	23	26	26	25	26	23	25
Sum innbyggere	**1 978**	**1 969**	**1 960**	**1 959**	**1 966**	**1 962**	**1 962**	**1 955**	**1 949**	**1 943**	**1 928**

Gildeskål kommune har i flg prognosene fra SSB en negativ folketallsutvikling, vi blir færre innbyggere i årene som kommer. I 2027 skal vi være 1949 innbyggere noe som er langt lavere enn vår egen samfunnsplan som sier at vi skal være 2250 innbyggere i 2027. Prognosene er basert på et betydelig statistisk grunnlag som også inkluderer arbeid og flyttemønstre i tillegg til fødsels- og dødstall. Prognosene tilsa ved budsjettfremlegget høsten 2018 at kommunene ved utgangen av 2019 skulle ha 2001 innbyggere. Når vi nå, høsten 2019, ser at det riktige antallet er 1978, kan vi ikke se bort ifra at den negative utviklingen kanskje går fortere enn SSB klarer å fange opp i sine statistikker. For ett år siden var prognosen at vi ved utløpet av 2022, siste året i økonomiplanperioden, skulle ha 1984 innbyggere. Nå legger vi frem tall som viser at i 2023, siste året i denne økonomiplanperioden, vil det være 1966 innbyggere i Gildeskål kommune. Siste års utvikling kan indikere at også dette tallet er for høyt.

I økonomiplanperioden skal vi etter prognosen miste 46 innbyggere i yrkesaktiv alder (19-66 år). Samtidig øker gruppen eldre over 67 år (67-90+) med 41 personer. Gruppen over 80 år er relativt stabil på ca 130 personer i hele perioden, mens gruppen 67-79 øker med 40 personer. Når vi ser på barn i skolepliktig alder så øker denne gruppen med 8 personer i perioden, samtidig synker antall barn i barnehagealder med 6.

I perioden 2020 til 2023 vil vi ha omtrent like mange fødte som døde. Endringene i befolkning skyldes derfor endringer i gruppen som er student/yrkesaktiv. Vi vet at en av de viktigste årsakene til flytting er tilgang på arbeid og studieplass. Vi ser at i gruppen 50-66 år, som nærmer seg pensjonsalder, er det 38 personer som flytter. Samtidig ser vi at blant de som er blitt pensjonister, øker innbyggertallet med 40 stk. Ut ifra dette kan det hevdes at mange fra Gildeskål kommer tilbake når yrkeskarrieren er

over, samtidig som de som er arbeidsinnvandrere til Gildeskål flytter til sitt hjemsted når de blir pensjonister.

Hva betyr dette demografiske bilde for kommunens planlegging og utvikling i årene fremover? Kommunens viktigste oppgaver er å levere tjenester til personer. De største gruppene som mottar kommunale tjenester er de eldre gjennom helse –og omsorgstjenester og barn i skolepliktig alder.

1.1 Helse og omsorgstjenester

Helse- og omsorgsavdelingen tilbyr et mangfold av tjenester som i hovedsak er hjemlet i lover og forskrifter. Samhandlingsreformen har resultert i at stadig flere pasienter overføres fra spesialisthelsetjenesten til kommunen. Disse har nå i tillegg mer kompliserte diagnoser og behov for mer spesialisert medisinsk oppfølgning enn tidligere. Samtidig er det fra sentrale myndigheter stadig nye krav til kommunene om å få på plass økt fagkompetanse som psykolog, ergoterapeut og annet.

Helsestasjon- og jordmortjenesten søkes styrket ved at vi vil søke på øremerkede midler fra Helsedirektoratet. Psykisk helse og rustjeneste opplever økt press på tjenesten, og vi vil også her søke på øremerkede tilskudd for om mulig å styrke tjenesten. Det vil være spesielt fokus på psykisk helse blant barn og unge. Om vi lykkes med dette vet vi per i dag ikke.

Fysioterapitjenesten har økt etterspørsel etter sine tjenester. Det er tilsatt ny fysioterapeut med avtalehjemmel og virksomheten jobber nå med å få på plass kommunal fysioterapeut med ansvar for friskliv. Tjenestens fokus er å jobbe forebyggende, klinisk behandling og å være en del av kommunens folkehelseteam i forhold til fysisk aktivitet.

Omsorg skal levere tjenester av god kvalitet innenfor gjeldende lovverk og økonomiske rammebetingelser. Omsorgstjenester er i hovedsak vedtaksbetinget og tildeles ut fra en individuell vurdering med mål om å opprettholde best mulig funksjonsnivå.

Institusjon har som målsetting å levere fleksible tjenester som kjennetegnes av god kvalitet, omsorg og respekt, basert på kompetanse og etisk refleksjon. Innen området ligger også kjøkkendrift, renhold og aktivitetsstue. Siden Samhandlingsreformen ble iverksatt i 2012 har institusjonsområdet merket endring i helsetilstanden til de brukerne som får tilbud om plass i institusjon. De som bor i institusjon har omfattende bistandsbehov. Dette er i tråd med Samhandlingsreformen intensjoner, og kommunens egen målsetting om at brukere skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. Fokus på livsglede i institusjon bidrar til økt kvalitet, bevissthet rundt aktivitet og individuell tilrettelegging. Det skaper engasjement blant beboere, pårørende, medarbeidere og frivillige, samt nærmiljøet. Velferdsteknologi innenfor institusjon vil i første omgang dreie seg om å ta i bruk e-rom og bruke nettbrett i løpende dokumentasjon gjennom arbeid.

Prioriterte faglige områder innen helse og omsorg er pasientsikkerhet innenfor legemiddelhåndtering, fallforebygging, ernæring, utfordrende adferd og pårørendesamarbeid.

Rekruttering og det å få dekket kompetansebehov innenfor helse- og omsorgssektoren er en utfordring i forhold til enkelte yrkesgrupper i dag. Utfordringen forventes å øke fremover. I dag har vi spesielt utfordringer med å rekruttere det nødvendige antall kvalifiserte sykepleiere og vernepleiere.

Gildeskål kommune har en arbeidsstokk med relativt høy alder som i løpet av kommende år må erstattes. Kampen om de som er ferdigutdannede vil forsterke seg fremover så lenge behovet er større enn tilfanget av nyutdannede. Derfor er det viktig at kommunen ser på hvordan avdelingen kan øke intern rekruttering til disse yrkesgruppene ved å legge til rette for at flere av kommunens dyktige medarbeidere tar de nødvendige utdanningene. Det er imidlertid en forutsetning for å lykkes med kompetansehevingen innenfor helsesektoren at man jobber med flere tiltak samtidig, både å beholde og rekruttere arbeidskraft. I planperioden er det planlagt økt inntak av lærlinger.

Hjemmetjenester er bredt sammensatt og gir i hovedsak ulike tjenester til hjemmeboende over 18 år. Det være seg beboere i egne hjem, i omsorgsboliger og på kommunens to eldresentre.

Kommunens velferdsteknologiske løsninger er i stor grad knyttet til en satsing på digital utførelse av helseoppdrag, digital kommunikasjon pasient-helsepersonell, og trygghets- og mestringsteknologi som understøtter at helsetjenester kan leveres der brukeren bor. Alle tjenester som i dag leveres til hjemmeboende, krever fysisk besøk av helsepersonell. Noen av disse tjenestene kan ved hjelp av fremtidige velferdsteknologiske løsninger håndteres med begrenset antall fysiske besøk. Løsningene vil i tillegg aktivisere og motivere brukerne i forhold til egen helse og mestring.

Når helsen svikter er det viktig å ha en meningsfull hverdag. Tilrettelegging for ulike aktiviteter og møteplasser er nødvendig når brukerne skal bo i eget hjem lengst mulig. Nye samarbeidsformer med frivillige og organisasjoner må utvikles i årene fremover og her er kommunikasjon noe som må prioriteres.

Gildeskål kommune har fulgt nasjonale føringer og styrket hjemmebaserte tjenester. Hjemmetjenesten på fastlandet har aktiv nattevakt som bistår hjemmeboende og beboere i omsorgsboliger, samt rykker ut på trygghetsalarm ved behov. Ved kommunens to eldresentre er det hvilende nattevakt, der hvilende nattevakt på Sandhornøy eldresenter også rykker ut på trygghetsalarm.

Det har i løpet av det siste året vært noen ledige institusjonsplasser og mange ledige omsorgsplasser ved eldresentrene. Ved det ene eldresenteret er kun fire plasser utleid. Beboerne på eldresenteret trenger personale tilstede hele døgnet og få antall beboere medfører en lite kostnadseffektiv ressursbruk med høye kostnader per beboer.

I tabellen med befolkningsframskriving fra SSB/KS vises forventet befolkningsutvikling. I forhold til planlegging av omsorgsplasser er det spesielt utvikling for aldersgruppen 80 – 89 og 90 + de kommende årene som er mest relevant. Da hovedtyngden av de som har behov for omsorgsplasser tilhører denne gruppen. Som det går frem av tabellen vil antall i aldersgruppen 80 -89 og 90+ være stabilt fremover med en forsiktig økning etter 2025. Aldersgruppen 67 – 79 år er økende, men en forutsetter at denne grupper i hovedsak er hjemmeboende, der noen har behov for tjenester i eget hjem.

Ut fra utviklingstrekkene med dreining av tjenestene til mer hjemmebaserte tjenester, rekrutteringsutfordringer, ledige plasser på eldresentrene vil dagens løsninger gi en lite kostnadseffektiv drift i årene fremover. Kommunen må bruke ansatte ressursene per beboer bedre enn det vi klarer med den organiseringen vi har i dag. Det er nødvendig å utrede en endring av omsorgsstrukturen med det målet å bruke ressursene bedre og redusere kostnadene per beboer.

I Gildeskål kommunens samfunnsplan finner vi:

Andelen eldre øker mens gruppen yrkesaktive går ned. For å imøtekomme utviklingen skal kommunen gjøre smarte valg i forhold til organisering av tjenestetilbud. Utvikling av velferdsteknologi, sentralisering av tilbud og økt bruk av frivillige organisasjoner er en nasjonal strategi for å imøtekomme økt press på omsorgstjenestene.

Rådmannen mener det nå er nødvendig, i tråd med føringene i samfunnsplanen, å utrede ny omsorgsstruktur med det formål å organisere omsorgstjenesten smartere og mer kostnadseffektiv i forhold til det behovet for tjenestene som vi har.

1.2 Skole og barnehage

Gildeskål kommune har fire skoler. Vår minste skole har pr. 1. august 24 elever og vår største skole har 115 elever. Vår største skole er likevel en liten skole. Totalt har vi 204 skolebarn i Gildeskål. Det er full barnehagedekning i kommunen, og nesten alle barn fra 1 år og opp til skolealder har et barnehagetilbud. Det er 24 barn født i 2014 i hele kommunen som har plass i barnehage, og skal fordeles på 4 skoler fra skolestart høsten 2020. Det er kun 10 barn født i 2017 som har barnehageplass, og vil være potensielle skoleelever i 2023. I 2019 er det forventet et fødselstall på 15 barn. I dag varierer elevtallet på de ulike trinnene fra 14 -28 elever. Uten tilflytting til kommunen vil dette medføre store utfordringer i forhold til antall skoler – klassestørrelser og rammeoverføringer gjennom inntektssystemet knyttet til elevtall i økonomiplanperioden.

Flere av skolene våre har bare ett eller to barn i mange klassetrinn og få barn på de andre trinnene. For å løse undervisningsutfordringene er derfor trinnene slått sammen. Flere alderstrinn får felles undervisning i samme klasserom med en lærer. Dette gir pedagogiske og sosiale utfordringer for barn og lærere og også for foreldrene. Gildeskål kommune har lang erfaring med å organisere undervisningen på denne måten. Det er ikke optimalt, det er bare nødvendig.

Fådelt skole med få elever er en kostnadskrevende modell. Færre elever pr lærer er mer kostnadskrevende enn en lærer på mange elever. En annen utfordring ved skoletilbudet til de største barna er mangel på tilbud om tilvalgsfag og tilbud om variasjon i valgfag. Vi klarer ikke å tilby tilfredsstillende valgfagsløsninger, muligheter og forutsigbarhet for barn i denne gruppen. I løpet av 2020 vil det legges til rette for at en lærer driver fjernundervisning i eks. språkfag til flere elever på flere skoler i kommunen ved bruk av digitale løsninger. Digitale hjelpemidler er foreslått prioritert i investeringsbudsjettet for økonomiplanperioden. Dette vil ikke redusere kostnadene til undervisning i særlig grad, men gir kommunene mulighet til å tilby et bedre undervisningstilbud.

Oversikten på neste side viser elevtall ved skolene høsten 2020.

	Inndyr	Sørarnøy	Sandhornøy	Nygårdsjøen	Sum
1.kl	7	3	2	3	15
2.kl	5	2	2	5	14
3.kl	15	1	1	4	21
4.kl	13	3	2	5	23
5.kl	14	2	8	3	27
6.kl	16	1	1	3	21
7.kl	7	5	2	6	20
8.kl	17	3	2	6	28
9.kl	14	3	1	3	21
10.kl	7	1	6	0	14
	115	24	27	38	204

Rekruttering av pedagoger i skole og barnehage er en egen utfordring. Vi har flere stillinger som barnehagelærere på dispensasjon i barnehagene på grunn av manglende søkere til ledige stillinger. Mange nyutdannede lærere ønsker å arbeide i et fagmiljø der de får utviklet seg i den profesjonen de har valgt. Urbaniseringstrenden slår også inn her og lærerne trekkes til store skoler, med stort fagmiljø i byene. Det bør derfor ikke overraske noen om kostnadene for å rekruttere og beholde, kanskje særlig pedagoger og rektorer, vil stige betydelig i årene som kommer.

Gildeskål kommune har i dag en kostbar skoledrift sammenlignet med de øvrige kommunene i KOSTRA gr 6. Kommunen har 28 912,- kr mer i kostnader per elev enn gjennomsnittet i KOSTRA gr 6. For Gildeskål kommune utgjør dette omtrent 6,3 mnok i merkostnad. Når skoleresultatene på nasjonale prøver i lesing og regning og karakteren for avgangsklassene i tillegg er dårligere enn gjennomsnittet i KOSTRA gr 6 må vi tørre å spørre oss selv om vi driver skolene på den best mulige måten vi kan.

Beregninger viser at elevtallet i skolene samlet vil være 184 ved skolestart i 2023. Den største skolen vil i 2023 ha 105 elever og den minste vil ha 18 elever.

	Inndyr	Sørarnøy	Sandhornøy	Nygårdsjøen	Sum
1.kl	8	1	2	0	11
2.kl	6	2	1	3	12
3.kl	8	3	2	3	16
4.kl	13	0	5	6	24
5.kl	7	3	2	3	15
6.kl	5	2	2	5	14
7.kl	15	1	1	4	21
8.kl	13	3	2	5	23
9.kl	14	2	8	3	27
10.kl	16	1	1	3	21
	105	18	26	35	184

Med bakgrunn i dette og nedgang i elevtallet de neste 10 årene ser vi et klart behov for å utrede skolestrukturen i Gildeskål slik at den blir tilpasset elevenes faglige behov. De økonomiske rammene til kommunen reduseres også med redusert elevtall. Det er nødvendig å utrede en annen skolestruktur for Gildeskål. Dersom man skal endre skolekretser eller til og med legge ned en skole, utløses et omfattende regelverk som må følges i slike saker. Et arbeid med oppstart i 2020 kan ikke forventes å ha noen virkning før tidligst i 2022 eller mer sannsynlig i 2023

1.3 Miljøprofil i planperioden.

Klima og miljøutfordringene påvirker alle. For å lykkes med å nå nasjonale og internasjonale klimamål og reduserte klimagassutslipp må vi alle bidra ved å gjennomføre endringer på egne områder.

Gildeskål kommune er en stor aktør og må innrette sin drift på en slik måte at vi bidrar positivt til samfunnsutviklingen også på det viktige klimaområdet. I dette kapitelet beskriver vi samlet noen av de viktigste klima og miljøtiltakene vi gjør i denne planperioden

Utskiftning av bilparken til elbiler.

Gildeskål kommune har som mål og bytte ut mesteparten av bilparken til elbiler etter hvert som leasingavtalene går ut. I dag er andelen elbiler som selges ca. 50 %. Valgmuligheter for biltyper og rekkevidde blir stadig bedre. Det er også lavere driftskostnader med elbiler. Andre kommuner hevder de sparer ca 20 % i driftskostnader ved overgang til elbiler.

Ved overgang til elbiler må det også bygges ladestasjoner ved de kommunale arbeidsplassene rundt om i kommunen. Vi er allerede i gang med å etablere ladestasjoner og de første forventes å være i drift inneværende år. Dette er smartladere med betalingsløsninger som gjør at de også vil være tilgjengelig for publikum. Det er svært viktig å ha et ladetilbud for publikum slik at også andre kan velge miljøvennlig egentransport. Det er etterhvert mange pendlere som kjører elbil og med tanke på rekruttering kan mulighetene for lading være avgjørende.

Kommunen har til sammen 13 leasingbiler som skal skiftes ut i løpet av 2020 og 2021. Det legge opp til følgende overgang til elbil. Se tabell nedenfor:

Biler	Kontrakt utløper i 2020	Kontrakt utløper i 2021
Bensin/dieselbil	8 biler	7 biler
Anskaffe nye biler	7 elbiler, 1 ordinær bil	5 elbiler, 2 ordinære biler

Digitale møter

Etter innføring av systemet TEAMS i 2019 ser vi nå en økning i digitale møter internt i kommunen og med eksterne samarbeidspartnere. Dette er en bevisst satsing for å få mer effektive møter og redusert transport internt mellom avdelinger i kommunen og transport ut av kommunen, særlig til/fra Bodø. Foruten en kostnadseffektivisering er dette tiltaket et viktig holdningsskapende tiltak.

Utskifting av brukt IT-utstyr

Rullering av PCer er lagt inn i budsjettet. Det har tidligere blitt sagt at hver pc skal byttes ut etter fire år, men i et miljøperspektiv satte vi i 2019 i gang en ordning der hver maskin vurderes særskilt før

den kastes. Vi inngår i en returordning der kondemnerte PCer blir vurdert for om mulige enkeltelementer kan brukes videre. I de tilfellene hvor det finnes en slik restverdi i PC-en vil kommunen bli kompensert.

Varmepumpeanlegg

Vi planlegger å oppgradere/bygge om varmepumpeanlegget. Slik dette anlegget er designet fungerer det ikke som det skal. Det er gjort en omfattende analyse av varmesentral med tilhørende utstyr. Under optimal drift vil en få 3,5 KW ut ved å tilføre 1 KW inn. Varmepumpen, som henter sin energi ut av sjøvann, er av god kvalitet, men den har etterslep på vedlikehold. Potensialet for å levere mer varme er stort. Beregninger viser at varmepumpen kan levere varme til 4000 m2 i tillegg til dagens leveranser eks. det nye omsorgsbygget, driftsbygget med flere. Vi ser at det er nødvendig å bygge om og modernisere varmesentralen for å møte fremtidens behov og for å sikre driftssikkerheten. Det er også et krav at 60% av vårt energibehov skal være miljøvennlig og fornybar. Dette gjør at vi er forpliktet til å holde vår varmeforsyning oppdatert. Kapasiteten på 4000m2 utover det kommunen selv trenger gjør at vi i tillegg kan tilby private aktører miljøvennlig og fornybar energi til deres bygg.

Ny energibesparende belysning og ventilasjon i bygg.

I forbindelse med oppgradering av de tekniske anleggene på Gibos planlegger vi å skifte ut all belysning til LED. Dette er energibesparende og man regner en inntjening på investeringen på ca 4 år. Vi planlegger å gjøre det samme på alle formålsbyggene. Byggets ventilasjonsanlegg har nådd sin tekniske levetid og vil få økte vedlikeholdsutgifter for å holdes i drift fremover. Inntjening på en utskifting som følge av lavere energiforbruk, vifter, bedre varmegjenvinnere ligger på ca 3 til 4 år. Som konsekvens får man da ny automatikk i tillegg til integrasjon opp mot SD anlegg.

Ny energibesparende belysning - vei

Vi har over flere år byttet ut gatelys til LED og spart mye energi på det. Vi har over 500 gatelys å oppgradere i de neste årene. Det er opp mot 80 % energibesparelse med å bytte til LED og lyskvaliteten blir i tillegg bedre.

Nytt SD anlegg (styresystem for tekniske anlegg).

Kommunen har kjøpt inn et nytt SD anlegg (overvåkingssystem) som er klargjort for oppgradering av de tekniske anleggene på Gibos og senere innfasing av de de andre formålsbyggene. Med dette systemet kan man styre de tekniske anleggene, i første omgang GIBOS, fra hvor som helst. Etter hvert som de tekniske anleggene oppgraderes i formålsbyggene vil de også kunne styres fra dette systemet. Det vil være stor energiinnsparing når dette kommer i drift. I tillegg vil vi få bedre inneklima i byggene og økt driftssikkerhet på anlegget.

Miljøvennlige byggemetoder

De fleste har fått med seg at vårt nye omsorgsbygg som skal stå ferdig i mai/juni 2020 bygges i massiv tre. Dette er en miljøvennlig byggemetode og gir et miljøvennlig ferdig bygg med et inneklima vi ikke oppnår ved tradisjonelle byggemetoder.

Gildeskål kommune ønsker å være med på å utvikle miljøvennlige bygg og byggemetoder. Vi er derfor med på EU Interreg prosjektet «Tall Wood» i samarbeid med blant andre Nordland fylkeskommune, Nordlandsforskning og universitetet i Oulu i Finland. Vårt engasjement, foruten

troen på byggemetoder i tre som fremtidens miljøvalg i offentlige bygg, er knyttet til hvordan denne byggemetoden påvirker regelverket og byggesaksbehandling i kommunen. Vi håper at vårt engasjement og bidrag inn i dette prosjektet skal kunne overføres til andre kommuner som tar et miljøvalg og vil bygge store bygninger i tre.

Sammenligning av energibruk med kommuner i KOSTRA-gruppe 6

Kommunens energibruk er under halvparten av gjennomsnittet i de sammenlignbare kommunene. Dette henger sammen med at vi ikke bruker oljefyring og har 25% fjernvarme mot 4% i de sammenlignbare kommunene. Vi har også 0 gr utslipp av Co2 knyttet til energibruk mot 6 gr per kWh for de andre kommunene i gruppen.

1.4 Rekruttering og kompetansebehov

Gildeskål kommune har de tre siste årene hatt en negativ befolkningsvekst og folketallet har sunket fra 2043 til 1978 innbyggere. I årene fremover vil også andelen eldre i befolkningen øke. Av Gildeskål kommunes 269 ansatte er det i dag 29 ansatte mellom 62 – 66 år. Antall ansatte mellom 58 - 61 år er 35. Dette betyr at totalt 64 ansatte, noe som utgjør 23,8 % av arbeidsstokken, har muligheten til å gå av med pensjon innen kort tid eller om få år (se tabell nedenfor). De fleste av disse er ansatt i helse- og undervisningssektoren, der rekruttering tidligere har vist seg å være utfordrende.

Alder på ansatte i 2019	**Antall ansatte**
58 år	11
59 år	8
60 år	10
61 år	6
62 år	9
63 år	5
64 år	9
65 år	4
66 år	2
Totalt	**64**

I følge SSB fører en stadig økende urbanisering i samfunnet til at bygdene fraflyttes til fordel for de litt større tettstedene eller byene. Dermed ser man en tendens til et synkende innbyggertall i små kommuner. I Gildeskål kommune ser man også en økende andel eldre i befolkningen. Dette betyr at det på sikt vil være et økende behov for helsetjenester. Dette må ses i sammenheng med at kommunen innen kort tid også vil ha behov for å rekruttere ansatte innen helsesektoren på grunn av pensjonsavgang blant dagens ansatte.

For Gildeskål kommune har det vist seg utfordrende å rekruttere kvalifiserte søkere i helse- og undervisningssektoren. Dette kan blant annet skyldes urbaniseringen som fører til at nyutdannede foretrekker stillinger i større organisasjoner eller på større tettsteder/byer. Gildeskål kommune er en liten kommune og ser dermed ut til å tape kampen om kvalifiserte søkere mot de større byene og tettstedene.

Godt rekrutteringsarbeid vil i denne sammenheng være avgjørende. Kompetanseplanlegging vil være viktig for å øke internt rekruttering samtidig som det fortsatt bør satses på virkemidler for å fremme ekstern rekruttering. Vi har erfaring med at for eksempel lønn, flyttegodtgjørelse og mulighet for bolig er tiltak som virker positivt på rekruttering. Parallelt med dette bør det også legges til rette for å få dagens ansatte til å stå lengst mulig i jobb, og her kan ulike former for seniortiltak vurderes.

Nord universitet i Bodø er nærmeste utdanningsinstitusjon for høyere utdanning, her uteksamineres i dag omtrent 30 lærere og 70 sykepleiere årlig, og mange av disse forblir i regionen. Gildeskål kommune bør vurdere en investering i fremtidig kvalifiserte søkere, dette kan blant annet gjøres gjennom å gi studentene kjennskap til kommunen. Gjennom å skape en tilhørighet mellom kommunen og studentene vil det kunne lette rekrutteringen av kvalifiserte søkere. Kommunen må også kunne tilby konkurransedyktig lønn og vilkår for å ikke tape kampen om søkerne.

1.4 Bolyst

I den senere tid har begrepet bolyst blitt mer brukt i Gildeskål kommune. Dette betyr ikke at det ikke er gjort tiltak for bolyst tidligere, men at begrepet har blitt tatt frem i lyset og blitt revitalisert, mye takket være opprettelsen av bolystfondet i 2019 som skal støtte tiltak som bidrar til å skape økt bolyst.

Bolyst kan være mange ting, alt fra møteplasser til tilrettelegging for tilflytting og næringsetablering. Gildeskål kommune jobber kontinuerlig for å gjøre Gildeskål til en attraktiv plass å bosette seg.

Ungdomsklubben, Fresksenteret og Frivilligsentralen, veilys og støtte til arrangementer og lag/foreninger er alle eksempler på konkrete tiltak for å bidra til at våre innbyggere trives her og at nye innbyggere kanskje vurderer å bosette seg hos oss.
Men, innenfor de eksisterende økonomiske rammer er Gildeskål kommunes største ansvar å engasjere og legge til rette for kommunens innbyggere og frivillighetens egne initiativ. Kommunen har også som mål å åpne opp sine lokaler for de som ønsker å initiere aktivitet i en eller annen form, det være seg lokale ungdomsklubber, strikkekafeer, fysisk aktivitet eller andre tiltak. Uten frivillig innsats og engasjement fra foreldre og nærmiljøet vil det ikke være mulig å utvikle mange tiltak eller økt aktivitet. Kommunen har lokalutvalg som kan få oppgaver knyttet til sitt nærmiljø. Det trenger ikke være likt over alt, men tilpasset det behovet som er på stedet.

Bolyst skapes ikke av Gildeskål kommune som organisasjon alene, men i samarbeid med innbyggerne. S*amskaping* er et viktig begrep som vi må ta med oss i tiden fremover. Det som er viktig er hva kommunen kan gjøre for innbyggerne, slik at de kan skape og utvikle bolysttiltak i forhold til behovet i eget nærmiljø. **Sammen** skaper vi bolyst.

1.5 Digitalisering

Digitalisering blir mange ganger pekt på som en løsning på økonomiske utfordringer i kommunene. Hvis vi mener at Gildeskål kommune har for dyr drift vil dette synet på digitalisering være løsningen på de økonomiske utfordringene. Mange omtaler også digitalisering som teknologisk endring, altså IKT endringer. Rådmannen mener at bildet er mer sammensatt enn som så.

Digitalisering handler om å endre og forbedre arbeidsprosesser. Det viktige er ikke om vi bruker IKT løsninger, men hva vi oppnår ved å bruke IKT løsninger. Formaliserte og entydige oppgaver egner seg for digitalisering. Oppgaver med mange mulige utfall og avvik egner seg ikke. Et eksempel på dette er reiseregninger. Disse følger et strengt regelverk og egner seg godt for digitalisering. Det samme gjelder søknad om skjenkebevilling. Utfordringen for Gildeskål kommune er at det i mange tilfeller blir mer kostbart å digitalisere fordi IKT løsningen koster så mye at med få tilfeller (f.eks skjenkebevillinger) blir digitalisering dyrere enn dagens løsning for saksbehandlingen.

Vår andre utfordring er at vi ikke er stor nok til å utvikle løsninger og prosesser selv. Vi kan i dag spørre om hvorfor foreldre i det hele tatt skal søke om barnehageplass. Alle de opplysningene de må fylle ut for å søke om barnehageplass har vi allerede tilgjengelig i offentlige registre. Egentlig burde det vært slik at foreldrene fikk et brev fra kommunen om hvilken barnehageplass de hadde fått og det eneste de skal gjøre er å takke ja eller nei. Slike løsninger er ikke fullt utbygd i dag og til og med Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim kommuner sier de er for små til å utvikle de virkelig betydningsfulle løsningene.

Innbyggerne våre blir stadig mer digitale og de forventer også svar på alle spørsmål umiddelbart etter at de har trykket send på smarttelefonen sin. Gildeskål kommune er for liten til å finne løsninger på digitaliseringsutfordringen alene. Vi har ikke kapasitet til å utvikle prosjekter eller «prøve og feile» aktiviteter på dette området. Men vi må allikevel være med og sørge for at vi er der det teller å være.

Salten regionråd har startet et prosjekt med digitalisering for saltenkommunene. Gildeskål kommune har sørget for at vår egen IT fagleder er sentralt plassert inn i prosjektgruppen i dette arbeidet. Det er viktig for oss at de små kommunene sine utfordringer blir en del av det store bildet.

I Salten har dette prosjektet også startet en kartlegging av IT ressursene og systemene i kommunene. Tanken bak dette er å få vurdert mulighetene for mer samarbeid og kanskje felles drift for alle kommunene en gang. Dette kan da bli til et samarbeid der saltenkommunene har ett lønningskontor, ett regnskapskontor osv. Digitalisering reiser dermed også nye spørsmål av politisk art, spørsmålet om hvorfor kommunene ikke bare skulle slå seg sammen.

I Gildeskål kommune har vi fokus på hvilke forbedringer vi kan oppnå gjennom digitalisering av prosesser. Vi jobber kontinuerlig med overføring av egne systemer til skybaserte løsninger istedenfor å kjøre på egne servere. Det viktigste beslutningsgrunnlaget ut over hva det koster, er hva vi oppnår med endringen. Et eksempel på dette er at vi valgte å gjøre epostserveren skybasert for å få tilgang til nye muligheter, blant annet systemet TEAMS. Dette systemet gjør oss i stand til å gjennomføre digitale møter med dokumentutveksling og deling av informasjon på en ny måte. Resultatet av dette igjen er redusert interntransport i kommunen og mer effektive møter. Jmfr Gildeskål kommunens miljøprofil.

Et annet område vi arbeider med er fjernundervisning. Her oppfatter vi at utfordringene ikke handler om den digitale plattformen eller teknologiske løsningen, men om arbeidsprosesser og holdninger hos ansatte. For å lykkes på dette området må det arbeides med samordning av timeplaner for flere skoler og utvikling av lærerens arbeidsprosess og metodikk. Hvis vi lykkes på dette området kan vi godt se for oss at læreren kan være ansatt i en annen kommune eller våre lærere kan undervise i en annen kommune. Dette reiser igjen nye spørsmål knyttet til regel- og avtaleverket for skoler, undervisning og arbeidsavtaler for ansatte.

Hvilken rolle Gildeskål kommune skal ta i digitaliseringsutviklingen er viktig å ha en klar formening om. Rådmannen har til nå valgt å innta en «påsitter» rolle på de store prosjektene og fokusere internt på lokale prosjekter som på litt kortere sikt kan gi effekt for oss. Samtidig samarbeider vi med andre kommuner og nyttiggjør oss deres erfaringer.

1.6 Konsekvenser av utviklingstrekkene

En konsekvens av de demografiske utviklingstrekkene er at kommunen får mindre penger fra staten. Regjeringen benytter samme data som SSB når de beregner skatt og rammetilskudd for kommunene. Allerede nå ser vi at utviklingen for frie inntekter ikke gir Gildeskål kommune økning i overføringene de neste 4 årene. Samtidig er prognosen at pris og lønnsveksten i økonomiplanperioden påfører oss økte kostnader i størrelsesorden 25-35 mnok.

Gildeskål kommune bruker disposisjonsfondet direkte til å finansiere driftsutgiftene hvert år i hele økonomiplanperioden. Fordi kommunen har høy gjeld per innbygger begrenses nye låneopptak til omtrent det samme som det som nedbetales hvert år. Lånegjelden per innbygger vil fortsatt stige – ikke som følge av økt ny gjeld – men som følge av færre innbyggere å dele gjelden på. Øvrige investeringer finansieres gjennom bruk av ubundet kapitalfond, som da tappes. Avkastningen blir inntektsført i driftsregnskapet og fordelt mellom disposisjonsfondet og ubundet kapitalfond. Dette fører til at det blir en stadig økt mulighet til fortsatt å finansiere en altfor kostbar drift med oppsparte midler. Denne muligheten vil vedvare til pengene er brukt opp. Når pengene er brukt opp vil være et resultat av politiske valg.

Det vi vet er at regjeringen har satt både eiendomsskatten og kraftverksbeskatningen under press. Hvis det verste scenariet på dette område slår til vil kommunen miste betydelige frie inntekter, foreløpige beregninger er 11 mnok, og vi må øke bruken av fond i driften for å opprettholde det kostnadsnivået vi har valgt å ha.

Vi står nå overfor mulige tap av inntekter fra kraftverkbeskatningen på kanskje 11 mnok, mulig redusert eiendomsskatt og årlig pris og lønnsvekst på 8-9 mnok, samtidig er det nedgang i befolkningstallet som gir mindre inntekter fra statlige overføringer.

I forbindelse med budsjettet for 2013 ble det vedtatt at eiendomsskatteinntektene skulle settes av på fond, for å synliggjøre hvor stor andel av inntektene som blir brukt til drift. Fra 2013-2019 gikk hele beløpet til drift, og det er også nødvendig for 2020 og de øvrige årene i økonomiplanen.

I 2018 fikk første utbetaling fra Havbruksfondet av noen størrelse, 27,1 mnok. Kommunestyret har vedtatt at utbetalinger fra Havbruksfondet skal settes av på disposisjonsfondet og brukes til næringsutvikling og driftsutgifter av engangskarakter.

Finansinntektene er beregnet til 4,8% avkastning på porteføljen kommunen har plassert i markedet. I kroner utgjør avkastningen 11,9 mnok hvert år i perioden. Dette er nå for lite til å finansiere driften i 2021 og 2023. For å finansiere driften i disse to årene må også havbruksfondet brukes.

Dette er en farlig utvikling der kommunens kostnadsnivå forutsetter at finansmarkedene vokser og at utbetalingene fra havbruksfondet er på størrelse som i 2018 og 2019. Hvis dette ikke slår til kan kommunen stå overfor en svært smertefull omstillingsprosess med å redusere kostnadene til et betydelig lavere nivå enn det vi har i dag.

Det er klokt å starte omstillingsarbeid når man har tid og penger til å gjennomføre gode prosesser heller enn å tvinges til omstilling fordi man ikke kan finansiere driften lenger.

Rådmannen foreslår at det i denne økonomiplanperioden skal utredes en annen skolestruktur og en annen omsorgsstruktur. Alle vet at en skole er mindre kostnadskrevende enn fire, som vi har i dag. Alle vet også at ett eldresenter er mindre kostnadskrevende enn to, som vi har i dag. Målet med å etablere nye effektive strukturer er å få redusert kostnadene. Kostnadene i Gildeskål kommune er i det alt vesentlige lønn til ansatte. Det å redusere kostnadene betyr at vi må ha færre ansatte. Vi har noen år fremover muligheten til å gjennomføre omorganiseringer med bemanningsreduksjoner der naturlig avgang løser nedbemanningen i stedet for oppsigelser. Samtidig vil ny struktur med færre ansatte avhjelpe rekrutteringsutfordringene våre i det vi trenger færre ansatte.

Vi vet hvordan vi skal gjøre slike endringer, det vi mangler er politisk mot. Et forskningsprosjekt om hvorfor kommuner havner i ROBEK fastslår at årsaken er politisk beslutningsvegring.

Konklusjonene fra denne undersøkelsen er at årsaken ligger i kommunestyret. Undersøkelsen er gjort av Econ Poyru (econ-rapport nr R-2010-078) og deres hovedkonklusjon er:

- *Dels har en del kommunepolitikere svak kompetanse på kommunale regnskaper og prinsipper for økonomistyring, og dermed dårlig grunnlag for både situasjonsforståelse og utforming av tiltak.*
- *Dels har partipolitikk og kortsiktige valgtaktiske hensyn fått dominere over helhetlige og gjennomførbare løsninger.*
- *Den viktigste årsaken synes likevel å være politisk unnfallenhet. Krevende og tøffe omstillinger utsettes i det lengste, selv om behovet for dem for en stor del er erkjent. Jo lenger tid som får gå uten at det tas tak i situasjonen, dess vanskeligere blir det å rette opp en tiltagende økonomisk ubalanse.*

Rådmannen redegjorde for dette i 2015 ved fremleggelse av budsjettet for 2016, siden da er situasjonen bare blitt verre.

En masterstudie (Åse I Korneliussen 2014) om hva man gjør for å komme seg ut av ROBEK konkluderer med at politisk styring av prosessen med bred innbyggerinvolvering er avgjørende. Politikerne må forstå situasjonen og være enige om å gjøre noe med den. Det må skapes forståelse for situasjonen og behovet for endringer hos innbyggerne. Politikerne må informere innbyggerne, gjennom blant annet folkemøter, om hva som er situasjonen og hva som må gjøres. Endringene skjer da i dialog med innbyggerne.

Nå er ikke Gildeskål i ROBEK, men vi har de fleste kjennetegn på en ROBEK kommune, men med unntak av de store fondene og variable inntekter som finansieres driften. Erfaringene og konklusjonene fra arbeid med ROBEK kommuner er relevante og direkte overførbare til Gildeskål kommunes situasjon og det rådmannen mener må iverksettes. Det må gjøres politiske vedtak om kostnadsreduserende tiltak.

I behandlingen av dette budsjettet får kommunestyret muligheten til å vedta to ulike utredninger om kostnadsreduserende tiltak innenfor skole og innenfor omsorg. Begge bør gjennomføres og gjennomføres samtidig.

1.7 Alternativ utvikling av kommunen

Dersom kommunen ønsker en alternativ utvikling er det nødvendig å skaffe seg nye innbyggere i de gruppene som flytter, innbyggere i yrkesaktiv alder og barn. Med den politikken som sittende regjering følger så er det ikke lenger aktuelt å øke innbyggertallet ved hjelp av økning i antallet flyktninger, slik kommunen har kunnet gjøre tidligere år.

Næringsutvikling:

Analyser av flyttemønstre viser at en viktig årsak til flytting er muligheten for arbeid. Fraflytting skyldes mangel på arbeid og tilflytting skyldes tilgang på arbeid. For å øke muligheten for arbeid må kommunen drive næringsutvikling. Dette betyr både å støtte opp om eksisterende bedrifters vekst og samtidig få nye virksomheter til å flytte til Gildeskål og etablere seg her. Kommunen må samtidig ha et øye for gründere og oppstartsbedrifter. Økningen i innbyggere må søke å basere seg på flytting internt i Norge og fødsler i Gildeskål. Arbeidsinnvandring fra utlandet er også et viktig bidrag til utvikling av bedriftene i Gildeskål. Men for kommunen og fremtidig tjenesteyting er det viktig at det skjer bosetting av familier med barn, slik at arbeidsinnvandrerne tar skolene og barnehagene våre i bruk.

Gildeskål kommune har vedtatt strategisk næringsplan 2018-2021. Her er det beskrevet to hovedsatsingsområder: *Havbruk, innovasjon og utvikling mot blå åker* og *Reiseliv, opplevelser og kultur.*

Arbeidet med å realisere satsingene på næringsutvikling har kommunen organisert gjennom sitt heleide næringsutviklingsselskap SNU (Sjøfossen NæringsUtvikling AS). Selskapets driftsfinansiering kommer fra Gildeskål kommune.

SNU har presentert et forslag til handlingsplan og budsjett for å realisere denne. Rådmannen har lagt det til grunn i forslag til budsjett og økonomiplan.

De som allerede har tilknytning til kommunen:

Mange har en form for tilknytning til Gildeskål kommune. De jobber her, men bor et annet sted. De har fritidsbolig her, men bor og jobber et annet sted. De kommer herfra og har familie her, men utdanning og yrkesvalg brakte dem til en annen del av landet. I 2018 var det 197 sysselsatte som pendlet inn i kommunen.

Man kunne gjennomført en undersøkelse om hva som skal til for å få disse til å melde flytting til Gildeskål. Det bør derfor undersøkes hvilke insentiver og tilrettelegging som skal til for å rekruttere fast bosetning fra denne gruppen.

Alt henger sammen med alt

Når kommunen skal arbeide med utviklingsarbeid er det viktig å jobbe systematisk med å utvikle gode steder å bo, besøke og drive næring.

Informasjon vi fikk fra Distriktssenteret i forbindelse med arbeidet med utvikling av vedtekter for bolystfondet forteller oss at det ikke er noe enkelt svar på disse utfordringene. Vi kan allikevel si at «alt henger sammen med alt». For oss betyr det at skal vi lykkes med å tiltrekke oss nye innbyggere må vi tenke helhet, altså gode skoler og oppvekstsvilkår, attraktive boligtomter og boområder, aktive

lag og foreninger, sosiale møteplasser og arenaer for alle aldersgrupper. Sist, men ikke minst, en kommuneadministrasjon som leverer på det folk vil ha med riktig kvalitet og til riktig tid.

Hva kan vi faktisk påvirke og endre

Kommunen må ha et bevisst forhold til hva som er mulig å påvirke og hva som ikke kan påvirkes. Vi kan legge til rette for at bedrifter etablerer seg her eller skapes her. Men vi kan ikke vedta at de som jobber i bedriften skal flytte til kommunen. Hvis noen flytter hit kommer det nok ikke hundre personer på en gang, men de kommer litt etter litt. Det vil derfor ta lang tid før befolkningstallet øker nok til at vi klarer å bære det utgiftsnivået vi har med inntektene fra nye innbyggere. Vi må allikevel gjøre det vi kan.

Bolyst

Gildeskål kommune jobber kontinuerlig for å gjøre Gildeskål til en attraktiv plass å bosette seg.

Ungdomsklubben, Fresksenteret og Frivilligsentralen, veilys og støtte til arrangementer og lag/foreninger er alle eksempler på konkrete tiltak for å bidra til at våre innbyggere trives her og at nye innbyggere kanskje vurderer å bosette seg hos oss.
Men, innenfor de eksisterende økonomiske rammer er Gildeskål kommunes største ansvar å engasjere og legge til rette for kommunens innbyggere og frivillighetens egne initiativ. Kommunen har også som mål å åpne opp sine lokaler, i alle deler av kommunen, for de som ønsker å initiere aktivitet i en eller annen form, det være seg lokale ungdomsklubber, strikkekafeer, fysisk aktivitet eller andre tiltak. Uten frivillig innsats og engasjement fra foreldre og nærmiljøet vil det ikke være mulig å utvikle mange tiltak eller økt aktivitet.

1.8 Konklusjon på spesifikke utfordringer og konsekvenser

Rådmannen mener at kommunen bør søke å motvirke de demografiske utfordringene ved å satse betydelig på næringsutvikling og lokale tiltak for at folk skal bosette seg - bolyst.

Vi må samtidig forberede oss på at vi ikke klarer å øke innbyggertallet over natten og at kommunens økonomiske utvikling blir negativ. Rådmannen mener derfor det vil være viktig å starte en drøfting om hvordan fremtidens skole i Gildeskål skal være både når det gjelder kvalitet og hvor mange skoler vi skal ha og hvor de skal være. Vi må samtidig starte en drøfting om hvor mange eldresentre vi skal ha og hvor de skal være.

Den økonomiske situasjonen gir ikke rom for de store endringene i driften. Budsjettet er i det alt vesentlige bundet opp i lønnsutgifter. Nye aktiviteter må finansieres med enda mer bruk av fond. Innretningen på rådmannens forslag til budsjett er en styrking av næringsutviklingen og økt samarbeid med lag og foreninger og frivilligheten for økt bolyst i Gildeskålsamfunnet.

Erfaringene fra folkemøtene i stedsutviklingsprosjektene viser at Gildeskål kommune bør innta en tilretteleggerrolle, mens bolysttiltakene i tettstedene skapes av innbyggerne selv ut fra deres behov der de bor.

2. Om plandokumentene

Dette dokumentet skal gi et godt beslutningsgrunnlag for framtidig styring og utvikling av Gildeskål kommune ved at det i ett og samme dokument integreres følgende tema og beslutninger:

- Samfunnsplanens handlingsdel 2020-2023
- Økonomiplan 2020-2023
- Budsjett 2020

Gildeskål kommune har et omfattende planverk og 2016 var det først året hvor kommunen aktivt og systematisk tok i bruk dette plansystemet. Plansystemet, med kunnskapsgrunnlaget i bunn, legger grunnlaget for kommunens handlingsdel og økonomiplan.

Mye av planverkarbeidet foregår isolert innenfor en virksomhet eller et prosjekt. Ofte vil tiltakene som er utarbeidet i planene ha økonomiske konsekvenser og ethvert tiltak som skal gjennomføres må finansieres, uansett om det dreier seg om drifts- eller investeringstiltak. Dette gjøres i budsjett og økonomiplanarbeidet. Det er altså ikke før tiltakene i planene blir realitetsbehandles i budsjettet at vi kan si at de prioriteres eller ikke.

Noen tiltak får konsekvenser ut over ett år. Disse tiltakene synliggjøres i årsbudsjettet og i økonomiplan. For å sikre den økonomiske handlefriheten må kommunen ha en formening om hvordan finansieringen skal være på sikt.

Handlingsdelen av kommuneplan og økonomiplanen er et redskap som skal gjøre det mulig å binde planene sammen og knytte dem til de finansielle mulighetene kommunen har, eller regner med å skaffe seg. Det knytter seg større usikkerhet til planer som gjelder for flere år frem i tid enn til et årsbudsjett. Det er derfor naturlig at økonomiplanen er enklere og mindre detaljert enn et årsbudsjett. Det betyr at det i økonomiplanen vil være naturlig å fokusere på rammer og større enheter av inntekts- og utgiftstyper. Økonomiplanen er dermed en forenklet oversikt over ressursanskaffelser og ressursanvendelse på lengre sikt.

Økonomiplanen må sees i sammenheng med kommunens øvrige planverk, årsmeldinger, årsberetninger og budsjettdokumenter. De er alle viktige bakgrunnsdokumenter i arbeidet med handlingsdelen av kommuneplanen og økonomiplanen.

Budsjett 2020 er en naturlig konsekvens av prioriterte tiltak. Her føres inntekter og utgifter knyttet til de tiltak som er prioritert.

2.1 Handlingsdelen av kommuneplanen og økonomiplanens plass i plan og budsjettsystem

Handlingsdelen av kommuneplanen og økonomiplanens rolle i **kommunens plan- og budsjettsystem** kan illustreres som vist i figuren under.

Gildeskål kommunes plansystem (ref. Utviklingskompetanse AS)

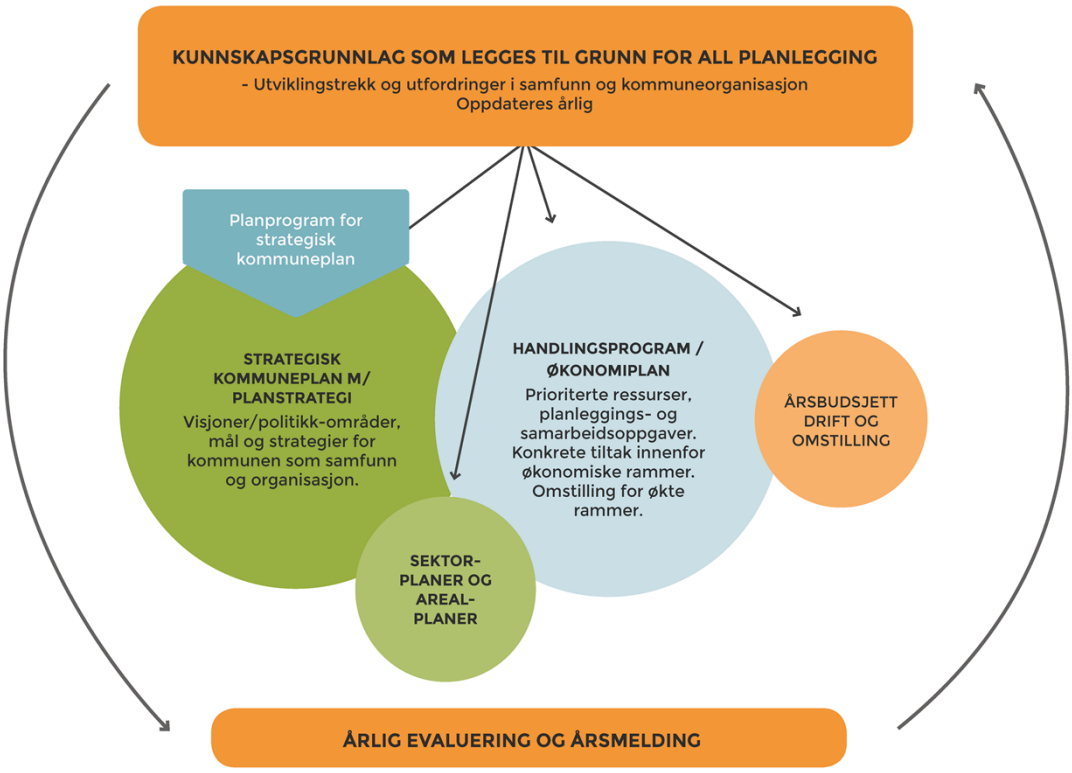

4-ÅRS SYKLUS	ÅRLIG SYKLUS	KONTINUERLIG
Langsiktig og strategisk planlegging	Prioritering av tiltak og organisering	Gjennomføring av tiltak og endringer
Strategisk planlegging	Taktisk planlegging	Operativ planlegging
Plan- og bygningloven	Kommuneloven	Kommuneloven m.m

Handlingsdelen og økonomiplanen skal bygge på de fysiske planene og de generelle og sektorielle målene som er nedfelt i den langsiktige delen av *kommuneplanen*. Visjonen i kommuneplan er:

«Å, eg veit meg eit land»

2.2 Lovkrav til handlingsdelen av kommuneplanen og økonomiplanen

Plan- og bygningsloven (PBL) setter krav om at samfunnsdelen skal ha en handlingsdel. PBL § 11-1 sier at kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-4 kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter PBL § 11-1.

Handlingsdelen er et viktig strategisk verktøy som kan brukes til å sikre gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel. Handlingsdelen konkretiserer handlingsmål og tiltak knyttet til samfunnsdelens visjoner, strategier og mål. Slik legges føringer for utviklingen i kommunen og grunnlaget for kommunens konkrete prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver innenfor kommunens økonomiske handlingsrom de neste fire år. Gjennom denne konkretisering kan kommunens innbyggere lettere forstå prioriteringene i planen og planen blir mer operativ for kommunestyret. Dette er i samsvar med plikten etter kommuneloven § 14-3, som stiller krav om at kommuner skal utarbeide en fireårig plan for sin egen økonomi, med oversikt over forventede inntekter, bruken av midlene og prioriterte oppgaver. Dermed åpner plan- og bygningsloven opp for at planlegging av den daglige drift og prioritering av tjenesteområdenes tiltak i økonomiplanperioden kan samordnes med gjennomføringen av handlingsdel til kommuneplanen. Kommunen kan derfor velge å la tjenesteområdenes årsbudsjett og økonomiplan etter kommunelovens kapittel 14 inngå i handlingsdelen. Det er denne metoden som ligger til grunn for handlingsdelen, økonomiplanen som rådmannen legger frem. Budsjett og økonomiplan skal ses på som et økonomisk handlingsprogram på kort og på mellomlang sikt, og viser hvordan kommunen tenker å arbeide for å nå mål og gjennomføre tiltak for tjenesteområdene innenfor de økonomiske rammene de neste fire år.

Kommunen er ofte avhengig av rammebetingelser som er utenfor vår kontroll. For å klare å fange opp nye eller endrede behov, er det viktig å ha et system for å oppdatere handlingsdelen slik at den ikke blir utdatert som styringsdokument. Derfor er det også pålagt å gjøre årlig vedtak om oppdatering av kommuneplanens handlingsdel. Rådmannen skal jfr. kommuneloven § 14-5 rapportere til kommunestyret to ganger i året om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal rådmannen foreslå endringer i årsbudsjettet.

Det er kommunestyret som vedtar kommuneplanens handlingsdel. Tilsvarende praksis er det for økonomiplanen etter kommuneloven § 14-4. For å oppnå en best mulig samordning av prosess og innhold, legger lovverket til grunn at det er formannskapet som innstiller til det samlede planvedtaket også når kommuneplanens handlingsdel omfatter økonomiplanen. Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett.

Når arbeidet med kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan integreres, forutsettes det at kravene både i plan- og bygningsloven og kommuneloven etterleves. Et viktig krav er at planleggingen av virksomheten skal skje innenfor kommunens økonomiske rammer.

2.3 Øvrige sektorplaner

Kommunen har flere sektorplaner. Det er virksomhetsspesifikke planer, og for de som inneholder tiltak som må finansieres vil de realitetsbehandles i budsjettarbeidet. Nedenfor følger oversikt over forslag til prioriterte plan- og utviklingsoppgaver i kommunal regi 2018-2022. Tabellen er hentet fra sak om Gildeskål kommunes planstrategi 2018-2022 som er oppe til revidering. Endelig oversikt settes inn etter at planstrategien er vedtatt.

Planens navn	Forrige vedtak	Behov	2018	2019	2020	2021	Ansvarlig
LANGSIKTIG (4år og >):							
Kunnskapsgrunnlaget *)	2016	NY	X				Ledergruppa
Kommuneplanens Samfunnsdel	2016	NY	X				Arealplanlegger
Kommuneplanens Arealdel	2016	NY		X			Arealplanlegger
Handlingsdel med økonomiplan	2017		X	X	X	X	Øk.Sjef/ledergruppe
Helhetlig ROS-Analyse	2013	Revidering	X				Beredskapskoordinator
Plan for oppfølging av samfunnsikkerhet og beredskap	2016	Revidering	X				Beredskapskoordinator
Trafikksikkerhetsplan **)	2016	Revidering		X			Arealplanlegger
Kommunedelplan for fysisk aktivitet og folkehelse	2016	Handlingsdel rulleres Revideres hvert 4 år	X	X	X	X	OK
Oversiktsdokument for folkehelsesituasjon	2016	Revideres		X			Folkehelsekoordinator/ledergruppe
Ruspolitisk plan med alkoholpolitisk handlingsplan	2017	Revideres		X			HO/PS
Strategisk Næringsplan		Handlingsdel Revideres		X			Rådmann
Personalpolitisk Handlingsplan		Revideres	X				Personal
Arkivplan	2015	Rulleres ved behov					PS
IKT Plan	2016	Årlig rullering av tiltaksdel	X	X	X	X	IKT
KORTSIKTIG (<4år):							
Beredskapsplan for kommunal kriseledelse	2017	Revidering	X	X	X	X	Beredskapskoordinator
Plan for helsemessig og sosial beredskap	2017	Revideres	X	X	X	X	HO
Smittevernplan inkl. tuberkulosekontrollprogram	2015			X			HO
Beredskapsplaner skoler	2018		X	X	X	X	OK
Beredskapsplan vannforsyning	2017	Revidering		X			Teknisk
Boligpolitisk plan	2016	Revisjon Handlingsdel		X		X	HO/Teknisk
Vedlikeholdsplan for tekniske bygg og kommunale anlegg		NY	X				Teknisk
Overordnet ernæringsplan	2016				X		HO
Kompetanseplan	2014			X			Personal
Reguleringsplaner i kommunal regi							
Nygårdsjøen/ertenvåg havn **)	1991	Revidering	X				Arealplanlegger
Stabbursvingen **)	2007	Revidering		X			Arealplanlegger
Inndyr Sentrum/havna	1997			X			Arealplanlegger
Sørarnøy Sentrum	1985	Revidering				X	Arealplanlegger
Storsteinan **)		NY			X		Arealplanlegger
Sundsfjorddalen		NY	X				Arealplanlegger
Saura		NY		X			

*) Kommunens kunnskapsgrunnlag og virksomhetenes/enhetenes faglige beredskapsplaner revideres årlig ved behov, Eller når situasjonen tilsier det.

**) Arbeidet igangsatt i større eller mindre grad.

***) Liten «x» betyr at for disse to planene skal handlingsplan/tiltaksliste behandles årlig

2.4 Organisering av arbeidet og prinsipper som er lagt til grunn

Arbeidet med årsbudsjett 2020, handlingsdel og økonomiplan 2020-2023 er omfattende. Rådmannens ledergruppe bestående av rådmannen, kommunalsjef helse og omsorg, kommunalsjef familie, oppvekst og kultur, kommunalsjef teknisk og kommunalsjef økonomi og administrasjon, har alle hatt ansvar og arbeidet med dette dokumentet og innholdet i budsjett, handlingsdel og økonomiplan. Rådmannens fagressurser i staben har bidratt på spesifikke områder.

Rådmannens ledergruppe har arbeidet med dette sammen og hver for seg med sine mellomledere. Hovedprioriteringene og retningen i budsjettet er utarbeidet i samråd også med virksomhetslederne. Virksomhetslederne har i to samlinger med gruppearbeid gitt sine bidrag til kostnadsreduserende tiltak og forslag til organiseringer av tjenester mest mulig effektivt.

Naturligvis har det vært størst fokus på de nærmeste årene da vi her har informasjon av høyere kvalitet.

I arbeidet med budsjett 2020 er det tatt utgangspunkt i konsekvensjustert budsjett for 2019 (som består av opprinnelig budsjett 2019 med de endringene som er vedtatt til og med tertialrapport 1) og tatt høyde for de momentene som ble vedtatt for 2020 i økonomiplanen 2019-2022.

Rådmannens ledergruppe har samlet vurdert, med bakgrunn i kommuneplanens samfunnsdel, hvilke tiltak som er viktigst for kommunen som helhet å satse på. Nye tiltak som rådmannen foreslår, både innenfor drift – og investeringsbudsjettet, er omforent i rådmannens ledergruppe.

Gildeskål kommunens årsbudsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 er satt opp i tråd med kommuneloven og de anbefalingene som gis av foreningen for god kommunal regnskapsskikk. Det er gjort konkrete vurderinger i forhold til forsiktighet og vesentlighet. Beregninger som ligger til grunn er enten gjort av rådmannens ledergruppe eller samarbeidspartnere. Makroøkonomiske betraktninger som ligger til grunn for våre egne beregninger er i det vesentlige gjort av andre, som f.eks SSB, KS, KLP, samarbeidende banker og andre.

3. Kommuneplanens mål og sentrale føringer for handlingsdel og økonomiplan

Basert på kunnskapsgrunnlagets gjennomgang av informasjon knyttet til de fire temadelene i Kommuneplanens Samfunnsdel (vedtatt mars 2016), er det utformet mål og strategier som det legges spesielt vekt på i budsjett og økonomiplan 2020-2023. Temaområdene er gjennomgående i hele den kommunale driften. For denne perioden er det lagt vekt på målene fra samfunnsplanen som involverer innbyggernes deltakelse i utvikling av kommunen.

3.1 Mål

Tema 1 - Befolkning/bosetning og boliger

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Gildeskål kommune har 2250 innbyggere i 2027 - med en relativ større andel barnefamilier og yrkesaktive (20-66).

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:

- Etablere attraktive boligtomter og bidra til fortetting på tettstedene i kommunen, og bidra til flere boformer i Gildeskålsamfunnet (leiligheter, rekkehus mv.)
- Bygge boliger for utleie
- Bestrebe og utvikle våre fritidstilbud, kulturarenaer og kulturtilbud i alle tettsteder.
- Arbeide for gode kollektivtilbud internt og ut av kommunen for alle innbyggere, spesielt tilrettelagt for arbeidspendlere.
- Stimulere til aktive lag, frivillige organisasjoner og fritidsboere. Stimulere dugnadsånden i Gildeskål.

Tema 2 - Levekår – Oppvekst, kultur, helse og folkehelse (inkl. klima og miljø)

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Legge til rette for gode levevilkår for alle aldersgrupper i Gildeskål med særlig fokus på folkehelsearbeid, spesielt blant unge.

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:

- Fokus på å øke den opplevde trivsel, tilhørighet og inkludering i Gildeskålsamfunnet.
- Kontinuerlig tilpasse og forbedre kommunale service- og tjenestetilbud
- Fysisk aktivitet skal være en del av skolehverdagen
- Etablere frivilligsentral

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Gildeskålskolene- og barnehagene er blant de tre beste i Saltenregionen.

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:

- Skaffe og utvikle høy formalkompetanse i skoler og barnehager
- Arbeide for tydeligere roller mellom skole/barnehage og foresatte
- Arbeide for å styrke identitetsfølelse og stolthet blant elever, ansatte og foresatte for sin skole/barnehage

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Gildeskål kommune skal ha en verdig og moderne tilpasset eldreomsorg.

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:
- Legge til rette for å bo hjemme så lenge som mulig
- Fortsette arbeidet med implementering av velferdsteknologi
- Fokus på kontinuerlig tjenesteutvikling og brukermedvirkning

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Gildeskål kommune er kjent for gode kultur- og fritidstilbud for alle innbyggere.

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:
- Støtte aktivt opp om frivillig arbeid i kommunen
- Fokus på idrett, kultur, og fritidstilbud for alle, og skape nye lokalt tilpassede kulturopplevelser i Gildeskål (festivaler mv)
- Stimulere til aktiv bruk av naturen og nasjonalparken

Mål: Gildeskål har en tydelig klima- og miljøpolitikk

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:
1. Alle offentlige og næringsbygg har som mål å redusere energibruken. Fokus på miljø skal vises gjennom planverket og være et kjent begrep i all kommunal tjenesteyting til våre innbyggere.
2. Kommunen skal ha et levende og oppdatert planverk for klima og miljø

<u>Tema 3 – Verdiskapning og næringsutvikling</u>

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Gildeskål kommune har 100 flere arbeidsplasser enn vi har i dag.

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:
- Legge til rette for flere nye og attraktive arbeidsplasser i kommunen
- Anskaffe og tilby tilstrekkelig/tilrettelagt næringsareal
- Styrke SNU AS, Salten Havbrukspark AS og Gildeskål Invest AS.

<u>Tema 4 - Kommuneorganisasjonen – kompetanse, rekruttering og økonomisk bærekraft</u>

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Kommunens medarbeidere skal ha fokus på omdømmebygging gjennom kontinuerlig å kvalitetsutvikle alle tjenester med basis i en sunn og bærekraftig økonomi.

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:

- Budsjettere med netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene (netto resultatgrad) på minimum 1,75 % gjennom økonomiplanperioden.
- Minimerer uttak fra finansporteføljen for å sikre mest mulig avkastning gjennom året.
- Tenke utvikling og effektivisering av tjenesteproduksjonen i det daglige.
- Fokus på best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende økonomiske rammer

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Gildeskål kommune skal ha fokus på å rekruttere, beholde og utvikle gode medarbeidere.

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved å:

- Sikre robuste og levende kompetanseutviklingsplaner og rekrutteringsstrategier
- Styrke kompetansenivået på ansatte i organisasjonen i form av videreutdanning.
- Ha minimum fem lærlinger.

I samfunnsplanen har kommunestyret blant annet vedtatt følgende mål:

Mål: Gildeskål kommune skal ha høyt nærvær i kommuneorganisasjonen (lavt sykefravær).

I planperioden vil Gildeskål kommune nå målet ved:

- Systematisk nærværsarbeid med ansatte og redusere sykefraværet til 5 % i 2022.
- Inkludere og vektlegge folkehelse i planverk, tjenesteproduksjon og utviklingsarbeid.
- Fokus på den ansattes rolle som medarbeider og kulturarbeider i egen kommune – samspill og medarbeiderskap.
- Praktisere situasjonsbestemt ledelse med fokus på den enkelte medarbeider, arbeidsmiljø og trivsel.

3.2 Sentrale- og regionale myndigheters føringer til kommunen

Gildeskål kommune er en leverandør av velferdstjenester, myndighetsforvalter, samfunnsplanlegger og demokratisk arena. Det er Stortinget og Regjeringen som vedtar lover og forskrifter som vi som kommune må forholdes til ved utøvelse av oppgaver. 7. oktober la regjeringen frem sitt forslag til statsbudsjett for 2020. I forslaget legges det føringer for kommunesektorens økonomiske ramme. Nedenfor redegjøres det for hovedtrekkene på de elementene som er av interesse i forhold til kommunens budsjett.

Kommunesektorens inntekter 2020

De frie inntektene til kommunene består av rammetilskudd og skatteinntekter. Nivået på de frie inntektene blir bestemt ut fra pris- og lønnsvekst, vekst i frie inntekter, innlemming av øremerkede tilskudd, satsinger over rammetilskuddet og korreksjon av rammetilskudd for oppgaveendringer. Når nivået på samlet frie inntekter er satt, kommer en fram til størrelsen på samlet rammetilskudd ved å trekke anslaget for skatteinntekter fra nivået på samlet frie inntekter.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å bidra til at kommunene kan gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne. Ved fordelingen av rammetilskudd tas det hensyn til strukturelle forskjeller i kommunenes utgifter (utgiftsutjevning) og forskjeller i skatteinntektene (skatteutjevning).

I statsbudsjettet for 2020 legges det opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 1,3 mrd. Kroner sammenlignet med nivået i revidert nasjonalbudsjett 2019. Realveksten i frie inntekter er langt lavere enn det som har vært vanlig de siste 10 år. Det har sammenheng med at anslagene for kompensasjon for merkostnader som følge av befolkningsendringer er lave, samtidig som det forventes reduserte pensjonskostnader for kommunesektoren i 2020.

Den samlede pris- og kostnadsveksten (kommunal deflator) anslås til 3,1 prosent fra 2019-2020, hvorav lønnsvekstanslaget er 3,6 prosent og utgjør i overkant av 60 prosent av deflatoren.

KS har utarbeidet ny prognosemodell med utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020. På neste side vises Gildeskål kommunes del av kommunesektorens frie inntekter. Beløpene er lagt inn i budsjett og økonomiplan.

GILDESKÅL	Inngang!A1	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GILDESKÅL	**1838**						
(år 2020-prisnivå i perioden 2021-2023)					PROGNOSE		
1000 kr		**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)		48 211	49 246	49 239	49 162	49 141	49 120
Utgiftsutjevningen		31 052	32 634	34 210	34 186	34 180	34 173
Overgangsordning - INGAR		1 612	188	-106	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestajon skolehelse og arbavg)		253	284	1 034	1 232	1 430	1 627
Overgangsordning - kommuner som skal slås sammen		-	-				
Korreksjon forsøksordninger barnevern og omsorgstjenester		-	-	-	-	-	-
Inndelingstilskudd/trekk Nannestad/Ullensaker		-	-	-	-	-	-
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd		-	-	3 584	3 584	3 584	3 584
Storbytilskudd		-	-	-	-	-	-
Småkommunetillegg		5 543	5 698	5 875	5 875	5 875	5 875
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb		-	-	-	-	-	-
Regionsentertilskudd		-	-	-	-	-	-
Veksttilskudd		-	-	-	-	-	-
Ordinært skjønn		-	-	-	-	-	-
Skjønn fra KRD - komp. bortfall veksttilskudd kommunesammenslåing				-	-		
Ekstra skjønn KMD inkl. ufrivillig alene kommuner, infrastruktur, retaksering prod.utsyr mv, bortfall eiendomsskatt produksjonsutstyr		199	196				
Budsjettvedtak Stortinget - saldering budsjett 2019			-90				
RNB 2019 - endringer i rammetilskudd			30				
Stortinget saldering budsjett 2018		7					
RNB 2018 og Nysaldering 2018		36					
Sum rammetilsk uten inntektsutj		**86 913**	**88 187**	**93 836**	**94 040**	**94 210**	**94 379**
Netto inntektsutjevning		7 644	7 901	8 159	8 159	8 159	8 159
Sum rammetilskudd		**94 557**	**96 088**	**101 995**	**102 199**	**102 369**	**102 538**
Rammetilskudd - endring i %			1,6	6,1	0,2	0,2	0,2
Skatt på formue og inntekt		**50 262**	**51 246**	**52 259**	**52 259**	**52 259**	**52 259**
Skatteinntekter - endring i %			1,96	1,98	-	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)		-	-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)		**144 819**	**147 300**	**154 300**	**154 500**	**154 600**	**154 800**
					(avrundet totalsum ut fra at skatt kun er et anslag)		
Sum - endring i %			1,7	4,8	0,1	0,1	0,1
Ekstra skjønn tildelt av fylkesmannen		-	-				
(ufordelt skjønn fra Grønt Hefte - fordelt i løpet av året)							

Innbyggertilskudd blir først fordelt med likt beløp pr innbygger. Dette beløpet er 25 083 i 2020 (24 710 i 2019). Det er innbyggertallet pr 1.7.2019 som blir bruk i beregningen. For Gildeskål kommune utgjør dette 25 083 kroner x 1 963 innbyggere = 49 239 000 (49 246 000 i 2019).

Gjennom **utgiftsutjevningen** omfordeles innbyggertilskuddet mellom kommunene ved hjelp av behovsnøkkelen. Midlene omfordeles fra kommuner med lavt beregnet utgiftsbehov til kommuner med høyt utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen skal gi kompensasjon for forskjeller i utgiftsbehov som kommunene ikke kan påvirke selv. Behovsindeksen forteller noe om hvor dyr en kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet. Den samlede behovsindeksen er beregnet ved hjelp av et sett kriterier og vekter som sier noe om hvorfor utgiftene varierer. Indeksen brukes videre til å beregne kommunens trekk eller utlegg i utgiftsutjevningen. Gildeskål kommune har en samlet behovsindeks på 1,3069 i 2020 (1,3049 i 2019). Landsgjennomsnittet er 1. Det betyr at Gildeskål kommune blir kompensert med tilsammen 33,0 mnok i 2020 (31,7 mnok i 2019) for høyt utgiftsbehov.

Enkelte kommuner har elever i statlige og private grunnskoler. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for. **Trekkordningen for statlige og private skoler** medfører at kommuner med elever i statlige og private skoler trekkes et gitt beløp per elev for de elevene kommunene ikke yter grunnskoletjenester til. Summen av trekk fra kommuner med elever i statlige og private skoler fordeles ut igjen til alle landets kommuner etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Gildeskål kommune blir trukket med kr 0 i 2020 (kr 191 000 i 2019) for elever i statlige og private skoler. Av summen som fordeles ut igjen til kommunene får Gildeskål kommune 1,177 mnok (1,055 i 2019).

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste. **Inntektsgarantiordningen (INGAR)** skal skjerme kommunene mot slike endringer. Gildeskål kommunes vekst i rammetilskuddet fra 2019 til 2020 er 709 kroner per innbygger, og kommunen får derfor 0 kroner per innbygger gjennom inntektsgarantiordningen (148 148 kroner per innbygger i 2019). Alle kommuner er med på å finansiere inntektsgarantiordningen og blir trukket et likt beløp per innbygger i innbyggertilskuddet. For 2020 er trekket -54 kroner (-53 kr i 2019). For Gildeskål kommune utgjør inntektsgarantiordningen 54 kr x 1963 innbyggere = -106 000 kr (+ 188 000 i 2019).

Noen enkeltsaker fordeles ikke etter inntektssystemets ordinære kriterier, men gis en **særskilt fordeling**. For 2020 gjelder det helsestasjon og skolehelsetjenesten med kr 285 000, Lærertetthet med kr 354 000 og kompensasjon for endring i regelverket for eiendomsskatt kr 395 000. For Gildeskål kommune utgjør dette til sammen 1,034 mnok i 2019.

Distriktstilskudd Nord-Norge gis til kommuner i Nord-Norge. Tilskuddet går til alle kommuner i Namdalen og de tre nordligste fylkene og gis som en sats per innbygger. Satsen differensieres mellom ulike områder. I tillegg gis det et **småkommunetillegg** til kommuner med under 3 200 innbyggere. Dette tillegget gis med en sats per innbygger, som differensieres etter distriktsindeksen. Samlet utgjør dette 9,459 mnok i 2020 (9,21 mnok i 2019) for Gildeskål kommune.

Skatteinntektene er for Gildeskål kommune anslått til 60,418 i 2020 (58 mnok i 2019), inkludert **inntektsutjevning**. Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2020 før i januar 2021, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2020 vil være. I anslaget er det tatt utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2018. For den enkelte kommune er skatteanslaget for

2020 deretter framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Det betyr at det blir forutsatt en lik skattevekst per innbygger, med fordeling som i 2018. Etter hvert som skattetallene foreligger omfordeles skatteinntekter mellom kommunene, for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene.

Grønt hefte

I statsbudsjettet for 2020 i Prop. 1 S (2019-2020) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet blir det gjort rede for prioriteringer over kap. 571 *Rammetilskudd til kommuner*. **Grønt Hefte** er et beregningsteknisk vedlegg til statsbudsjettet, som gjør rede for fordelinga av rammetilskuddet i 2020 Grønt hefte brukes av alle kommuner. Departementet har i år brukt Gildeskål kommune som eksempelkommune på utregningen av rammetilskuddet. Forklaringen vil være tilgengelig på kommunens hjemmeside sammen med øvrige budsjettdokumenter fra 1. november 2019.

4. Kommunens rammebetingelser

Planlegging av aktivitet forutsetter at vi har et bilde av utviklingen frem i tid. Den historiske utvikling kan gi en klar indikasjon på den fremtidige utvikling. De forhold som er av størst interesse i økonomiplansammenheng er utvikling i antall innbyggere og bosetningsmønster. Også den demografiske sammensetningen er viktig i forhold til planlegging av investeringer og fremtidig tjenestetilbud.

Økonomiske nøkkeltall må også legges til grunn når en skal planlegge investeringer og fremtidig tjenestetilbud. Utviklingen i innbyggertall gir umiddelbare utslag i inntektssiden (rammetilskudd). Utgiftssiden er mer statisk. Økonomiske nøkkeltall sier noe om hvordan kommunen har forvaltet sine verdier samtidig som de viser hvilket handlingsrom kommunen har for å møte fremtidige utfordring.

4.1 Utvalgte nøkkeltall sammenlignet med KOSTRA gruppe 6 og Nordland

KOSTRA gruppe 6 er en samling av 58 små sammenlignbare kommuner med høye bundne kostnader pr innbygger og høye frie disponible inntekter.

Nedenfor vises nøkkeltall sammenlignet med KOSTRA gruppe 6 i 2018.

Befolkningsprofil	**Enhet**	**Gildeskål**	**Kostragr. 6**
		2018	**2018**
Innbyggere (antall)	antall	1978	73538
Fødte per 1000 innbyggere (per 1000)	per 1000	8,6	7,8
Døde per 1000 innbyggere (per 1000)	per 1000	10,6	11,8
Netto innflytting (antall)	antall	-16	-613
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	prosent	11,5	10,2
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	prosent	64,2	67,1
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år (prosent)	prosent	1,2	1,3
Andel innvandrerbefolkning (prosent)	prosent	14,8	..
Samlet fruktbarhetstall (antall)	antall	1,54	1,56
Regnskap			
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	1,1	3,6
Årets mindre/merforbruk i driftsregnskapet i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	0,2	1,4
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	103,7	28,7
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	-43,5	30,4
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	102,8	89
Frie inntekter per innbygger (kr)	kr	74965	77500
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	14	13,8
Brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	prosent	14,5	14,6

Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	prosent	14,8	26,4
Psykisk helse og rus			
Brutto driftsutg. til tilbud til personer med rusproblemer pr. innb. 18-66 år (kr)	kr	543,3	337
Netto driftsutg. til tilbud til personer med rusproblemer pr. innb. 18-66 år (kr)	kr	543,3	136,9
Andel netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer (prosent)	prosent	9,7	3,2
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (helse- og omsorg) (antall)	antall	5,1	8,2
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	antall	10,1	13,8
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial) (antall)	antall	0	5,1
Andel nyinnflyttede med psykiske problemer (prosent)	prosent	:	5
Andel nyinnflyttede rusmiddelmisbrukere (prosent)	prosent	:	2
Andel nyinnflyttede rusmiddelmisbrukere med psykiske lidelser (prosent)	prosent	28	6
Andel med psykiske lidelser på venteliste (prosent)	prosent	:	:
Andel rusmiddelmisbrukere på venteliste (prosent)	prosent	:	:
Andel rusmidelmisbrukere med psykiske lidelser på venteliste (prosent)	prosent	:	:
Antall vedtak om kjøp av tiltak til rusmiddelmisbrukere av aktører utenfor komm per 10 000 innbyggere 18-66 år (antall)	antall	0	0,9
Antall vedtak om kjøp av tiltak til rusmiddelmisbrukere av aktører utenfor komm per 10 000 innbyggere (antall)	antall	0	0,5
Antall vedtak om midlertidige tiltak til rusmiddelmisbrukere per 10 000 innbyggere 18-66 år (antall)	antall	0	4,1
Antall vedtak om midlertidige tiltak til rusmiddelmisbrukere per 10 000 innbyggere (antall)	antall	0	2,4
Helse og omsorgstjenester			
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	kr	45509	48153
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)2	årsverk	516,7	535,3
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto drifts (prosent)	prosent	36	36,1
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent)4	prosent	76,3	72
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)10	årsverk	0,51	0,6
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)5	prosent	39,4	37,7
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)1	prosent	43,5	21,5
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)7	prosent	13,1	16
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)11	prosent	93,5	91,6

Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)3	kr	4426	3964
Andel private institusjonsplasser (prosent)	prosent	0	0
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)8	timer	0,42	0,48
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)9	prosent	0	0,62
Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	prosent	4,5	6,4
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	årsverk	15,2	19,5
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	årsverk	9,1	13,1
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)6	årsverk	53,3	46,2
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)	prosent	88,2	90,8
Sosialtjeneste			
Sosialhjelpsmottakere (antall)	antall	59	2195
Antall sosialhjelpsmottakere 18-24 år (antall)	antall	8	344
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer (antall)1	antall	13	564
Sosialhjelpsmottakere med arbeidsinntekt som hovedinntekt (antall)	antall	11	287
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold (antall)2	antall	15	729
Sosialhjelpsmottakere som bor i eid bolig (antall)	antall	13	398
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp (antall)	antall	58	1136
Barnevern			
Netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbyggar 0-22 år (kr)	kr	10978	12709
Barn med melding ift. innbyggarar 0-17 år (prosent)	prosent	4,2	5,9
Prosentdelen barn med undersøking ift. innbyggarar 0-17 år (prosent)	prosent	4,8	6,6
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggarar 0-22 år (prosent)	prosent	5,2	5,9
Brutto driftsutgifter (funksjon 244) per barn med undersøking eller tiltak (kr)	kr	34806	71257
Brutto driftsutgifter per barn som ikkje er plassert av barnevernet (funksjon 251) (kr)	kr	94941	42619
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252) (kr)	kr	332286	418646
Barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	antall	18	15,9
Undersøkingar med handsamingstid innan 3 månader (prosent)	prosent	79	79
Barnehage			
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år (prosent)	prosent	76	77,2
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	prosent	88,5	88,8

Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år (prosent)	prosent	93,5	95,8
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (prosent)	prosent	100	94,7
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i barnehage, alle barnehager (antall)	antall	4,9	5
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanning (prosent)1	prosent	18,4	32,4
Andel barn, eksklusive minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager (prosent)	prosent	3,9	3,1
Korrigerte brutto driftsutgifter til barnehager (f201, f211, f221) per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	kr	73	75
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent)	prosent	90	81,3
Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	6,6	7,8
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	kr	148517	166672
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	kr	68	64
Grunnskole			
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring (antall)	antall	20,4	53,9
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	antall	197,4	171,4
Elever i kommunale og private grunnskoler som får særskilt norskopplæring (prosent)1	prosent	6,7	6,2
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	prosent	8,6	10,1
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	prosent	68,4	70,4
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	prosent	52,6	64,4
Gruppestørrelse 2 (antall)	antall	9,9	10,4
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	antall	40,9	41,6
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent)	prosent	22,3	20,7
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år (kr)	kr	207308,1	178396,7
Kultur			
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	2,9	3,7
Netto driftsutgifter til idrett (f380+f381) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	1	1

Netto driftsutgifter til barn og unge (f231+f383) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	0,4	0,9
Netto driftsutgifter til allmenn kultur (f370+f373+f375+f377+f385+f386) (1000 kr)	1000 kr	2867	118541
Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	kr	2859	3401
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	kr	139	2240
Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)	antall	5,2	3,1
Besøk per kinoforestilling (antall)1	antall	19	25,7
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	prosent	14,8	29,6
Omløpshastighet for bøker (antall)	antall	0,3	0,3
Brutto driftsutgifter til folkebibliotek (1000 kr)	1000 kr	800	44929
Boliger			
Totalt antall kommunalt disponerte boliger (antall)	antall	91	2833
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	antall	46	39
Andel kommunale boliger som er tilgjengelige for rullestolbrukere (prosent)	prosent	1	47
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner (kr)	kr	10460	2383
Lønnsutgifter per eid kommunal bolig (kr)	kr	1231	9471
Andel nye søkere som har fått avslag på kommunal bolig (prosent)	prosent	16	31
Husstander i midlertidige botilbud i mindre enn 3 måneder (antall)	antall	1	8
Antall boliger godkjent av kommunen for finansiering med startlån, per 1000 innbyggere (antall)	antall	5,6	2,8
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (antall)	antall	7,1	8,5
Eiendomsforvaltning			
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	prosent	11,8	10,2
Netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger (kr)	kr	-110	329
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	m2	22,76	9,88
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	kr	18	75
Utgifter til driftsaktiviteter per kvadratmeter (kr)	kr	344	567
Herav utgifter til renhold (kr)	kr	68	161
Herav energikostnader per kvadratameter (kr)1	kr	76	137
Avløp			
Selvkostgrad (prosent)	prosent	100	0
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	kr	3168	4137
Andel fornyet kommunalt spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	prosent	0	..
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)	prosent	89,9	..

Vann			
Selvkostgrad (prosent)	prosent	100	0
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	kr	5032	4490
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	prosent	0,29	..
E.coli: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater (prosent)	prosent	100	..
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	prosent	14	..
Plan, byggsak og miljø			
Reguleringsplaner vedtatt i alt (antall)	antall	2	70
Andel av reguleringsplanene som ble møtt med innsigelser (prosent)	prosent	..	22
Byggesøknader i alt behandlet (antall)	antall	62	2472
Behandlede byggesøknader med 3 ukers frist (antall)	antall	18	770
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	dager	7	19
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	dager	19	36
Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)	prosent	18	17
Tilsyn for byggevirksomhet som er unntatt søknadsplikt (antall)	antall	..	6
Søknader om nye bygninger i strandsonen som ble innvilget (antall)	antall	2	72
Andel av søknader om nye bygninger i LNF-/LNFR-områder som ble innvilget (prosent)	prosent	100	98
Andel av søknader om tiltak i freda eller verneverdige områder / bygninger som ble invilget (prosent)	prosent	50	50
Selvkostgrad i byggesaker (prosent)	prosent	..	67
Netto endring i antall boliger (antall)	antall	..	..
Samferdsel			
Andel km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for av alle kommunale veier (prosent)3	prosent	0	7,4
Andel kommunale veier og gater med belysning av alle kommunale veier og gater (prosent)	prosent	32,3	42,3
Utgifter til vedlikehold av kommunale veier og gater av totale nto. dr.utg. til kommunale veier og gater (prosent)4	prosent	36,7	28,4
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke av alle kommunale veier og gater (prosent)2	prosent	35,5	42,3
Brutto driftsutgifter til samferdsel per innbygger (kr)	kr	2449	3617
Brutto driftsutgifter til gatebelysning langs kommunale veier og gater per kilometer belyst vei (kr)1	kr	23000	15921
Brutto investeringsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger (kr)	kr	998	957

Antall km tilrettelagt for syklende som er et kommunalt ansvar (km)5	km	0	144
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger (kr)	kr	2225	2555
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr)	kr	70984	96512
klima og energi			
Energiutgifter per m2 (fylkes)kommunalt eide bygg (kr)	kr	76	137
Energiutgifter som andel av brutto driftsutgifter (prosent)	prosent	1,31	0,97
Andel av energikostnader i (fylkes)kommunens eiendomsforvaltning brukt på fornybare energikilder (prosent)	prosent	97,8	97,4
Energibruk per m2 eid areal (kWh)	kWh	91	198
Andel elektrisitetsforbruk av totalt forbruk i (fylkes)kommunens eiendomsforvaltning, egne bygg (prosent)	prosent	75	89
Andel fjernvarmeforbruk av totalt forbruk i (fylkes)kommunens eiendomsforvaltning, egne bygg (prosent)	prosent	25	4
Andel oljeforbruk av totalt forbruk i (fylkes)kommunens eiendomsforvaltning, egne bygg (prosent)	prosent	0	2
Andel naturgassforbruk av totalt forbruk i (fylkes)kommunens eiendomsforvaltning, egne bygg (prosent)	prosent	0	0
Andel bioenergiforbruk av totalt forbruk i (fylkes)kommunens eiendomsforvaltning, egne bygg (prosent)	prosent	0	5
Andel fornybarforbruk av totalt forbruk i (fylkes)kommunens eiendomsforvaltning, egne bygg (prosent)	prosent	93	97
Utslipp av CO2 knyttet til energibruk (g/kWh)	g/kWh	0	6
Landbruk			
Netto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling i prosent av totale netto driftsutgifter (prosent)	prosent	0,4	0,6
Brutto driftsutgifter til landbruksforvaltning korrigert for samarbeidskommuner (1000 kr)	1000 kr	963	54444
Brutto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling per landbrukseiendom (1000 kr)	1000 kr	1,6	4
Landbrukseiendommer (antall)	antall	611	13485
Jordbruksbedrifter (antall)	antall	25	1834
Jordbruksareal i drift (dekar)	dekar	6751	385299
Produktivt skogareal (dekar)	dekar	52572	5782179
Dyrka og dyrkbar jord omdisponert til andre formål enn landbruk (dekar)	dekar	0	418,9
Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar)	dekar	0	96,2
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar)	dekar	0	322,7

Godkjent nydyrka areal (dekar)	dekar	2	1964
Søknader i alt etter jord- og konsesjonslov (antall)	antall	35	702

Netto lånegjeld i kroner per innbygger

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler).

Grafen nedenfor viser at Gildeskål kommunes gjeld pr innbygger ligger over gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 6 og landsnittet forøvrig. Veksten i Gildeskål kommunes lånegjeld pr innbygger er mindre enn gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 6 og landssnittet i perioden. Nedgang i innbyggertall forsterker økningen i lånegjeld pr innbygger uten at total gjeld øker tilsvarende.

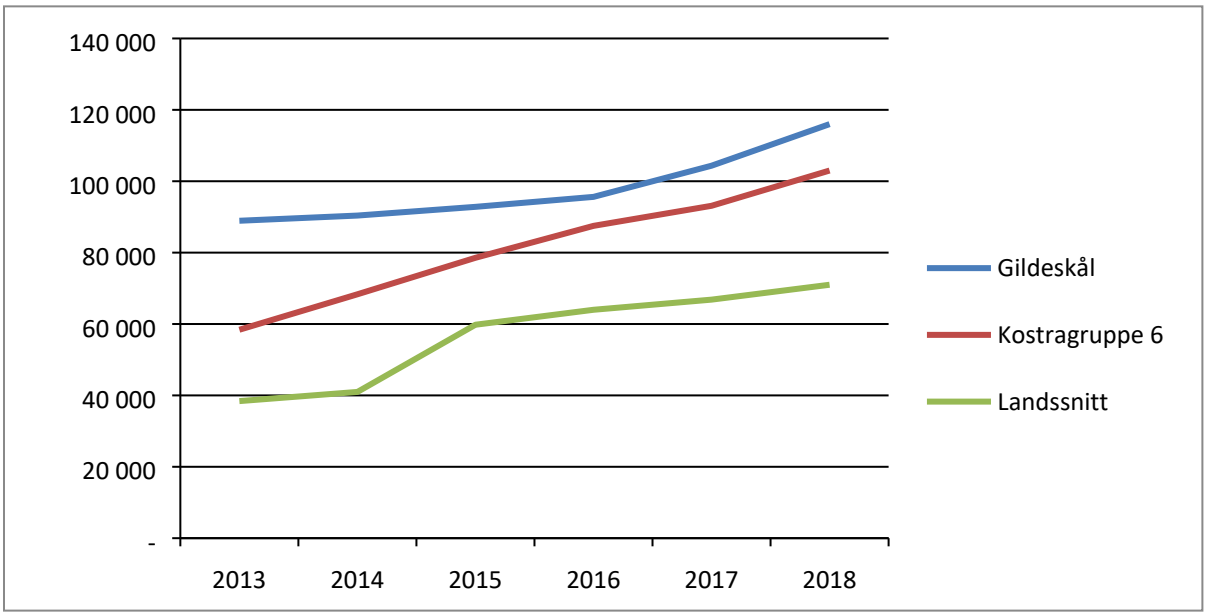

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene

Netto driftsresultat beregnes ut fra brutto driftsresultat, men tar i tillegg hensyn til resultat eksterne finansieringsposter, dvs. netto renter, netto avdrag og netto tap/gevinst på finansiell instrumenter, samt kommunens utlån, utbytter, eieruttak, og er i tillegg korrigert for avskrivninger slik at disse ikke gis resultateffekt. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk.

Grafen nedenfor viser at Gildeskål kommunens netto driftsresultat i prosent av driftsinntekten har svinget i mye større grad en KOSTRA gruppe 6 og landssnittet forøvrig. Det skyldes i hovedsak svingningen i gevinst på finansielle instrumenter.

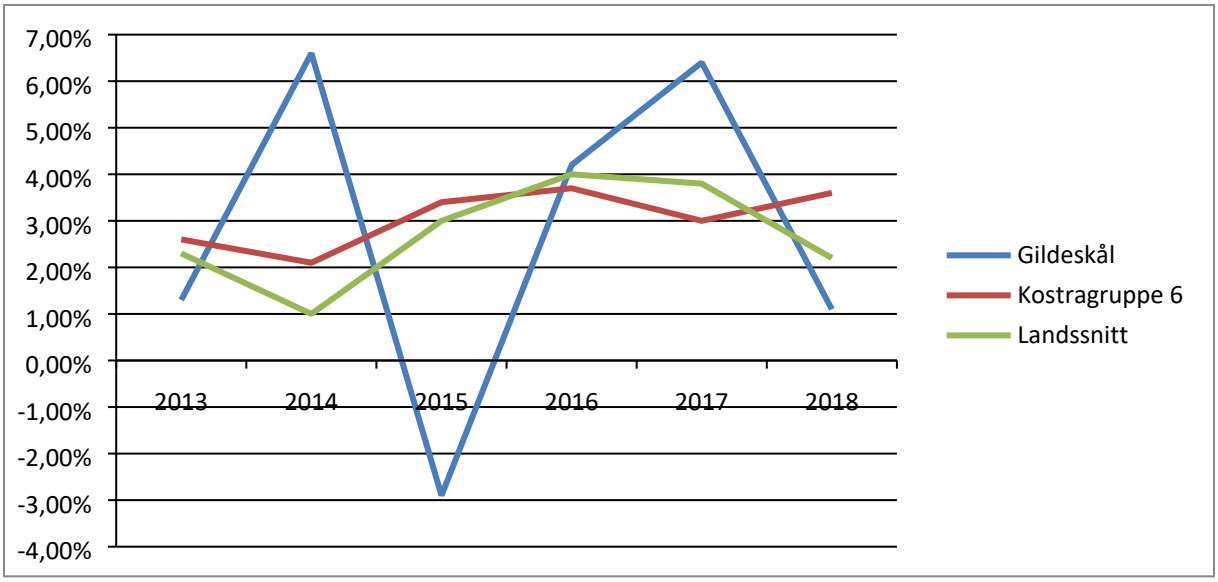

4.2 Befolkning/bosetting og boliger

Følgende innbyggertall er lagt til grunn ved beregning av frie inntekter i økonomiplanperioden.

Aldersgruppe	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0-1 år	25	31	31	31	31	29	29	29	29	29	28
2-5 år	78	73	65	65	67	72	72	70	70	69	68
6-15 år	211	205	218	221	213	211	206	197	193	189	192
16-18 år	64	66	58	58	66	73	75	74	79	79	68
19-20 år	43	47	40	37	35	31	30	43	41	39	43
21-22 år	40	32	44	48	42	40	38	34	34	44	43
23-29 år	130	127	115	105	111	113	110	108	105	100	104
30-34 år	104	109	113	117	107	97	102	92	88	84	85
35-49 år	358	356	361	365	368	371	369	374	374	378	369
50-66 år	482	483	466	455	445	445	440	438	436	432	433
67-79 år	306	307	321	324	347	348	343	343	339	325	311
80-89 år	107	106	106	108	111	106	122	128	135	152	159
90 år og eldre	30	27	22	25	23	26	26	25	26	23	25
Sum innbyggere	**1 978**	**1 969**	**1 960**	**1 959**	**1 966**	**1 962**	**1 962**	**1 955**	**1 949**	**1 943**	**1 928**

Iflg fremlagte prognoser fra SSB/KS vil Gildeskål oppleve en negativ utvikling i folketall de neste årene, fra 1978 innbyggere i 2019 til 1928 i 2029. Det er tatt høyde for middels utvikling i fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring i framskrivningene. I kommuneplanen for 2015-2027 er det satt en overordnet målsetting om et innbyggertall på 2250 i 2027.

Kommunen har hatt mangel på boliger. Det er nå bygget seks småhus på Våg og tre firemannsboliger. To på Inndyr og en på Nygårdsjøen. Alle enhetene har vært utleide foruten en på Nygårdsjøen som ikke har hatt leietaker. Vi vet at det skal bygges 7 leiligheter i forbindelse med at det skal bygges ny butikk på Inndyr. I tillegg er det til vurdering et byggetrinn to med flere leiligheter. Gildebo skal også

bygge 4-mannsbolig på Sørarnøy. Boligsituasjonen framover må evalueres jevnlig før kommunen selv påtar seg investeringskostnader.

Det etterspørres fortsatt boligtomter, først og fremst byggeklare tomter lokalisert til kommunens tettsteder, særlig på Inndyr. I 2020 planlegges det å gjøre den resterende delen av boligfeltet på Nygårdsjøen salgsklart. I tråd med planstrategien vil reguleringsplan for Storsteinan boligfeltet på Inndyr bli igangsatt.

Kommuneplanens arealdel vektlegger at ny boligbygging fortrinnsvis skal skje med fokus på fortetting og nærhet til eksisterende infrastruktur, selv om kommunen også legger opp til å tilrettelegge for boligbygging i spredtbygde områder. Det vises forøvrig til Boligpolitisk plan 2016-2027.

4.3 Verdiskapning og næringsutvikling

Sysselsetting

*Sysselsatte per 4. kvartal 2018, med arbeidssted Gildeskål, fordelt på næring (SSB)**

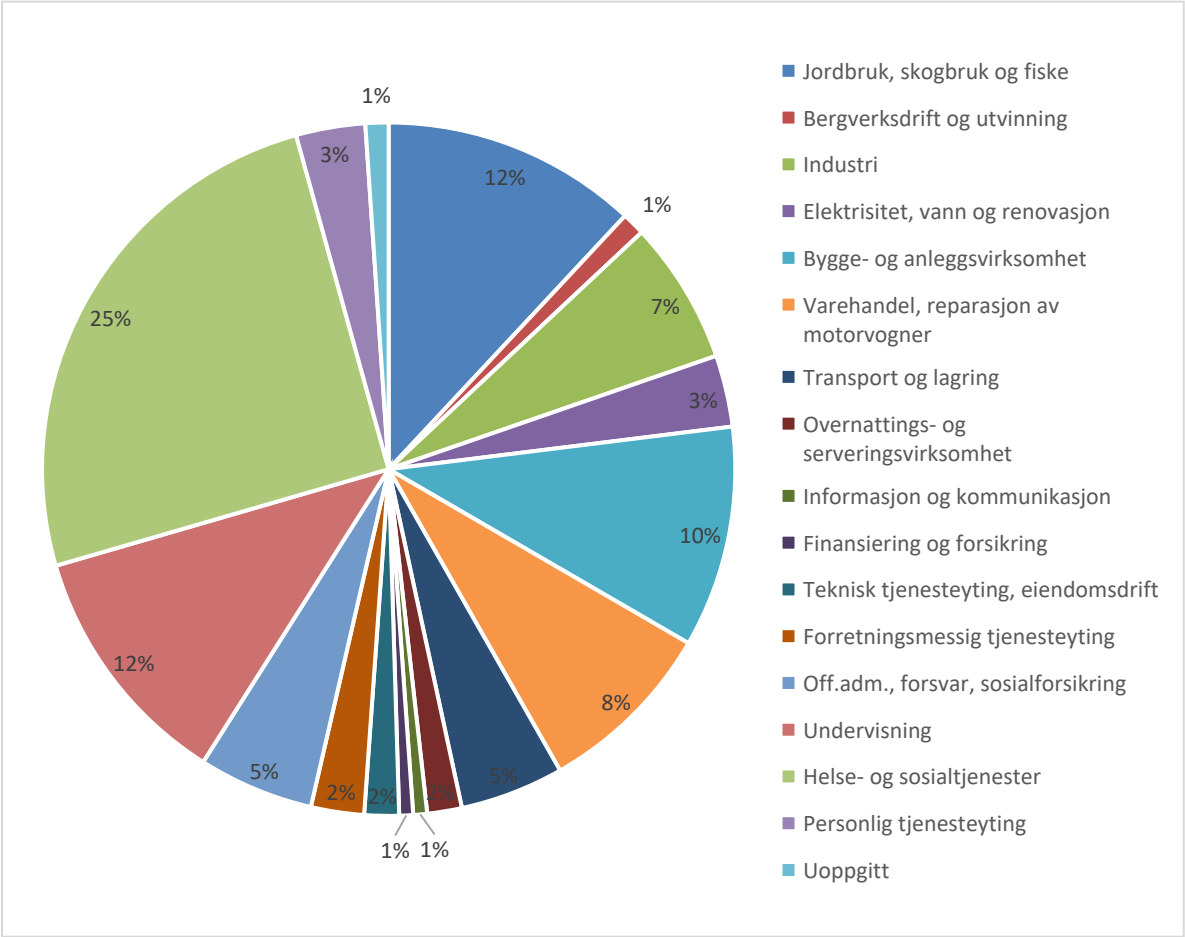

* SSB opplyser at fom. 2015 bygger sysselsettingsstatistikken på nye datakilder. Tall fom. 2015 er dermed ikke sammenlignbare med tidligere års tall.

De største næringssektorene i Gildeskål er offentlig tjenesteyting, havbruk/fiskeri, kraftproduksjon, entreprenørvirksomhet og annen servicenæring.

Stor relativ utpendling 260 av 929 yrkesaktive med bosted Gildeskål i 2018 (266 av 937 yrkesaktive med bosted Gildeskål i 2017) og en relativt stor andel personer mellom 20-44 år kan tyde på at det er behov for flere nye og attraktive arbeidsplasser i kommunen.

I 2018 var det 197 sysselsatte som pendlet inn i kommunen (168 sysselsatte i 2017).

4.4 Sykefravær

Sykefraværet i kommuneorganisasjonen har vært høyt gjennom flere år, noe som fører til utfordringer både av økonomisk, kvalitetsmessig og sosial karakter.

Sykefravær i % 2011 – 2018, Gildeskål kommune (kommunens egen statistikk)

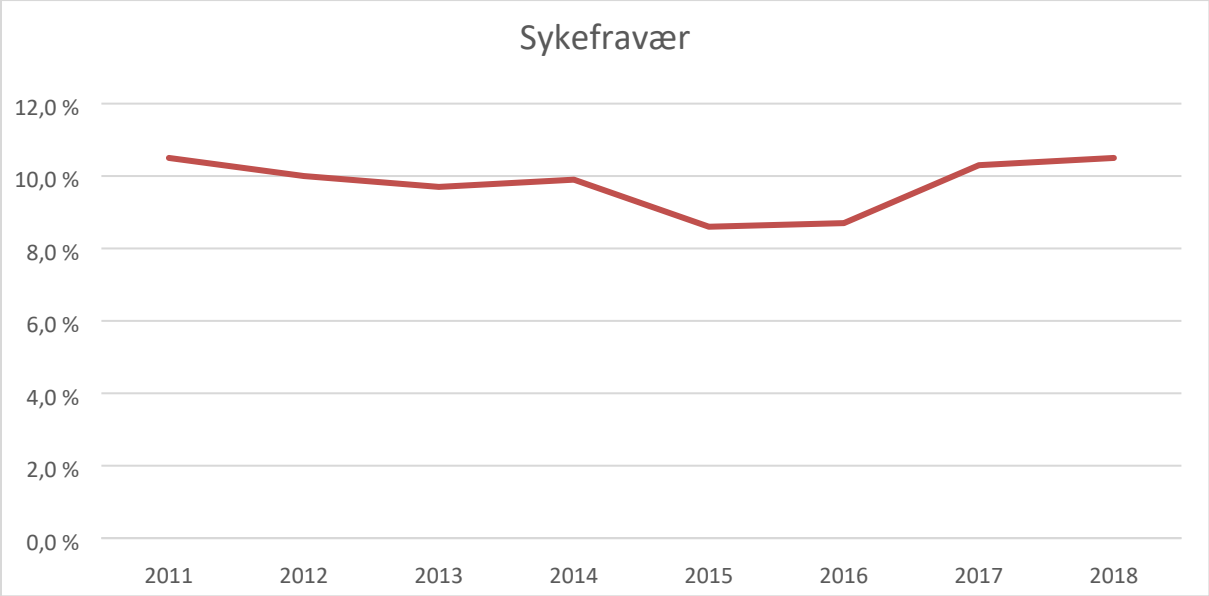

I 2018 ble det gjennomført trening av lederne for å gjøre dem bedre i stand til å jobbe systematisk med nærværsarbeid og arbeidsmiljø. Oppfølging av ansatte er et viktig ledelsesarbeid som må foregå kontinuerlig. Vi har nedgang i sykefraværet i 2019 på viktige områder som blant annet Helse og omsorg, som et resultat av dette arbeidet. Vi forventer ytterligere reduksjon i sykefraværet i hele kommunen fra det høye 2018-nivået i planperioden.

Arbeidsmiljøutvalget har vedtatt at sykefraværet skal være kommet ned til 5 % i 2022. Det er satt i gang et systematisk arbeid for å nå dette målet.

I forlengelse av nærværsarbeidet skal også alle tjenestevirksomheter inkludere og vektlegge folkehelse i sine planverk, og har kontinuerlig fokus på folkehelse i tjenesteproduksjon og utviklingsarbeid.

4.5 Folkehelseprofil

Gildeskål kommune sin folkehelseprofil utgitt av Folkehelseinstituttet er et bidrag til å skaffe oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jf. lov om folkehelsearbeid. Statistikken er hentet fra Kommunehelsas statistikkbank per 2019, hvorav de fleste tall er hentet fra 2015-2017 og Ungdata-undersøkelsen i 2018 gjennomført i fylket og landet. Gildeskål kommune gjennomførte våren 2019 Ungdata-undersøkelse som er lagt til grunn i oversiktsdokumentet over helsetilstander og påvirkningsfaktorer i Gildeskål vedtatt som sak 30/19 i kommunestyret 26.06.19.

I oversikten nedenfor sammenlignes noen nøkkelfunn i kommunen og fylket med landsnivået. En «grønn» verdi betyr at kommunen ligger bedre an enn landet som en helhet, likevel kan det tilsvare en viktig folkehelseutfordring for kommunen, da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå.

Folkehelsebarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønnssammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I Kommunehelsa statistikkbank, http://khs.fhi.no finnes flere indikatorer samt utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Tema		Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Gildeskål
Befolkning	1	Andel barn, 0-17 år	18	20	21	prosent	
	2	Personer som bor alene, 45 år +	29,0	25,5	25,4	prosent	
	3	Andel over 80 år, framskrevet	7,4	6,1	4,9	prosent	
Oppvekst og levekår	4	Vgs eller høyere utdanning, 30-39 år	72	75	81	prosent	
	5	Lavinntekt (hushold.), 0-17 år (ny def.)	14	9,2	9,2	prosent	
	6	Inntektsulikhet, P90/P10	2,7	2,6	2,8	-	
	7	Bor trangt, 0-17 år	23	18	19	prosent	
	8	Barn av enslige forsørgere	16	17	15	prosent	
	9	Stønad til livsopphold, 20-29 år	8,9	10	8,5	prosent (a,k)	
	10	Trives på skolen, 10. klasse	78	82	86	prosent (k)	
	11	Blir mobbet, Ungd. 2018	-	9,5	7,6	prosent (a,k)	
	12	Laveste mestringsnivå i lesing, 5. kl.	51	28	24	prosent (k)	
	13	Laveste mestringsnivå i regning, 5. kl.	47	29	23	prosent (k)	
	14	Frafall i videregående skole	27	25	21	prosent (k)	
	15	Tror på et lykkelig liv, Ungd. 2018	-	70	72	prosent (a,k)	
Miljø, skader og ulykker	16	Fornøyd m/ lokalmiljø, Ungd. 2018	-	65	70	prosent (a,k)	
	17	Fritidsorganisasjon, Ungd. 2018	-	62	66	prosent (a,k)	
	18	Fornøyd m/ treffsteder, Ungd. 2018	-	45	50	prosent (a,k)	
	19	Ensomhet, Ungd. 2018	-	22	20	prosent (a,k)	
	20	God drikkevannsforsyning (ny def.)	93	70	91	prosent	
	21	Forsyningsgrad, drikkevann	104	91	88	prosent	
	22	Skader, behandlet i sykehus	15,0	14,4	13,7	per 1000 (a,k)	
Helserelatert atferd	23	Lite fysisk aktive, Ungd. 2018	-	15	14	prosent (a,k)	
	24	Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2018	-	36	31	prosent (a,k)	
	25	Røyking, kvinner	6,7	7,2	6	prosent (a)	
Helsetilstand	26	Forventet levealder, menn	77,3	78,7	79,1	år	
	27	Forventet levealder, kvinner	83,3	83,3	83,3	år	
	28	Utd.forskjeller i forventet levealder	-	4,1	5	år	
	29	Fornøyd med helsa, Ungd. 2018	-	67	71	prosent (a,k)	
	30	Psykiske sympt./lid., 15-29 år	172	167	159	per 1000 (a,k)	
	31	Muskel og skjelett	338	341	319	per 1000 (a,k)	
	32	Overvekt og fedme, 17 år	36	28	23	prosent (k)	
	33	Hjerte- og karsykdom	20,7	18,5	17,7	per 1000 (a,k)	
	34	Antibiotikabruk, resepter	272	322	340	per 1000 (a,k)	

Tabell: Folkehelseprofil Gildeskål pub. 14.02.19, hentet fra www.fhi.no/folkehelseprofiler

4.5.1 Våre samfunnsfloker

Oversikten over helsetilstand og påvirkningsfaktorer synliggjorde en rekke viktige folkehelseutfordringer i Gildeskål kommune. Folkehelseutfordringer er negativt ladet begrep og heretter ønsker vi å omtale de som samfunnsfloker. Identifiserte samfunnsfloker omfatter blant annet levekår, levevaner, selvopplevd helse og sykdomsforekomst. Kommunen opplever også en sammensatt floke når det gjelder lavinntekt, uføretrygdede og andelen som bor trangt. Prinsippet om «helse i alt vi gjør» i kommunen er lovfestet av folkehelseloven § 4 og tydeliggjør at kommunen skal fremme folkehelse i alle oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt. De mest sentrale samfunnsfloker vi står ovenfor omhandler barn og unge (0-17 år).

Ungdata nøkkeltall - kommunestørrelse

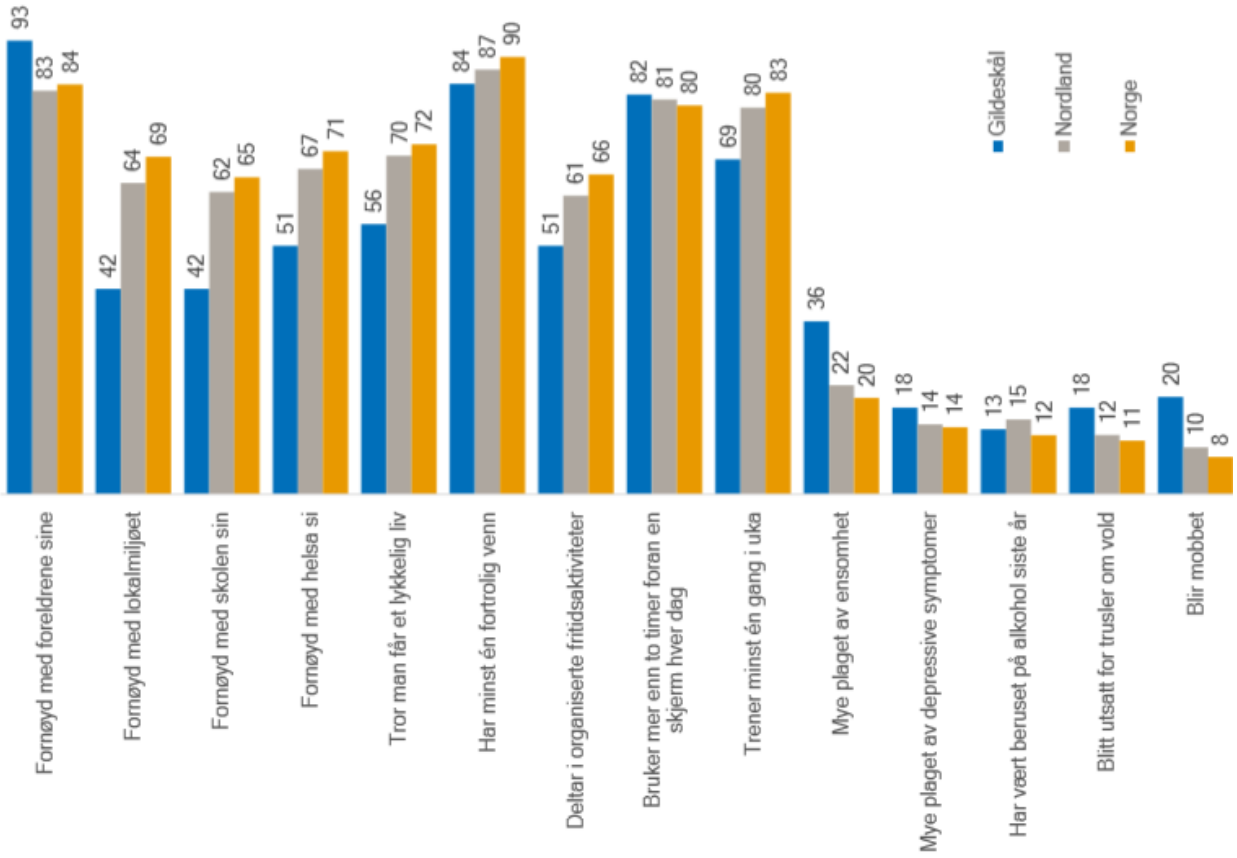

Tabell 2: hentet fra Ungdata nøkkeltallsrapport for Gildeskål kommune, 2019

Forhold som mobbing, ensomhet, fornøydhet med lokalmiljøet og helsen hos elever i Ungdomsskolen våren 2019 er betydelig dårlige i forhold til Nordland og Norge som en helhet. Inaktivitet og overvekt er også en opplevd samfunnsfloke både blant barn og voksne. Andelen overvektige har en økning med tre prosentpoeng fra forrige måling (36%) mot Nordland (28%) og Norge (23/%). Antall ungdom som rapporterer at de blir svett og andpusten mindre enn én gang i uken ligger på 32% mot 15% i Nordland og 15% i Norge. På den positive siden er 9 av 10 ungdommer i kommunen fornøyde med foreldrene sine og 8 av 10 sier at de har en fortrolig venn.

Opp mot halvparten av barna i 5.klasse opplever lav mestringsgrad når det gjelder lesing og regning, med en hhv. bedring på to prosentpoeng (lesing) og sju prosentpoeng (regning) fra forrige måling (tall fra skoleåret 2015/2016-2017/2018). Sammenlignet med Nordland og Norge ligger vi rundt 20 prosentpoeng høyere, noe som kan forklare et høyere frafall fra videregående skole. Fra forrige måling er det en bedring på 3 prosentpoeng vedrørende frafall fra videregående skole i Gildeskål kommune (27%), men fremdeles høyere enn Nordland (25%) og Norge (21%).

Psykiske helseutfordringer blant ungdom har økt fra 10% i 2015 til 18% i 2019 og dette gjenspeiler seg i opplevde fysiske plager, 23% sliter daglig med dette og 22% anvender reseptfrie medikamenter ukentlig eller mer for å komme seg gjennom dagen. Tidlig innsats og forebyggende arbeid rettet mot

denne gruppen blir sentralt for kommunen fremover, både for å skape en tjeneste som fungerer og for å legge grunnlag for gode levevaner senere i livet.

Sosiale møteplasser og arenaer som innbyr til fysisk aktivitet er noe kommunen må fokusere på i årene fremover, spesielt med Ungdata-undersøkelsen som grunnlag. Rundt halvparten av ungdommene i Gildeskål er misfornøyd med lokalmiljøet sitt (58%) og deltar ikke i fritidsaktiviteter (49%). Tydelig tale fra ungdommen er «vi trenger et sted å være». Skjermtidsbruken er høy og langt over halvparten av ungdommene bruker mer enn fire timer hver dag, etter skoletid på skjerm. Dette kan styrke følelsen av ensomhet (36% opplever dette) og bidra til den høye andelen mobbing. Ungdata-undersøkelsen viser at dobbelt så mange ungdommer opplever mobbing i Gildeskål kommune (20%) enn hva de gjør i Nordland (10%) og i Norge (8%).

Kommunestyre vedtok 26.06.19 sak 32/19 om at Gildeskål frivilligsentral skal etableres fra 01.01.2020. Frivilligsentralen sikter mot å være et kraftsenter og knutepunkt for mennesker i alle aldre og fra ulike kulturer. En frivilligsentral vil i årene fremover bli svært viktig for kommunen, ikke bare for å redusere andelen ensomme eldre og være behjelpelig til å utføre oppgaver som for noen kan være utfordrende å gjennomføre, men det vil også være et tiltak inn mot å redusere sosiale ulikheter i kommunen og sikre aktive og sosiale ungdom. All tjenestevirksomhet bør inkludere og vektlegge folkehelse i sine planverk, og videreføre fokuset på folkehelse i tjenesteproduksjon og utviklingsarbeidet.

Samskaping

Det siste året har det skjedd mye utvikling i positiv retning når det gjelder folkehelsearbeidet i Gildeskål kommune, både gjennom åpning av det kommunale treningssenteret og fokuset på å sertifisere alle barnehager og skoler som helsefremmende. I oktober sendte kommunen også søknad om å bli medlem av WHO sitt norske nettverk «Sunne kommune» fra 2020 og dette medlemskapet vil har mye å si for det videre folkehelsearbeidet i kommunen.

Det handler om å skape en helsefremmende kommune som samskaper med innbyggerne for å sikre bolyst. Sosiale og aktive møteplasser for barn og unge, så vel som eldre, er et viktig tiltak for å sikre at innbyggerne i Gildeskål opplever stolthet og tilhørighet, samt at kommunen er et godt sted å bo og leve i. Den utviklingen kommunen nå har kan på sikt føre til at disse målsettingene nås.

Folkehelse er så mye mer enn summen av den enkeltes helsetilstand og omfavner alle de forhold som påvirker helsetilstanden, blant annet økonomiske, fysiske, psykiske og miljømessige forhold.

For at kommunen skal kunne gjennomføre et vellykket folkehelsearbeid ser vi at dette må gjøres **sammen** med innbyggerne, lokalt næringsliv, organisasjonsliv og andre offentlige aktører og på tvers av sektorer og instanser for å få gode resultater. Samskaping setter krav til gode samspill mellom de som ønsker å bidra til samfunnsutviklingen. Dette bygges på frivillighet og likeverdighet og kommunen ønsker å være en aktiv støttespiller og veileder for at tanken om stolte innbyggere med god tilhørighet i Gildeskål skal realiseres.

Det er viktig at kommunen fokuserer på de tiltak som fremmer befolkningens helse på alle plan og på tvers av generasjoner, herunder aktive sosiale møteplasser gjennom hele året og at tjenester opprettholdes for å sikre gode tilbud i kommunen.

5. Økonomiplan 2020-2023

Økonomiplanen tar utgangspunkt i kommuneplanens langsiktige mål, strategier og utfordringer og sier hvordan kommunen skal bruke ressursene for å nå målene. I dette kapitlet vil budsjett 2020 bli gjennomgått i detalj, mens øvrige år i økonomiplanen vil kun endringene spesifiseres.

5.1 Budsjett 2020

Budsjett 2020 for Gildeskål kommune er en detaljering av første året i økonomiplan 2020 -2023.

Budsjettet er bygd opp i henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner (**kommuneloven**) m.m., og forskrift om kommunale og fylkeskommunale årsbudsjett jfr. kommuneloven § 14 fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet.

Budsjettet er bygd opp med hovedansvarsområder (sektornivå) som gjenspeiler kommunens organisering av virksomhetsområder. Hvert virksomhetsområde er på ett siffer (HA 1, HA 2 osv.). For å ivareta best mulig økonomistyring er hvert virksomhetsområde delt opp igjen på ansvarsområder med fire siffer, som benyttes i den interne kontoplan. Budsjettet vedtas på hovedansvarsnivå (sektornivå).

Årsbudsjettets rolle i kommunens plan- og budsjettsystem er illustreres i figuren i kapittel 2.1 *Handlingsdelen av kommuneplanen og økonomiplanens plass i plan og budsjettsystem,* side 19.

Budsjett er en bindende plan for kommunens anskaffelse og anvendelse av midler. Budsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Budsjettet skal være bygget opp på en slik måte at det gir kommunestyret eller de organer som kommunestyret bemyndiger, anledning til å prioritere hvordan midlene ønskes anvendt i budsjettåret. Krav til budsjettets innhold er beskrevet i kommunelovens § 14.

5.1.1 Kommunens inntekter

Kommunens inntekter er grovt sagt sammensatt av rammetilskudd, skatteinntekter, brukerbetalinger, kraftinntekter, eiendomsskatt, utbytter og finansinntekt. Tabellen under viser det kommunale inntektsgrunnlaget for Gildeskål kommune i 2020 sammenlignet med 2019. **Endringer av betydning kommenteres under.**

Inntekter	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Endring i kr	Endring i %
Brukerbetalinger	9 094 364	8 929 214	-165 150	-1,82 %
Andre salgs- og leieinntekter	26 041 641	27 950 322	1 908 681	7,33 %
Overføringer med krav til motytelse	18 930 000	20 001 483	1 071 483	5,66 %
Rammetilskudd	99 529 000	101 995 000	2 466 000	2,48 %
Andre statlige overføringer	10 767 507	34 202 882	23 435 375	217,65 %
Andre overføringer	0	62 000	62 000	0,00 %
Skatt på inntekt og formue	46 065 000	48 305 000	2 240 000	4,86 %
Eiendomsskatt	15 295 011	16 795 011	1 500 000	9,81 %
Andre direkte og indirekte skatter	6 100 000	6 100 000	0	0,00 %
SUM DRIFTSINNTEKTER	**231 822 523**	**264 340 912**	**32 518 389**	14,03 %
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	520 000	550 000	30 000	5,77 %
Gevinst på finansielle instrumenter	12 500 000	11 900 000	-600 000	-4,80 %
Mottatte avdrag på utlån	100 000	100 000	0	0,00 %
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER	**13 120 000**	**12 550 000**	**-570 000**	**-4,34 %**
Motpost avskrivninger	0	14 800 000	14 800 000	0,00 %
Bruk av disposisjonsfond	19 184 793	20 646 183	1 461 390	7,62 %
Bruk av bundne fond	4 208 233	2 867 019	-1 341 214	-31,87 %
SUM BRUK AV AVSETNINGER	**23 393 026**	**23 513 202**	**120 176**	**0,51 %**

Brukerbetalinger

Brukerbetalinger er redusert med 0,16 mnok. Oversikten nedenfor viser de endringer som betyr mest.

Reduserte inntekter		Økte inntekter	
Brukerbetaling H&O	0,3 mnok	Brukerbetaling FOK	0,13 mnok
Sum	**0,3 mnok**	**Sum**	**0,13 mnok**

Andre salgs og leieinntekter

Andre salgs og leieinntekter har økt med 1,9 mnok. Oversikten nedenfor viser de endringer som betyr mest.

Reduserte inntekter		Økte inntekter	
Havnegebyr	0,62 mnok	Husleie	0,6 mnok
Salg vaktmestertjenester	0,46 mnok	Konsesjonskraft	2,7 mnok
Gebyrinntekter byggesak,	0,2 mnok	Leieinntekter logoped	0,06 mnok
Gebyrinntekter landbruk	0,25 mnok		
Gebyrinntekter Plan	0,1 mnok		
Sum	**1,63**	**SUM**	**3,36**

Overføringer med krav til motytelse

Innenfor posten «overføringer med krav til motytelse» ligger refusjoner fra blant annet stat, kommune, fylkeskommune. Det er budsjettert med 1 mnok mer i 2020 enn 2019. Oversikten nedenfor viser de endringer som betyr mest.

Reduserte inntekter		Økte inntekter	
Refusjon fra staten til voksenopplæringen	0,39 mnok	Momsrefusjon. Må ses i sammenheng med økte momsutgifter.	0,67 mnok
Refusjon IT-lærling	0,13 mnok	Refusjon fra kulturdepartementet til frivillighetssentral	0,41 mnok
Refusjon Fresksenteret (2019)	0,17 mnok	Refusjon sykelønn/fødselspenger	0,75 mnok
Sum	**0,69 mnok**	**SUM**	**1,83 mnok**

Andre statlige overføringer

Andre statlige overføringer er økt med 23,4 mnok. I tillegg er det budsjettert med flere små statlige overføringer som alltid kommer i løpet av året. Oversikten nedenfor viser de endringer som betyr mest.

Reduserte inntekter		Økte inntekter	
Overføring fra IMDi til Flyktningetjenesten	1,75 mnok	Havbruksfondet	26,6 mnok
Dagaktivitet demente – ikke øremerket tilskudd lengre	0,54 mnok		
Andre statlige overføringer	0,25 mnok		
Ressurskrevende bruker	0,52 mnok		
Sum	**3,06**	**Sum**	**26,6**

Skatt og rammetilskudd

Det er budsjettert med en økning på 4,7 mnok i skatt og rammetilskudd.

Skatt og rammetilskudd	R 2016	R 2017	R 2018	B 2019	B 2020
Skatt	50,4	49,0	50,3	50,1	52,3
Rammetilskudd	95,8	98,3	97,9	99,5	102,0
Sum frie inntekter	**146,2**	**147,3**	**148,2**	**149,6**	**154,3**

*I skatt ligger også naturressursskatt på ca. 4 mnok. I tabellen ligger de i raden «andre direkte og indirekte skatter» sammen med konsesjonsavgiften.

Kommunen følger KS prognosemodell i beregningen av kommunens frie inntekter som er skatt og rammetilskudd. Oppbyggingen og beregning av modellen står beskrevet i kapittel 3.2 side 26-29.

Eiendomsskatt

I forbindelse med budsjettet for 2013 ble det vedtatt at eiendomsskatteinntektene skulle settes av på fond, for å synliggjøre hvor stor andel av inntektene som blir brukt til drift. Fra 2013-2019 gikk hele beløpet til drift, og det er også nødvendig for 2020 og de øvrige årene i økonomiplanen.

Det er budsjettert med en økning i eiendomsskatt på 1,5 mnok i forhold opprinnelig budsjett 2019. Da budsjettet for 2019 ble laget ble det budsjettert nøkternt på eiendomsskatt på næring. Budsjettet for 2019 ble regulert opp med 1,5 mnok i forbindelse med tertialrapport 2/2019. I realiteten er økningen derfor kr 0. Inntektene holdes foreløpig lik, men vi må forvente en korrigering i løpet av året når effekten av ny allmenn taksering er klargjort.

Fordelingen mellom nærings eiendommer og bolig- og fritidseiendommer og skattesatsen vises i tabellen nedenfor.

Eiendomsskatt	Sats	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Næringseiendommer	7,0 ‰	7,7	9,2
Bolig og fritidseiendommer	4,3 ‰	7,6	7,6
Sum		**15,3**	**16,8**

I løpet av 2019 er det gjennomført ny allmenn taksering av alle eiendommene i Gildeskål kommune. De nye takstene skal gjelde fra 2020. Takstene vil isolert sett øke som følge av økt kvadratmeterpris, men som følge av obligatorisk reduksjon på 30 % for alle bolig- og fritidshus vil økningen trolig ikke gi større belastning for eierne og heller ikke økte inntekter for kommunen. Effekten av takseringen er foreløpig ikke kjent, og vil ikke være det før sakkyndig nemd vedtar takstene innen 1. mars 2020.

Regjeringen har foreslått å innstramme handlingsrommet ytterligere ved at eiendomskattesatsen på bolig og fritidseiendom fra 2021 skal senkes fra 5 ‰ til 4 ‰. Med dagens skattegrunnlag vil det bety ca. 0,6 mnok i reduserte inntekter.

Bortfall av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner

Endringer i eiendomsskatteloven som ble vedtatt i 2017 innebærer at produksjonsutstyr og installasjoner skal være fritatt for eiendomsskatt. Fritaket innfases gradvis med 1/7 reduksjon i eiendomsskatten årlig fra og med 2019 til den er fult ut implementert i 2025. Stortinget har vedtatt at kommunene skal få tilnærmet full kompensasjon for inntektsbortfallet. I statsbudsjettet er det foreslått at Gildeskål kommune skal få 0,4 mnok over rammetilskuddet i 2020.

I forbindelse med ny allmenn taksering er alle næringseiendommene i kommunen taksert på nytt. På lik linje med takstene for bolig og fritidseiendom vil næringseiendommene også være kjent og vedtatt innen 1. mars 2020.

Renteinntekter og gevinst finansielle instrumenter

Det er budsjettert med en avkastning på finansporteføljen på 11,6 mnok, som er 0,6 mnok mindre enn i 2019. Det tilsvarer 4,8 % av en portefølje på 232 mnok. Det står mer om finansforvaltningen i kap. 5.3, side 60.

Motpost avskrivninger

Må ses i sammenheng med avskrivninger på utgiftssiden.

Det er første året vi budsjetterer med avskrivninger og motpost avskrivninger. Dette gjør at driftsutgiftene øker med 14,8 mnok og finansinntektene øker med 14,8 mnok. Avskrivningsutgiften påvirker brutto driftsresultat ved at utgiftene blir høyere. Motpost avskrivninger inntektsføres med samme beløp og påvirker netto driftsresultat. Dette er en prinsipiell endring som vi velger å gjøre basert på spørsmål i forbindelse med regnskapsavslutningen hvor avskrivningen vises og det blir da stort avvik mellom budsjett og regnskap i de tabellene som presenteres i forbindelse med regnskapsavslutningen. Vi har tatt opp spørsmålet med kommunens revisor og etter dette velger vi å presentere avskrivningene i budsjettet også.

En avskrivningskostnad er ikke en betalingsforpliktelse, men er en ikke-betalbar kostnad (forbruk av driftsmidler). En avskrivningskostnad gir uttrykk for verdiforringelsen av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som skyldes elde, slitasje og utrangering. I det kommunale regnskapssystemet skal slike kapitalkostnader bare belastes med den lånefinansierte delen av driftsmidlene, uttrykt gjennom låneavdrag. Avdragene fordeles deretter jevnt over driftsmidlenes levetid, og da vil avdragene ha samme effekt og innhold som avskrivninger i et driftsregnskap hvor slike driftsmidler er finansiert med lån.
Den regnskapstekniske løsningen er å utligne virkningen av avskrivningene på en særskilt inntektspost i driftsregnskapet. Dermed blir netto driftsresultat beregnet uten avskrivningene, men inklusive avdrag på lån.

Bruk av disposisjonsfond

Budsjettert bruk av disposisjonsfond er 20,6 mnok som tilsvarer 1,4 mnok mer enn i 2019. Gildeskål kommune har vedtatt at bruk av disposisjonsfond skal være knyttet til engangsutgifter. Dette fordi kommunens «sparepenger» ikke skal bindes opp over år til daglig drift. Tiltakene som i 2020 finansieres ved bruk av disposisjonsfond er delvis fast og delvis engangsutgifter som kan stoppes. I 2020 er bruk av disposisjonsfond knyttet til følgende:

- Generell finansiering drift 5,4 mnok
- Vedlikehold 3 mnok
- Næringsutvikling 2,2 mnok
- Rekrutteringstiltak 0,5 mnok
- Bolyst 1 mnok
- Halvparten av renter og avdrag 8,5 mnok

Med dagens drift vil nye tiltak bare kunne finansieres med bruk av fond, med mindre utgiftene i stedet reduseres med tilsvarende beløp. Ytterligere bruk av fond kan redusere avkastningen.

Bruk av bundne fond

Det er budsjettert med en reduksjon i bruk av bundne fond på 1,3 mnok.

Reduserte inntekter		Økte inntekter	
div fondsbruk til prosjekter på helse og omsorg	0,37 mnok	Selvkostfond septik*	0,1 mnok

Selvkostfond vann	0,96 mnok		
Bruk av gamle fond som blir videreført i 2020	0,1 mnok		
Sum	**1,43**	**Sum**	**0,1**

*Det skyldes planlagt underskudd på selvkosttjenesten *septik* som gjør at vi må finansiere det med tidligere avsatte midler på selvkostfondet S*eptik* som har en regel som sier at fondene skal brukes innen 5 år.

5.1.2 Kommunes utgifter

Kommunes utgifter består i hovedsak av lønnsutgifter, kjøp av tjenester, renter og avdrag på lån, samt avsetninger til fond. Tabellen under viser budsjetterte utgifter til Gildeskål kommune i 2020 sammenlignet med 2019. Endringer av betydning kommenteres under.

Utgifter	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Endinger i kr	Endringer i %
Lønnsutgifter	134 664 529	138 521 520	3 856 991	2,86 %
Sosiale utgifter	26 263 240	26 261 090	-2 150	-0,01 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	35 250 473	38 397 366	3 146 893	8,93 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	15 103 422	15 210 719	107 297	0,71 %
Overføringer	22 748 599	20 787 893	-1 960 706	-8,62 %
Avskrivninger	0	14 800 000	14 800 000	0,00 %
SUM DRIFTSUTGIFTER	**234 030 263**	**253 978 588**	**19 948 325**	**8,52 %**
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	6 053 500	6 923 500	870 000	14,37 %
Avdrag på lån	9 417 760	10 009 000	591 240	6,28 %
Utlån	100 000	100 000	0	0,00 %
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER	**15 571 260**	**17 032 500**	**1 461 240**	**9,38 %**
Overført til investeringsregnskapet	4 200 000	4 000 000	-200 000	-4,76 %
Avsetninger til disposisjonsfond	11 700 000	37 900 000	26 200 000	223,93 %
Avsetninger til bundne fond	2 834 026	2 293 026	-541 000	-19,09 %
SUM AVSETNINGER	**18 734 026**	**44 193 026**	**25 459 000**	**135,90 %**

Lønnsutgifter

Lønnsutgiftene er økt med 3,9 mnok sammenlignet med 2019. Sentralt og lokalt lønnsoppgjør, ansiennitetsopprykk og garantilønn i 2019 som får virkning for 2020 er innarbeidet. Nye noen nye stillinger i 2020 som ikke var en del av budsjett 2019 pr 1. tertial 2019. Det er tatt inn en ny stilling som virksomhetsleder personal og administrasjon som skal være plassert i rådmannen stab. I tillegg er det lagt inn 100 % stilling som skal administrere frivillighetssentral og 32 % stilling på Fresksenteret og prosjektstillinger til vedlikeholdsarbeidet drift/investering. I tillegg er det 100 % stilling som prosjektleder kirkestedet (investering). For øvrig er det flyttet lønnsressurser til investering for

oppfølging av investeringsprosjekter. Det jobbes kontinuerlig med å øke deltidsstillingene til heltidsstillinger. Dette øker ikke totale lønnsutgifter men finansieres innenfor driften.

Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene: I budsjettforslaget er normalpremien for pensjonsutgiftene, basert på aktuarberegninger av KLP og SPK lagt til grunn. Beregningene gir følgende beregningssatser i 2020:

- KLP fellesordningen 14,78 % (15,55 % i 2019) av brutto lønnsutgift
- KLP sykepleierordningen 12,17 % (13,93 % i 2019) av brutto lønnsutgift
- SPK 12,94 % (12,17 % i 2019) av brutto lønnsutgift

For Gildeskål kommune utgjør pensjonsutgifter tilsammen 18,4 mnok (18,6 mnok i 2019).

Arbeidsgiveravgift: Arbeidsgiveravgiften holdes konstant og er på 5,1 % i 2020. For Gildeskål kommune utgjør det en arbeidsgiveravgift på tilsammen 7,8 mnok (7,7 mnok i 2018).

Kjøp av varer og tjenester som inngår kommunal tjenesteproduksjon

Utgiftene er økt med 3,1 mnok. Oversikten nedenfor viser de endringer som betyr mest.

Reduserte utgifter		Økte utgifter	
Utgifter til valg	0,04 mnok	Logoped	0,1 mnok
Arbeidsmiljøprosjekt Inndyr skole	1,1 mnok	Gebyrer programvare NAV	0,15 mnok
Flyktningetjenesten	0,2 mnok	Lisenser div Helse og omsorg	0,23 mnok
Leieutgifter	0,16 mnok	Gebyrer teknisk – nye funksjoner og appdrift	0,2 mnok
Lederutvikling	0,3 mnok	Vedlikehold	3 mnok
Eiendomsskatteprosjekt	0,45 mnok	Energi	0,37 mnok
Fresksentret - utgifter i oppstartsåret tas ut	0,35 mnok	Serviceavtale varmepumpe	0,5 mnok
Hemis	0,1 mnok	Frivillighetssentral	0,12 mnok
		Vennskapskommuner	0,05 mnok
		Vintervedlikehold	0,24 mnok
		Veivedlikehold	0,3 mnok
		Vedlikehold kaier	0,2 mnok
		Digitale reiseregninger	0,1 mnok
SUM	**2,7 mnok**	**SUM**	**5,56 mnok**

Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon

Utgiftene er økt med 0,1 mnok. Oversikten nedenfor viser de endringer som betyr mest.

Reduserte utgifter		Økte utgifter	
Ressurskrevende bruker	1,7 mnok	Plenklipping - Sommervikarer	0,1 mnok
Statlig innkreving av skatt	0,25 mnok	Næringsutvikling – driftsmidler til SNU	2,2 mnok
Ettervern i annen kommune	0,35 mnok	Barnevernstiltak	0,2 mnok
Kultur - regnskapsteknisk endring -overført til art 14700 Overføring	0,14 mnok		
Sum	**2,44 mnok**	**Sum**	**2,5**

Overføringer

Her ligger blant annet utgifter til moms, sosialhjelp og andre overføringer til andre kommuner, stat, bedrifter. Utgiftene er redusert med 1,9 mnok. Oversikten nedenfor viser de endringer som betyr mest.

Reduserte utgifter		Økte utgifter	
Barnevernstiltak - Reduksjon i ettervern	0,4 mnok	Moms	0,75 mnok
Sosialhjelp	0,2 mnok	Nedtrekk 2019	0,3 mnok
Bolyst	3 mnok	Merkurprogrammet	0,25 mnok
		Driftsmidler kirken	0,08 mnok
		Grunntilskudd til andre kommuner – flyktning som har flyttet	0,14 mnok
		Kultur - regnskapsteknisk endring -overført til fra 13700 Overføring	0,14 mnok
Sum	**3,6**		**1,66**

Avskrivninger

Se motpost avskrivninger.

Renter og avdrag

Opptak av nytt lån i 2019 og 2020 til investeringer gjør at rente og avdragsutgiftene øker med tilsammen 1,5 mnok. Tilsammen er det budsjettert med 17 mnok i renter og avdrag.

Det har tidligere blitt sagt at halvparten av rente og avdragsutgiftene skulle finansieres av avkastning på finansporteføljen. Det medfører risiko med tanke på at avkastningen kan svinge mens rente og avdragsutgiftene er faste utgifter. Slik budsjettet for 2020 er nå, brukes det 8,5 mnok av disposisjonsfondet for å finansiere renter og avdragsutgiftene.

Overført til investeringsregnskapet

Det overføres 4 mnok til investeringsregnskapet for avsetning til ubundet kapitalfond. Det er avkastning på finanskapitalen som avsettes med 1/3 jfr. kommunestyrets vedtak 12.10.2017 sak 43/17. Resterende 2/3 avsettes disposisjonsfond.

Avsetninger til disposisjonsfond

Det avsettes 37,9 mnok til disposisjonsfond. Det er avkasting på finanskapitalen som avsettes med 2/3 jfr. kommunestyrets vedtak 12.10.2017 sak 43/17. Resterende 1/3 overføres til investeringsregnskapet for avsetning til ubundet kapitalfond. I tillegg avsettes det 30 mnok til disposisjonsfond som er hele utbetalingen fra Havbruksfondet som Fiskeridirektoratet har varslet at vil komme i 2020. Utviklingen på disposisjonsfondet i økonomiplanperioden skisseres i kapittel 5.2, s 58-59.

Avsetninger til bundne fond

Hvert år avsettes det 2,1 mnok til konsesjonsavgiftsfondet, som er et bundet fond. Ved kraftutbygging pålegges regulanten å innbetale en avgift (konsesjonsavgift) til kommunen. Avgiften settes av på fondet og skal fortrinnsvis anvendes til utbygging av næringslivet i kommunen, jfr.

Gildeskål kommunes standardvedtekter for kommunale næringsfond (konsesjonsavgiftsfondet), vedtatt 19.5.2016 i kst-sak 19/16. I budsjettet 2019 er det lagt opp til en bruk av fondet på 2,2 mnok som i hovedsak overføres til Sjøfossen næringsutvikling AS (SNU). I tillegg er det for 2020 avsatt 0,1 mnok til bundet selvkostfond *Avløp* da vi går med et planlagt overskudd på tjenesten og kr 80 000 til havnefondet.

Endringen på avsetningen i forhold til budsjett 2019 er gjelder midler til dagaktivitet demente som er varslet at ikke vil komme som et øremerket tilskudd i 2020, den er derfor tatt bort med kr 541 000.

5.2 Driftsoversikt – økonomiplanperioden 2020-2023

Driftsoversikten nedenfor gir et samlet bilde av kommunens drift hvor alle årene i økonomiplanperioden er i balanse etter at de nye inntektsforutsetningene i statsbudsjettet, lønns- og prisvekst og tiltak i økonomiplanperioden for å balansere driften, er innarbeidet. Tiltakene som er innarbeidet beskrives nedenfor. Økonomiplanperiodens år to til fire budsjetteres i 2019-priser. Det betyr at både inntektene og utgiftene som ikke er berørt av tiltaksendringer i perioden vil være statiske.

Driftsoversikt økonomiplanperioden	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Brukerbetalinger	-8 929 214	-8 929 214	-8 929 214	-8 929 214
Andre salgs- og leieinntekter	-27 950 322	-28 215 322	-28 215 322	-28 215 322
Overføringer med krav til motytelse	-20 001 483	-20 001 483	-20 001 483	-20 001 483
Rammetilskudd	-101 995 000	-102 199 000	-102 369 000	-102 538 000
Andre statlige overføringer	-34 202 882	-8 202 882	-34 202 882	-8 202 882
Andre overføringer	-62 000	-62 000	-62 000	-62 000
Skatt på inntekt og formue	-48 305 000	-48 305 000	-48 305 000	-48 305 000
Eiendomsskatt	-16 795 011	-16 795 011	-16 795 011	-16 795 011
Andre direkte og indirekte skatter	-6 100 000	-6 100 000	-6 100 000	-6 100 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-264 340 912	-238 809 912	-264 979 912	-239 148 912
Lønnsutgifter	138 521 520	138 587 465	138 521 520	138 587 465
Sosiale utgifter	26 261 090	26 263 895	26 261 090	26 263 895
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	38 397 366	38 344 766	38 314 766	38 344 766
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduks.	15 210 719	13 460 719	13 460 719	13 460 719
Overføringer	20 787 893	20 789 143	20 787 893	20 789 143
Avskrivninger	14 800 000	14 800 000	14 800 000	14 800 000
Fordelte utgifter	0	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	253 978 588	252 245 988	252 145 988	252 245 988
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-10 362 324	13 436 076	-12 833 924	13 097 076
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-550 000	-550 000	-550 000	-550 000
Gevinst på finansielle instrumenter	-11 900 000	-11 900 000	-11 900 000	-11 900 000
Mottatte avdrag på utlån	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-12 550 000	-12 550 000	-12 550 000	-12 550 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	6 923 500	6 523 500	6 273 500	6 023 500
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	10 009 000	10 009 000	10 009 000	10 009 000
Utlån	100 000	100 000	100 000	100 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	17 032 500	16 632 500	16 382 500	16 132 500
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	4 482 500	4 082 500	3 832 500	3 582 500
Motpost avskrivninger	-14 800 000	-14 800 000	-14 800 000	-14 800 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-20 679 824	2 718 576	-23 801 424	1 879 576

Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-20 646 183	-18 044 583	-17 524 583	-17 205 583
Bruk av bundne fond	-2 867 019	-2 867 019	-2 867 019	-2 867 019
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-23 513 202	-20 911 602	-20 391 602	-20 072 602
Overført til investeringsregnskapet	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	37 900 000	11 900 000	37 900 000	11 900 000
Avsetninger til bundne fond	2 293 026	2 293 026	2 293 026	2 293 026
SUM AVSETNINGER (K)	44 193 026	18 193 026	44 193 026	18 193 026
REGNSKAPSMESSIG MER-MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	0	0	0	0

Tiltak som endrer driften i økonomiplanperioden:

- Rammetilskudd jfr prognosemodell
- Utgifter til gjennomføring av valg ligger inne i 2021 og 2023 med kr 100 000
- Utleieutgiftene er redusert med kr 82 600 fra og med 2021 som følge av oppsigelse av leiligheter/hybler til videre utleie (Sjømyra 4)
- Utgiftene til ressurskrevende bruker i annen kommune med kr 1 750 000 er tatt bort fra og med 2021.
- I år 2020 og 2022 er det stor utbetaling fra havbruksfondet. Budsjettet tas ned med 26 mnok i 2021, øker med 26 mnok i 2022 og tas ned med 26 mnok i 2023.
- Renter på lån endres jfr. nedbetalingsplan.
- Leieinntekter er justert opp i 2021 med kr 315 000 som følge av inntekter fra omsorgsboligene på Inndyr.
- Leieinntektene er justert ned med kr 50 000 som følge av at leiligheter/hybler som kommunen leier til videre utleie er sagt opp, da vil ikke utgiften eller inntektene komme.
- Bruk av disposisjonsfond er justert etter behov i økonomiplanperioden.

Netto utgift pr virksomhetsområde

Endringene i økonomiplanperioden gir følgende netto utgifter pr virksomhetsområde:

Netto hovedansvarsnivå	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Politisk virksomhet				
Inntekt	-1 336 855	-1 436 855	-1 336 855	-1 436 855
Utgift	4 563 573	4 663 573	4 563 573	4 663 573
Netto	3 226 718	3 226 718	3 226 718	3 226 718
Familie og oppvekst				
Inntekt	-8 543 211	-8 543 211	-8 543 211	-8 543 211
Utgift	67 622 391	67 622 391	67 622 391	67 622 391

Netto hovedansvarsnivå	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Netto	59 079 180	59 079 180	59 079 180	59 079 180
NAV				
Inntekt	-307 000	-307 000	-307 000	-307 000
Utgift	4 794 642	4 794 642	4 794 642	4 794 642
Netto	4 487 642	4 487 642	4 487 642	4 487 642
Helse og omsorg				
Inntekt	-9 860 420	-9 860 420	-9 860 420	-9 860 420
Utgift	89 819 268	88 069 268	88 069 268	88 069 268
Netto	79 958 848	78 208 848	78 208 848	78 208 848
Teknisk				
Inntekt	-3 206 251	-3 206 251	-3 206 251	-3 206 251
Utgift	8 749 833	8 749 833	8 749 833	8 749 833
Netto	5 543 582	5 543 582	5 543 582	5 543 582
Eiendom				
Inntekt	-5 995 095	-6 260 095	-6 260 095	-6 260 095
Utgift	17 822 067	17 739 467	17 739 467	17 739 467
Netto	11 826 972	11 479 372	11 479 372	11 479 372
Kultur				
Inntekt	-1 947 828	-1 947 828	-1 947 828	-1 947 828
Utgift	7 004 936	7 004 936	7 004 936	7 004 936
Netto	5 057 108	5 057 108	5 057 108	5 057 108
Drift og vedlikehold				
Inntekt	-657 600	-657 600	-657 600	-657 600
Utgift	4 918 125	4 918 125	4 918 125	4 918 125
Netto	4 260 525	4 260 525	4 260 525	4 260 525
Vann Avløp og renovasjon				
Inntekt	-11 239 600	-11 239 600	-11 239 600	-11 239 600
Utgift	6 325 154	6 325 154	6 325 154	6 325 154
Netto	-4 914 446	-4 914 446	-4 914 446	-4 914 446
Fellestjenester				
Inntekt	-3 393 000	-3 393 000	-3 393 000	-3 393 000
Utgift	22 245 360	22 245 360	22 245 360	22 245 360
Netto	18 852 360	18 852 360	18 852 360	18 852 360
Finansielle transaksjoner				
Inntekt	-36 696 183	-33 994 583	-33 574 583	-33 155 583
Utgift	37 338 765	36 938 765	36 688 765	36 438 765
Netto	642 582	2 944 182	3 114 182	3 283 182

Netto hovedansvarsnivå	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Kommunal finansiering				
Inntekt	-232 021 071	-206 225 071	-232 395 071	-206 564 071
Utgift	44 000 000	18 000 000	44 000 000	18 000 000
Netto	-188 021 071	-188 225 071	-188 395 071	-188 564 071

Krav til netto driftsresultat

Fylkesmannens råd er at kommunene bør bestrebe seg på å ha et netto driftsresultat over tid på 1,75 %. Gildeskål kommune har også satt seg som mål å budsjettere med netto driftsresultat på minimum 1,75 % for å ha en sunn økonomi. Ved å ha et positivt netto driftsresultat over tid vil kommunen være i stand til å etablere frie fondsmidler for å håndtere muligheter og ikke minst svingninger i kommunens utgiftsnivå.

Budsjett	2 020	2021	2022	2023
Anbefalt (1,75 %)	4,6 mnok	4,2 mnok	4,6 mnok	4,2 mnok
Budsjettert i kr	20,7 mnok	-2,7 mnok	23,8 mnok	1,9 mnok
Budsjettert i %	7,82 %	-1,14 %	8,98 %	-0,79 %
Differanse (budsjettert-anbefalt)	**16,1 mnok**	**-6,9 mnok**	**19,2 mnok**	**-2,3 mnok**

Fylkesmannens måltall og kommunens eget måltall på netto driftsresultat følges i år 2020 og 2022. Det er de samme årene som det er varslet at det skal være stor utbetaling fra havbruksfondet. Det får svært negativ effekt på netto driftsresultat de årene hvor utbetalingene fra havbruksfondet er små. Kommunen kan heller ikke justere driften annen hvert år for å tilfredsstille målkravet. Utbetalingene fra fondet må inntektsføres som en løpende driftsutgift og vil derfor alltid gi en svært positiv netto driftsresultat i utbetalingsåret. Men det bør ikke være slik at måltallet blir negativt. For å unngå dette må kommunen redusere driftsutgiftene eller øke driftsinntektene ved å dreie tjenestene til mer kostnadseffektiv drift. Først da slipper kommunen å bruke deler av overskuddet ett år til å finansiere underskuddet neste år.

Til tross for at kommunen budsjetterer med negativt netto driftsresultat annen hvert år er det fortsatt betydelige oppsparte finansielle midler til å dekke uforutsette hendelse og evnen til å håndtere muligheter som kan oppstå.

Grafen viser utviklingen i netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Det er brukt regnskapstall fram til 2018 og budsjett-tall fra 2019-2023.

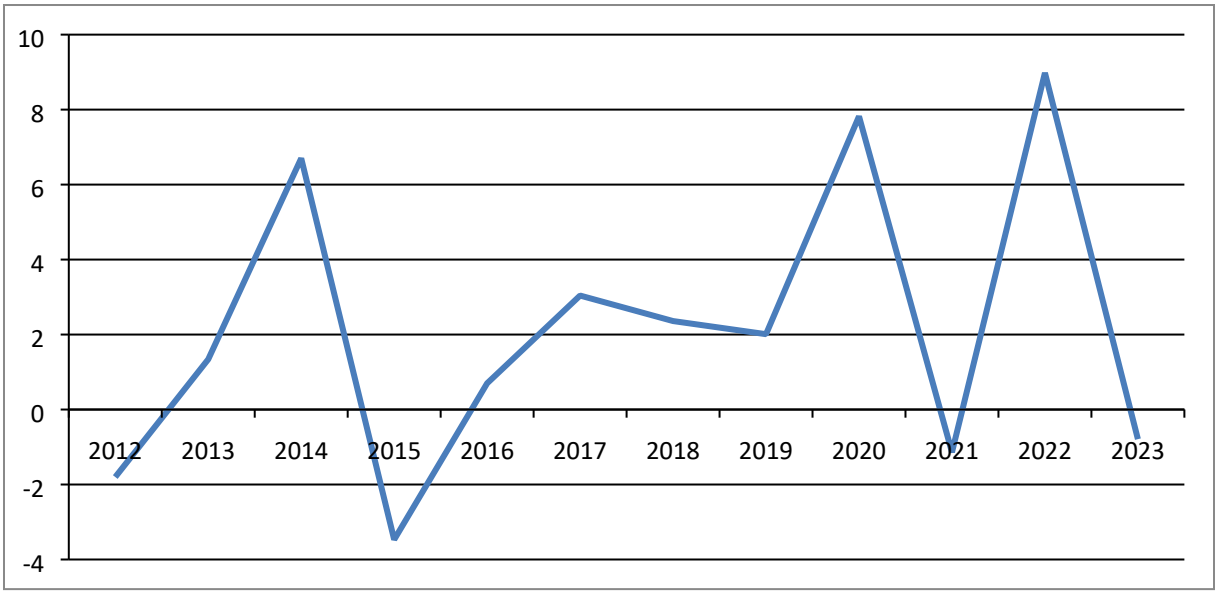

Negativt tall indikerer at kommunen må bruke mer av fond enn man setter av for å gå i balanse det året. Positivt tall indikerer at kommunen kan bygge opp fond. Gildeskål kommunes fond reduseres i 2021 og 2023, men bygges opp i 2020 og 2022.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er kommunens frie fond og kan brukes både i drift og investeringsregnskapet. Det er vedtatt at kommunen skal bygge opp disposisjonsfondet for å stå sterkere ved svingninger i finansmarkedet.

I Gildeskål kommunes økonomiplan 2020-2023 styrkes fondet i 2020 og 2022 og reduseres noe i 2021 og 2023. Fondet vil ved utgangen av 2023 ha en saldo på 57,4 mnok.

Disposisjonsfond	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Saldo 31/12	35,0 mnok	31,2 mnok	48,5 mnok	42,3 mnok	62,7 mnok	57,4 mnok
Økning i kr pr år	6 mnok	-3,8 mnok	17,3 mnok	-6,1 mnok	20,4 mnok	-5,3 mnok

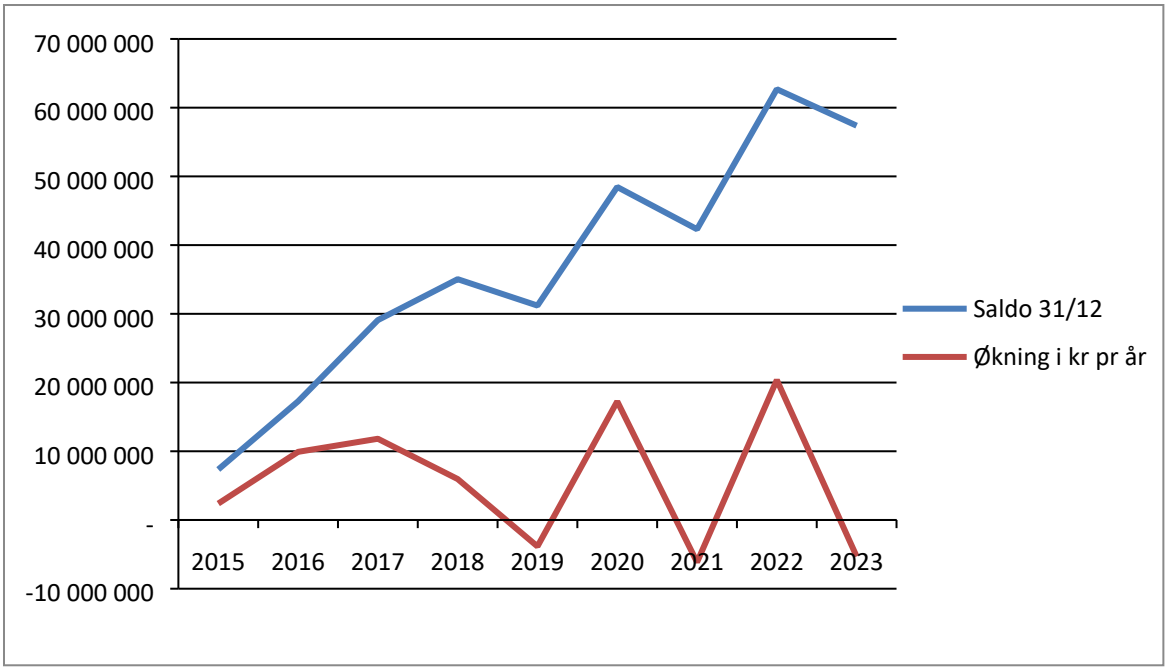

Havbruksfond

Havbruksfondet ble opprettet i 2016. Målet med fondet er å stimulere kommunene til å legge til rette for havbruksnæringen. Inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen fordeles gjennom Havbruksfondet til kommunal sektor. Fiskeridirektoratet er ansvarlig for utbetalingene.

Alle kommuner og fylkeskommuner, som det framgår av Akvakulturregisteret at har klarerte lokaliteter for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann, får en respektiv andel av inntektene som skal fordeles årlig. Jo høyere andel av lokalitetskapasiteten den enkelte kommune/fylkeskommune står registrert med i Akvakulturregisteret, dess større andel av midlene som skal fordeles vil tilfalle dem.

Det har foreløpig vært tre utbetalinger fra fondet. I 2017 fikk Gildeskål kommune kr 596 263, i 2018 27,1 mnok og i 2019 5,8 mnok. Det er i 2019 budsjettert med 3,4 mnok. Etter kontakt med Fiskeridirektoratet er vi gjort kjent med at det vil være liten og stor utbetaling annen hvert år, men størrelsen på beløpet kan vi ikke si med sikkerhet. I rådmannens forslag er det budsjettert med 30 mnok i 2020 og 2022 som er de årene med stor utbetaling og 4 mnok som er de årene med små utbetaling.

I kommunestyrets sak 51/18 *Disponering av mottatte midler fra Havbruksfondet* ble det vedtatt at:

1. Penger fra havbruksfondet avsettes på disposisjonsfond i utbetalingsåret.
2. Penger fra havbruksfondet kan bare disponeres i budsjettår senere enn utbetalingsåret
3. Penger fra Havbruksfondet brukes til næringsutvikling og driftsutgifter av engangskarakter, ikke løpende driftsutgifter.

5.3 Finansforvaltning

Gildeskål kommune har en betydelig kapital plassert i finansmarkedet. Totalt utgjør plasseringen 248 mnok, jfr. tertialrapport 2/2019 Finansforvaltning. Avkastningen av finanskapitalen virker årlig direkte inn i driftsregnskapet. Konsekvensen av dette er at kommunen har behov for å beskytte driften mot svingninger i finansinntektene. Kommunestyret har vedtatt at det skal være en buffer (disposisjonsfond) på 40 mnok for å håndtere årlige svingninger. I slutten av økonomiplanperioden vil bufferen være på 57,4 mnok.

Det er viktig at det i kommunen etableres et bevisst forhold til finansavkastningene og hvordan denne avkastningen skal håndteres både i regnskapene og budsjettene. I denne økonomiplanen legges det derfor opp til at den forventede avkastningen i sin helhet inntektsføres i budsjettet, samtidig som den settes av til disposisjonsfondet og ubundet kapitalfond. På denne måten synliggjøres avkastningen og kommunen bygger opp en sikkerhet til den dagen avkastningen er negativ. Kommunen legger opp til en avkastning for kommende år i tråd med det som analytikere i markedet forventer. For tiden utgjør dette en forventet avkastning på 4,8 %.

I 2017 fikk kommunen en handlingsregel for bruk av avkastning. Handlingsregelen innebærer blant annet at 2/3 deler av avkastningen skal avsettes disposisjonsfond og 1/3 del skal avsettes ubundet kapitalfond. Handlingsregelen er fulgt opp i hele økonomiplanperioden.

Dagens portefølje har fram til og med august 2019 gitt en avkastning på 19 mnok, jfr. Tertialrapport 2/2019. Budsjettert avkastning for hele 2019 er på 12,5 mnok. Det fremgår av tabellene at avkastningen vil svinge innenfor et år og mellom år. Over tid vil allikevel denne porteføljen gi avkastning på 4,8 %.

År	Regnskap	Budsjett
2014	19,6 mnok	10,6 mnok
2015	5,8 mnok	18 mnok
2016	14,9 mnok	12,5 mnok
2017	22,9 mnok	12 mnok
2018	-5,25 mnok	12,5 mnok
2019	19 mnok*	12,5 mnok
2020		11,9 mnok
2021		11,9 mnok
2022		11,9 mnok
2023		11,9 mnok
Sum	**76,95 mnok**	**125,7 mnok**

*Pr. august 2019

Grunnlag for avkastning er porteføljens størrelse. Ved bruk av fond for å finansiere drift og investering vil porteføljen reduseres og ved avkastning til porteføljen øke. I økonomiplanperioden er det foreslått å bruke disposisjonsfond og ubundet kapitalfond til drift og investeringer. Dette gjør at vi må ta ut penger av porteføljen. Vi får også en del penger fra havbruksfondet noe som gjør likviditetsbehovet mindre. Samlet gjør dette at vi holder budsjettert avkastning stabil i hele perioden.

5.4 Øvrige virksomheter i regi av kommunen med tilskudd

5.4.1 Kirkelig fellesråd

Fellesrådet søker om kommunalt tilskudd i henhold til Kirkelovens § 15 på i alt kr 2 731 265 til lovpålagt drift av fellesrådets virksomhet. Det er en økning på kr 80 000 sammenlignet med bevilgningen som er gjort i 2019. Begrunnelsen for søknaden er generell økning i lønns og prisvekst.

Gildeskål kommune er kjent med at fellesrådets virksomhet har knappe driftsrammer på de ulike ansvarsområdene. Fellesrådet er således i samme situasjon som kommunens øvrige virksomheter. Kommunens egne virksomheter har forholdt seg til tildelt ramme, korrigert for lønnsvekst. Nye tiltak er ikke prioritert, men det skal heller søkes om effektivisering innenfor eksisterende ramme. Gildeskål kommune legger til grunn at fellesrådet også må forholde seg til det samme utgangspunktet og skal ikke settes i noen særstilling sammenlignet med annen kommunal virksomhet.

Fellesrådet fikk overført 2,4 mnok i 2015, 2,45 mnok i 2016 og 2,5 mnok i 2017, 2,59 mnok i 2018, og 2,65 mnok i 2019. Rådmannen har i budsjett 2020 foreslått å øke tilskuddet til fellesrådet med kr 80 000, likt beløp som de søker.

Konsekvensen av dette er at driften må holdes på samme nivå som tidligere, med innslag av effektiviseringer. Dersom rammen skal økes må fellesrådet søke å få dette til ved hjelp av annen finansiering, egne inntekter eller mer støtte fra bispedømmerådet.

Gildeskål fellesråd har også søkt om finansiering til to investeringsprosjekter:

1. 4 årlig finansieringsramme for investeringer og oppgradering av kirkebygg. Det søkes om 1 mnok hvert år i planperioden. Tiltaket er lagt inn i rådmannens forslag.
2. 1,15 mnok til brannsikring av Gildeskål gamle kirke. Rammen er på 2,05 mnok, men Riksantikvaren har gitt tilsagn på 0,8 mnok.

Begge investeringsprosjektene er prioritert i rådmannens forslag.

5.4.2 Gildeskål vekst

Gildeskål Vekst AS løser en del oppgaver for kommunen på områder der kommunen uansett ville hatt en forpliktelse. Disse oppgavene er knyttet til personer med spesielle behov for arbeid og oppfølging. Dette er regulert i en egen avtale og kommunen var i utgangspunktet forpliktet til å betale 1,6 mnok per år for disse tjenestene. Kommunestyret vedtok i sak 63/18 at beløpet for 2019 skulle være 1,9 og at det fra 2020 skulle indeksreguleres hvert år. Det er gjort i rådmannens forslag til budsjett for 2020.

I tillegg kjøper HA 3 tjenester for 0,42 mnok hos Gildeskål vekst for enkeltbrukere med ulike behov for tilrettelegging av arbeidsaktivitet. Gildeskål kommune har i 2019 søkt NAV om økte VTA plasser. Søknaden ble avslått med bakgrunn i at NAV Nordland ikke har fått tilført nye midler til VTA de senere år og rammen er fult utnyttet. Arbeidsgiverforeningen for vekst og attføringsbedrifter arbeider aktivt opp mot sentrale myndigheter for å få økt antall VTA plasser. Dersom det åpnes muligheter for å søke flere VTA plasser vil det bli sendt søknad.

Styret i Gildeskål vekst har vedtatt et budsjett hvor det forutsettes at kommunen øker sin bevilgning til 1 946 740 mnok. Det er samme beløp som i 2019, økt med 2,46 %. I søknaden skriver de at «*Budsjettet er meget stramt. Det er lite rom for fornyelser og utviklende tiltak. Det er utfordrende og stiller betydelige krav til styret og administrasjonen for å holde rammene og sikre et forsvarlig og godt tilbud*».

Gildeskål kommune utfordrer Gildeskål Vekst AS til å gjøre inntektsbringende arbeid ut i markedet og effektivisere egen drift.

5.4.3 Sjøfossen næringsutvikling (SNU)/Gildeskål Invest AS

Næringsutvikling er et satsingsområde for Gildeskål kommune, jft. samfunnsplanens *tema 3 - Verdiskapning og næringsutvikling*. Kommunen har Sjøfossen Næringsutvikling AS og Gildeskål Invest AS som sine viktigste samarbeidspartner innenfor næringsutvikling og økning i antall arbeidsplasser.

I næringsarbeidet kombineres tilskudd, lån og kjøp av aksjer i nye bedrifter i tillegg til hjelp, støtte og bistand til etablering. En enkel evaluering i løpet av 2015 førte til at kommunen har rettet de økonomiske virkemidlene mot utlån og aksjekjøp i bedriftene. Det betyr at andelen direkte tilskudd skal reduseres. Sjøfossen Næringsutvikling AS skal fortsatt stå for arbeidet med tildeling av tilskudd til nystartede bedrifter og ellers bistå til etablering og rådgivning rundt etablering som tidligere. Sjøfossen Næringsutvikling AS har også en løpende aktivitet rettet mot våre mer etablerte bedrifter og bistår disse ved behov. Som grunnlag for arbeidet bruker Sjøfossen næringsutvikling strategisk næringsplan med årlige handlingsplaner.

SNU har søkt om 4 mnok til drift i 2020. 2020 blir første hele året da Gildeskål kommune er eneeier i SNU. Det betyr at Gildeskål kommune må dekke hele driftstilskuddet alene. SNU legger opp til at de skal ha tre ansatte for å få en suksessfull næringsutvikling.

Det er lagt inn 4 mnok til drift i rådmannens forslag. Det er en økning på 2,2 mnok. Bevilgningen på 4 mnok finansieres med 2 mnok fra konsesjonsavgiftsfondet og 2 mnok fra disposisjonsfondet.

Gildeskål Invest AS mottar ikke driftsmidler fra kommunen. Gildeskål Invest bruker sin egenkapital til næringsutvikling. Overføringer til Gildeskål Invest skjer via kommunens investeringsbudsjett.

Det er i investeringsbudsjettet lagt opp til en stor satsing på næringsutvikling i 2020 og årene framover. Hvert år i økonomiplanperioden er det satt av 2 mnok til aksjekapital. I tillegg er det satt av 5 mnok til erverv og opparbeidelse av næringsarealer.

Det foreligger egen handlingsplan for næringsutviklingen som SNU har utarbeidet og er lagt til grunn i rådmannens budsjettforslag.

5.4.4 Merkurprogrammet

Næringsutvikling handler også om å støtte opp om eksisterende bedrifter. Kommunaldepartementet har gjennom Merkur-programmet utviklet et opplegg der kommuner kan samarbeide med nærbutikkene. Dette er i prinsippet næringsutvikling, men det skjer i direkte interaksjon mellom butikken og kommuneadministrasjonen. Det er lagt opp til et slikt utviklingsarbeid i planperioden

mellom kommunen og butikkene. Dette samarbeidet går ut på å skape en mulighet for at butikken kan tilby kommunale tjenester i sin åpningstid og at kommunen betaler for dette. Ordningen gir butikken en økonomisk kompensasjon for de kommunale tjenestene de tilbyr, samtidig som det skal bidra til økt besøk i butikken. Kommunens arbeid med dette skjer i nært samarbeid med SNU, men det er kommunen og butikken som finner ut hvilke tjenester som passer. Tjenester det kan være snakk om er, inn/utlevering av bøker fra biblioteket, turistinformasjon, informasjonsarbeid, hjelp til søknader evt. annen enkel kommunal saksbehandling og inn/utlevering av turutstyr fra kommunens utstyrssentral. Det er satt av 0,25 mnok til dette tiltaket.

5.4.5 Kunnskapssenteret i Gildeskål og Opplæringskontoret for fiskerifag (Kigok)

Kigok har gjennom Kunnskapssenteret i Gildeskål og drift av Opplæringskontoret for fiskerifag for midtre Nordland gitt veiledning og tilbud om utdanning innenfor alle fagområder for voksne i Gildeskål og innenfor marine fag i regionen fra Ballangen til Rødøy.

Finansieringen av driften til studiesenteret har variert de seneste årene. Driftsmidler fra fylkeskommunen opphørte i 2009. I 2016 tok de alle utgiftene selv, men fra 2017 til 2019 har Gildeskål kommune støttet driften med 0,1 mnok. I følge søknaden dekker det drøyt halvparten av de totale driftsutgiftene til studiesenteret.

Kigok har søkt om 0,2 mnok til drift av studiesenteret i 2020. Det er ikke funnet plass til en økning i driftsstøtten. Tilskuddet opprettholdes med 0,1 mnok som er samme beløp som i 2019.

5.4.6 Øvrige samarbeid og selskaper kommunen deltar i

Kommunen kjøper en rekke tjenester i interkommunale selskaper, som vertskommuneløsninger o.a. Det som er særlig utfordrende på dette område er at disse enhetene har eget styre som vedtar budsjettet. Kommunen har liten eller ingen innflytelse hverken på budsjettprosessen eller muligheten for å sette inn innsparingstiltak her. Kommunen er ofte representert i styret i disse organene men da sammen med de andre deltakerne. Kommunen må derfor akseptere overføringen til disse eller melde seg ut av ordningen.

Salten regionråd har vedtatt ny eierstrategi. Dette innebærer at kommunen vil være med å bestemme innholdet i budsjettene for samarbeidende før de legges fram i representantskapene. Dette har virkning fra og med budsjettåret 2018.

Oversikten viser de viktigste samarbeidene kommunen deltar i:

Samarbeid	Budsjett 2020
KS	366 600
Salten regionråd	76 300
Salten Regionråd - Friluftsråd	48 000
Salten Regionråd - Felles ansvar	38 000
Salten Regionråd -Kultursamarbeid	61 000
Sekretariat Salten kontrollutvalg service	109 000
Salten Kommunerevisjon	612 850
Helse- og miljøtilsyn	92 000
Labora	80 000
RKK Indre Salten	158 500

Skatteinnkreving Bodø	140 000
Salten interkommunal regnskapskontroll.	70 000
LVK	70 000
Utmarkskommunenes Sammenslutning	50 000
Salten Brann IKS	3 105 399
Bedriftshelsetjenesten	100 000
KIGOK	100 000
Sum	**5 247 649**

5.5 Investeringsbudsjett

Investeringer (påkostning) skiller seg fra vedlikehold ved at utgifter til påkostning er av investeringsmessig karakter. I merknadene til regnskapsforskriften § 7 presiserer Kommunal- og regionaldepartementet at løpende vedlikeholdsutgifter skal utgiftsføres i driftsregnskapet, mens påkostninger skal utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres i balanseregnskapet. Det er grunn til å påpeke at avgrensningen mellom vedlikehold og påkostning kun vedrører varige driftsmidler.

Kommunal regnskapsstandard (KRS) 4 – Foreløpig standard (F) – Avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet angir hvilke kriterier som må oppfylles for at en utgift kan klassifiseres som investeringsutgift, herunder skillet mellom vedlikehold og påkostning. Skillet mellom påkostning og vedlikehold bygger på definisjonene av vedlikeholdskostnader og utviklingskostnader i Norsk Standard (NS 3454) Livssykluskostnader for byggverk. Utgifter som ikke kan klassifiseres som påkostning (investeringsutgift) etter denne standarden, skal klassifiseres som vedlikehold (driftsutgift). Praktiseringen av skillet mellom påkostning og vedlikehold, vil til en viss utstrekning måtte baseres på faglig skjønn i det enkelte tilfellet. Dette skjønnet må utøves innenfor de rammer lov, forskrift og denne standarden setter.

Kravet til at en anskaffelse kan defineres som en investering er at det har en verdi på over kr 100 000 og en økonomisk levetid på mer enn tre år. Investeringsprosjekter i budsjett 2020-2023 ansees alle som investeringer jfr. KRS 4.

5.5.1 Investeringer i planperioden

Det er i hovedsak målet i samfunnsplanen som sier at Gildeskål kommune skal ha 2250 innbyggere i 2027 som det legges vekt på i investeringsbudsjettet. De legges til rette for gode levevilkår for alle aldersgrupper i Gildeskål med særlig fokus på folkehelsearbeid, spesielt blant unge, i tillegg til næringsutvikling. For øvrig er det satsing på brannsikring og miljøfokus i kommunen egne bygg. Oversikten nedenfor viser utgiftene i investeringsbudsjettet for delt på prosjekt. Avsetning til fond er også tatt med i tabellen.

Nr	P.nr	Prosjektnavn	2020	2021	2022	2023
1	3008	Velferdsteknologi	0,8	0,5	0,5	0,5
2	6036	Opprusting veilys	1	1	1	1
3	NY	Gatelys Nygårdsjøen	2,1			
4	2021	Sørarnøy skole ventilasjon og brannsikring	1	0,75		
5	X	Boligsatsing Boliger				20
6	NY	Boligsatsing utvikling egne tomter Nygårdsjøen	0,75			
7	4705	Renovering tekniske anlegg GIBOS	3	3	3,5	
8	NY	Varmeanlegg (miljø)	5	5		
9	6912	Skilting	0,1	0,1	0,1	
10	1005	Ny aksjekapital i Gildeskål Invest AS	2	2	2	2
11	4051	Industriarealer – erverv og opparbeidelse av nye	5	5	5	5
12	NY	Kirkestedet – arbeidspakker	1	3	3	3
13	8000	Brannsikring – kirker	1,15			
14	8000	Oppgraderinger– kirker	1	1	1	1
15	NY	Aktivitetsparker	3,735	2,508		

16	NY	Brannsikkerhet, inkl ansatte	0,75	0,75		
17	NY	Vinterhage GIBOS	2			
18	NY	Utebod Inndyr skole	0,1			
19	NY	PC og digitale verktøy barnehage og skole	1	1	1	1
20	NY	AV-anlegg kommunestyresalen + infoskjermer	0,4			
21	NY	Tankbil for å sikre slukkevannsforsyning		1,2		
22		KLP	0,9	0,9	0,9	0,9
23		Avsetning til Ubundet kapitalfond	4	4	4	4
Sum			**37,785**	**31,708**	**22**	**38,4**

*Tallene i tabellen er ikke inkludert mva.

5.5.2 Finansiering

Valg av finansieringsform vil gi utslag på driftsøkonomien. Ved opptak av lån som finansieringsform vil driften belastes med ytterligere utgifter i form av renter og avdrag. Finansieringsform ved bruk av ubundet kapitalfond medfører salg av finansielle eiendeler (aksjer og obligasjoner) og det belastes driften ved reduserte inntekter i form av avkastning på finansielle instrumenter.

Prosjektene er tenkt finansiert med følgende fordeling.

Nummer	Finansieringsform	2020	2021	2022	2023
1,2,6,9,10,11,12,15,19,20,22	Fond	14,285	14,408	13,5	13,4
4,5,7,8,13,14,16,17,18,21	Lån	14	11,7	4,5	21
3,15	Refusjon fra andre	4,5	1,6		
23	Overføring fra drift	4	4	4	4
	Tomtesalg	1			
SUM		**37,785**	**31,708**	**22**	**38,4**

5.5.3 Beskrivelse av investeringsprosjektene

1. Velferdsteknologi helse og omsorg. Teknologien skal bedre kvalitetssikring og vil kunne muliggjøre økt effektivitet, selvstendighet, medbestemmelse og livskvalitet. Ved å skape trygghet i bosituasjonen øker det muligheten for å bo hjemme lengre. En ser at det er nødvendig å sette av økonomiske ressurser for å møte fremtidens utvikling innen velferdsteknologi.

   Stortingsmelding 29 «Morgendagens omsorg» trekkes velferdsteknologi frem som et verktøy for økt trygghet, bedre mestringsevne og tilgang til informasjon og veiledning. Regjeringen ønsker velferdsteknologi inn som en integrert del av helsetjenestene innen 2020, og at utvidet bruk og innføring av nye velferdsteknologiske løsninger vil legge til rette for at brukere kan bo hjemme lengre.

   - Finansiering: Ubundet kapitalfond

2. Det er fortsatt stort behov for opprusting av veilysnettet. Det er mye dårlig materiell, behov for utskifting av påler og armatur. Opprusting vil også gi mulighet for nøyaktig måling av strømforbruket og ikke stipulert forbruk som i dag. Dette gjør at det kun betales for faktisk bruk. Det gjenstår fremdeles 537 armaturer og en del annet utstyr rundt dette som skal byttes ut i årene som kommer.
   - Finansiering: Ubundet kapitalfond

3. Gatelys Nygårdsjøen: Høsten 2018 ble det søkt om trafikksikkerhetsmidler til utbygging av gatelys på Nygårdsjøen. Søknaden ble ikke godkjent og vi klagde på avgjørelsen. Vi fikk medhold i klagen og søknaden ble behandlet på nytt i 2019. Den 26.09.2019 ble vi meddelt at søknaden var innvilget for 2020. Prosjektet er etter dette finansiert og kan gjennomføres.
    - Finansiering: Refusjon fra andre
4. Sørarnøy skole brannsikring i henhold til prioriteringer som er gjort i vedlikeholdsplanen.
    - Finansiering: Lånopptak
5. Boligsatsing Boliger. Det er nå bygget seks småhus på Våg og tre firemannsboliger. To på Inndyr og en på Nygårdsjøen. Alle enhetene har vært utleide foruten en på Nygårdsjøen som ikke har hatt leietaker. Vi vet at det skal bygges 7 leiligheter i forbindelse med at det skal bygges ny butikk på Inndyr. I tillegg til er det til vurdering et byggetrinn to med flere leiligheter. Gildebo skal også bygge 4-mannsbolig på Sørarnøy. Boligsituasjonen framover må evalueres jevnlig før kommunen selv påtar seg investeringskostnader. Vi tror at det vil være behov for ny boligsatsing fra 2023. Kommunen vil imidlertid evaluere boligpolitisk plan for å vurdere endelig behov.
    - Finansiering: Lånopptak.
6. Boligsatsing utvikling egne tomter Nygårdsjøen. Egne tomter på Nygårdsjøen gjøres salgsklare ved å forlenge veien i boligfeltet og skoging av arealet.
    - Finansiering: Fond
7. Renovering tekniske anlegg GIBOS. Renovering av de tekniske anleggene på Gibos må startes nå. Anleggene styres manuelt i dag på grunn av sviktende automatikk. Energiforbruk er for høyt og driftssikkerheten er for dårlig ut fra manglende styring. Nesten halvparten av kostnadene for renovering er ny belysning. Det er vanskelig og dyrt å få tak i reservedeler. Bytte til LED belysning er inntjent på ca. fire år på grunn av redusert energiforbruk.
    - Finansiering: Lånopptak
8. Varmeanlegg (miljø). Vi planlegger å oppgradere/bygge om varmepumpeanlegget. Slik dette anlegget er designet fungerer det ikke som det skal. Det er gjort en omfattende analyse av varmesentral med tilhørende utstyr. Under optimal drift vil en få 3,5 KW ut ved å tilføre 1 KW inn. Varmepumpe er av god kvalitet som henter sin energi ut av sjøvann, men har etterslep på vedlikehold. Potensialet for å levere mer varme er stort. Beregninger viser at potensialet for varmepumpen er at den kan levere varme til 4000 m2 i tillegg til dagens leveranser eks. det nye omsorgsbygget, driftsbygget med flere. Vi ser det er derfor nødvendig å bygge om og modernisere varmesentralen for å møte fremtidens behov og for å sikre driftssikkerheten. Det er også et krav at 60% av vårt energibehov skal være miljøvennlig og fornybar. Dette gjør at vi er forpliktet til å holde vår varmeforsyning oppdatert.
    - Finansiering: Lånopptak
9. Skilting. Etter at kommunen har fått gatenavn er det behov for å sette opp skilter på de forskjellige områdene.
    - Finansiering: Ubundet kapitalfond
10. Ny aksjekapital i Gildeskål Invest AS. Besluttes av kommunestyret. Forutsetningen for overføringen er styrevedtak i Gildeskål Invest om kapitalutvidelse og vedtak i generalforsamlingen (formannskapet) om å gjennomføre kapitalutvidelsen i tråd med styrets vedtak.
    - Finansiering: Ubundent kapitalfond

11. Industriarealer - erverv og opparbeidelse av nye. Erverv og opparbeidelse av industriarealer for ny næringsetablering. Kommunen må ha tilgjengelig næringsarealer for å være attraktiv for næringsetablering.
    - Finansiering: Ubundet kapitalfond
12. Kirkestedet – pakker. Prosjekter består av 13 arbeidspakker. Kommunestyret skal hvert år velge hvilke tiltak de ønsker å iverksette det påfølgende året. 3 mnok hvert år fra år 2 i perioden er avsatt slik at kommunestyret kan finansiere en eller flere pakker for budsjettåret.
    - Finansiering: Ubundet kapitalfond
13. Brannsikring Gildeskål Gamle Kirke. Gildeskål kirkelig fellesråd søker kommunen om et investeringstilskudd på 1,25 mnok til et prosjekt med en totalramme på 2,05 mnok. Riksantikvaren dekker 0,8 mnok av prosjektets totalramme.
    - Finansiering: Lånopptak
14. Oppgraderinger– kirker. Gildeskål kirkelig fellesråd søker kommunen om 4 årlig finansieringsramme for investering/oppgradering av kirkebygg. Det søkes om til sammen 4 mnok, med 1 mnok hvert år i økonomiplanen. Bevilgningen vil gi kirkekontoret en forutsigbarhet i planlegging og gjennomføring av investeringer/ oppgradering av kirkebygg som ligger under Gildeskål kirkelige fellesråd. Og man kan lettere kjøre flere små prosjekt samtidig på en kirke når man ikke må søke om finansiering til hvert enkelt prosjekt.
    Det er en forutsetning for denne tildelingen at det ved regnskapsåret legges frem for Gildeskål kommune en rapport på hva som er utført av arbeid i henhold til Tilstandsrapporten, og midler som er brukt.
    - Finansiering: Lånopptak
15. Fem Aktivitetsparker. Det er igangsatt et prosjekt om etablering av aktivitetsparker på fem steder i kommunen. Administrasjonen la våren 2019 ut en åpen forespørsel til brukergruppene om at dette var noe vi ønsket å få til i kommunen, og at vi da ønsket engasjement fra innbyggerne for at dette skal la seg gjennomføre. Dugnadsgrupper ble raskt etablert på alle aktuelle steder og brukergruppers medvirkning ivaretas dermed hele veien. De ble oppfordret til å komme med innspill til mest hensiktsmessig plassering til ønsket etablering. Etablering av aktivitetsparker i Gildeskål vil være viktig for å bedre både fysisk og psykisk helse i Gildeskål. Aktivitetsparkene vil skape sosiale møteplasser for alle aldersgrupper, og også for mennesker med nedsatt funksjonsevne, som i dag har få tilbud utenom behandlingstilbud. En forutsetning for gjennomføring er involvering fra innbyggerne, tilsagn på støtte fra kulturdepartementet og at Gildeskål kommune vedtar egenfinansiering. Hvis støtten blir større enn forutsett vil egenfinansieringen reduseres. Det tas sikte på å bygge tre aktivitetsparker i 2020 og to i 2021.
    - Finansiering: Ubundet kapitalfond kr 1 335 000 i 2020 og kr 908 000 i 2021
    - Finansiering: Refusjon fra andre kr 2 400 000 i 2020 og kr 1 600 000 i 2021
16. Brannsikkerhet, inkl ansatte. Brannsikring formålsbygg i henhold til prioriteringer som er gjort i vedlikeholdsplanen.
    - Finansiering: Lånopptak
17. Vinterhage GIBOS. Ved å ordne vinterhage for de eldste av våre innbyggere vil de få større stuer og oppholdsrom. Stue/ kjøkkenene er i dag veldig små og det er liten plass. Stuen og kjøkkenet er i ett og når det er mange som sitter i rullestoler og bruker rullatorer blir det enda mindre plass. I dag er det et veldig bra miljø blant pasientene og vi ser at de vil være i lag og ikke alene på rommene sine. De eldre er ofte engstelige og ensomme. Det er noe som viser seg mer og mer de siste årene. Stuene er veldig ukoselige da de er små og veldig liten plass. Det ser det ut som de

sitter på et venterom pga stolene må plasseres langs veggene og liten plass til sofaer etc. Hvis noen vil se på Tv må de som ikke ønsker å se eller i hvert fall høre må de gå på rommet sitt om de ikke ønsker å se på tv.

- Ved å øke stue/kjøkkenarealet med en utestue vil de få en flott plass for å trekke seg tilbake om de ønsker det og ikke bare være på rommet sitt.
- Aktivitetsstue hvor ulike aktiviteter kan gjøres sammen med personal og eventuelt pårørende.
- Pasientene får en lengre uteperiode der de kan være mere ute vår og høst (til dels sommer hvis vi har en dårlig sommer) som igjen gjør at de får bedre livskvalitet.
- De eldre fryser har lett for å fryse og dette er et bra tiltak for pasientene med at de får være «ute» samtidig som de er «inne». God utsikt mot hagen.
- Pårørende kan få ekstra plass når de skal besøke sine og slippe å kun sitte på rommet sammen med sine.
- Økt trivselsfaktor for pasienter, ansatte og pårørende.
- Finansiering: Lånopptak

18. Utebod Inndyr skole. Det finnes ingen oppbevaringsplass for utstyr som uteleker, gressklipper og akematter i dag.
    - Finansiering: Lånopptak
19. PC og digitale verktøy barnehage og skole. Skolen får ny læreplan der digitalisering er ett av hovedtemaene i Fagfornyelsen. Skolene må ha de digitale hjelpemidlene som er nødvendig for at elevene og ansatte skal gis mulighet for framtidsrettet opplæring. Målet er at det skal være en PC til hver elev. Det er også behov for digital opplæring for barn i barnehagen. Det må derfor anskaffes digitale verktøy til barn og ansatte i barnehagene. Det tas sikte på gradvis innfasing av digitale tavler, skjermer, PCer og nettbrett. Digitale verktøy som fungerer er en forutsetning for blant annet fjernundervisning.
    - Finansiering: ubundet kapitalfond
20. AV-anlegg kommunestyresalen for dokumentasjon av kommunestyremøtene og informasjon til innbyggerne.
    - Finansiering: Ubundet kapitalfond
21. Tankbil for å sikre slukkevannsforsyning. Salten Brann IKS skriver i sitt budsjett at det er kommunens plikt å sørge for slukkevann for brannvesenet. Grunnet avvik vedrørende slukkevannforsyningen så har selskapet behov for anskaffelse av tankbiler på Inndyr i Gildeskål i 2021
    - Finansiering: Lånopptak
22. KLP. Medlemmene i KLP plikter å betale egenkapitaltilskudd i den utstrekning det er nødvendig for å gi KLP tilfredsstillende soliditet. For Gildeskål kommune har egenkapitaltilskuddet de siste årene vært mellom 0,8 og 0,9 mnok. Egenkapitaltilskudd aktiveres som aksjer i balansen og kan derfor ikke finansieres med lån.
    - Finansiering: ubundet kapitalfond
23. Overføring til Ubundet kapitalfond. Det overføres 4 mnok fra driftsselskapet for avsetning til ubundet kapitalfond. Det er avkastning på finanskapitalen som avsettes med 1/3 jfr. kommunestyrets vedtak 12.10.2017 sak 43/17. Resterende 2/3 avsettes disposisjonsfond. I tillegg avsettes det 1 mnok i 2020 som er inntekter fra salg av tomt i Sundsfjord.
    - Finansiering: Overføring fra driftsbudsjettet 4 mnok og 1 mnok i salgsinntekter i 2020

5.5.4 Tiltak som ikke er avklart/prioritert

Tiltak som ikke er avklart eller prioritert i planperioden er forklart under.

	P.nr	Prosjektnavn	2020	2021	2022	2023
24		Dypvannskai Sørarnøy		15		
25		Varmeanlegg (miljø)			3	3
26		Stabbursvingen	7			
27		Solvikhaugen	18			
28		Solvik vannet				
29		Inndyr barnehage utvidelse av garderober, toalett og personalrom – ny fløy		2		

*Tallene i tabellen er ikke inkludert mva.

24. Dypvannskai Sørarnøy. Det er tatt utgangspunkt i tidligere forprosjekt der Buskjæret ble anbefalt av Multiconsult. Denne plasseringen ble også bekreftet av alle faginstansene i en befaring høsten 2019. Multiconsult har fått i oppdrag å utrede fyllingskai ved Buskjæret og utformer et konkurransegrunnlag som legges fram til politisk behandling i april/mai 2020. I møte med lokalutvalget ble det fremmet et ønske om utredning av Kobbskjæret også, men denne er ikke med nå. Vi har tidligere fått en konsulentvurdering på nødvendig rivning av eksisterende kai før ny kai kan bygges. Vi vet nå at dette alternativet blir svært kostnadskrevende før man kan bygge ny kai.
25. Varmeanlegg (miljø). Beregninger viser at potensialet for varmepumpen er at den kan levere varme til 4000 m2 i tillegg til dagens behov i egne bygg. For å realisere denne muligheten må det bygges ut fremføringsanlegg. Det er ikke avklart/prioritert nå.
26. Stabbursvingen. Saken er ferdig utredet og området er ferdig regulert. Investeringskostnaden er ikke avklart og finansiering med deltakelse fra Beiarn kommune er ikke avklart. Det oppfattes som lite rimelig at Gildeskål kommune skal bære denne kostnaden alene.
27. Solvikhaugen er ikke prioritert fordi beregninger viser at opparbeidelseskostnader for å gjøre tomtene klare er i størrelsesorden 18 mnok. Dette er en stor kostnad som skal finansieres med tomtesalg. Det anses lite sannsynlig å lykkes med tomtesalg i denne størrelsesorden på kort sikt.
28. Solvik vannet. Prosjektet er ikke fullt ut utredet og kostnadene og finansieringen er usikre. Det er heller ikke noe plan for bruk som kan si noe om hva slags utvikling som er ønsket. Før det kan budsjetteres må formål og bruk være avklart. Det må også vurderes om utvikling av området skal gjøres i nært samarbeid med innbyggerne på Inndyr før man konkluderer med hva det endelige prosjektet skal gå ut på.
29. Inndyr barnehage. Utvidelse av garderobe og personalrom. Barnehagen har ansatt både kvinner og menn og det kreves separate garderober, toaletter og dusj. Det er også gjort vurderinger på kvaliteten på gulvet blant annet i forhold til hardhet. Det må gjøres en vurdering og mulig utvidelse/bygging av ny fløy kan være løsningen.

6. Handlingsdel 2020-2023

Kommunen har i dag fire overordnede hovedoppgaver. Det er:

- Tjenesteyting
- Myndighetsutøvelse
- Samfunnsutvikling
- Demokratisk arena

6.1 Temaområde i planperioden

Temaområdene i handlingsdelen skal være gjennomgående i hele den kommunale driften. Handlingsdelen viser prioriterte områder i tjenesteutvikling i planperioden innenfor de rammene som er fastsatt i økonomiplanen. De fire temaområdene er:

1. Befolkning/bosetning og boliger
2. Levekår - oppvekst, kultur, helse og folkehelse (inkl. klima og miljø)
3. Verdiskapning og næringsutvikling
4. Kommuneorganisasjonen - kompetanse, rekruttering og økonomisk bærekraft

6.2 Tjenesteområdene

Driftsmessig er Gildeskål kommune delt inn i fem tjenesteområder. Det er rådmannen og rådmannens stab, økonomi og administrasjon, teknisk, helse og omsorg og familie oppvekst og kultur. Hvert tjenesteområde er ledet av kommunalsjef eller rådmann. Alle kommunalsjefene og rådmann er delegert myndighet etter særlov, budsjett, økonomi og personal.

For hvert tjenesteområde er prioriterte satsingsområder i planperioden kort omtalt.

6.2.1 Driftsrammer

Sektordiagrammet viser utgiftsfordelingen mellom sektorene i kommunen i 2020. Utgifter som renter og avdrag på HA 8 og HA 9 er ikke tatt med.

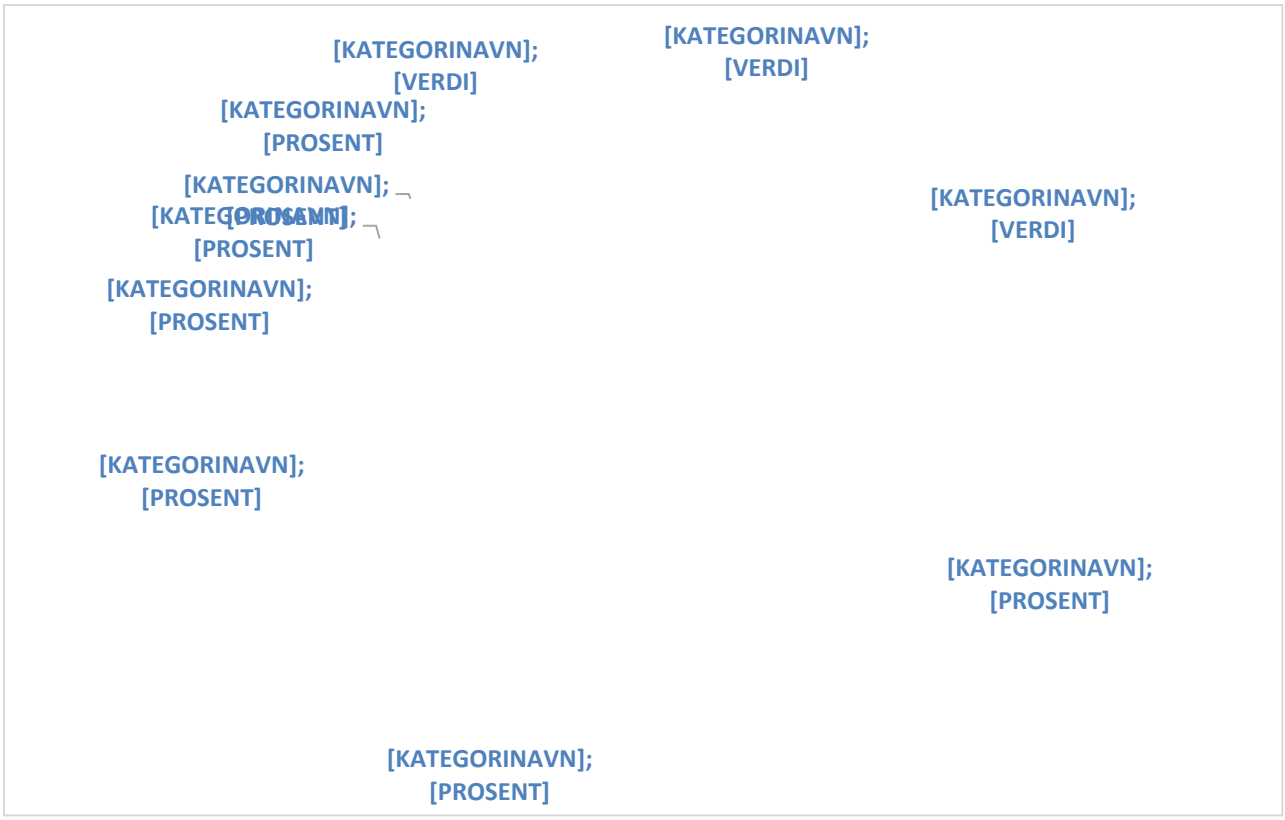

Alle ansvarsområder er justert med lønns og prisvekst. Øvrige endringer som er gjort i budsjett 2020 i de forskjellige hovedansvarsområdene er kommentert under hvert kapittel.

6.2.2 Gildeskål kommunes organisasjonskart:

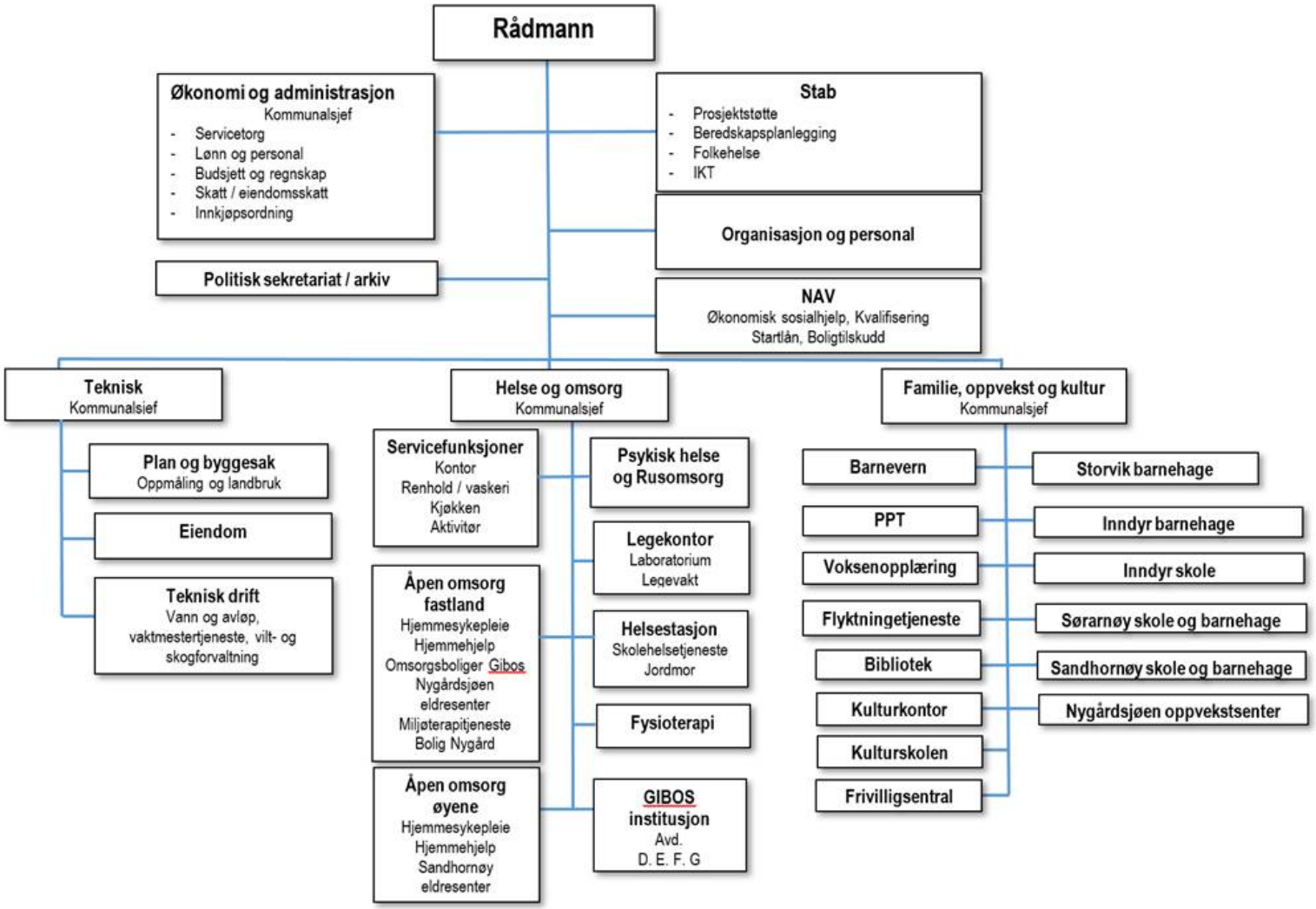

6.2.3 HA 2 – Familie og oppvekst

Familie og oppvekst	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-18 581 858	-11 229 184	-8 543 211	-8 543 211	-8 543 211	-8 543 211
Sum utgift	76 779 074	69 135 771	67 622 391	67 622 391	67 622 391	67 622 391
Netto utgift	58 197 216	57 906 587	59 079 180	59 079 180	59 079 180	59 079 180

Endringen av rammen fra 2019 til 2020

Endringene i rammen skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Lønnsutgifter økt med 0,15 mnok
- Drift av logopedtjeneste økt med 0,1 mnok
- Reduksjon i driftsutgifter til flyktningetjenesten 0,1 mnok
- Økning i pris på lisenser og ny programvare som er nødvendig for driften
- Arbeidsmiljøprosjekt Inndyr skole avsluttet 1,1 mnok i utgifter og 1,1 i bruk av disposisjonsfond er tatt bort
- Ettervern i annen kommune avsluttet 0,35 mnok
- Barnevernstiltak er økt 0,2 mnok
- Brukerbetaling er økt med 0,13 mnok
- Refusjon fra staten til voksenopplæringen reduseres med 0,39 mnok
- Overføring fra IMDI til Flyktningetjenesten reduseres med 1,75 mnok
- Bortfall av øremerkede tilskudd økt lærerinnsats 0,54 mnok

Endringer i økonomiplanperioden

Ved opprettholdelse av dagens skolestruktur blir det ingen endring i økonomiplanperioden. Det er usikkerhet knyttet til drift av voksenopplæringen, flyktningetjenesten og barnevern som kan føre til endringer i rammen i økonomiplanperioden.

Andel av driftsbudsjettet som går til Familie og oppvekst i 2020:

29 % kommunens driftsutgifter går til HA 2 Familie og oppvekst. 86 % av driftsutgiftene på HA 2 går til lønn.

Årsverk:

Det er 91,3 årsverk i familie og oppvekst.

Hovedoppgaver familie og oppvekst:

- Kommunale barnehager
- Kommunale skoler og SFO
- Voksenopplæring
- Skoleskyss
- Barnevern
- Flyktningetjeneste

Prioriterte satsingsområder i planperioden:

I 2020 vil Familie og oppvekst, i tillegg til vanlig drift, ha følgende konkrete utviklingsoppgaver:

- Omdømmebygging. Kontinuerlig bevissthet på hvem vi er til for – ansatte, brukere og innbyggere
- Best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende rammer
- Høyt fokus på økonomisk internkontroll. Kontering, attestering og anvisningsreglement skal forankres i organisasjonen.
- Ta intranett aktivt i bruk for informasjonsutveksling internt i organisasjonen.
- Sykefravær under 8 % i virksomheten.
- Fokus på bruk og oppfølging av avviksmeldinger i Compilo for å kunne drive målrettet og systematisk arbeid med å forbedre kvaliteten på tjenestene.
- Sikre gode samarbeidsrutiner for å gjøre overgangene mellom barnehage, grunnskole og videregående skole så gode som mulig.

Gildeskålskolen har som mål å ha faglige resultater på nasjonalt nivå målt ut fra nasjonale prøver og eksamen. For å nå dette målet skal vi:

- Innføre kvalitetsplan for skolene - «Sammen om mestring og livsglede»- i tråd med nye fagplaner for skolene – Overordnet del og Fagfornyelsen.
- Sikre elever et trygt og godt sosialt læringsmiljø.
- Ha fokus på å styrke grunnleggende ferdigheter hos elever for å skape faglige resultater sammenlignet med kommunalt og nasjonalt nivå.
- Satse på digital kompetanse via styrking av digitale hjelpemidler og kompetanse.
- Videreutvikle ledere som har fokus på lærende organisasjoner med et godt arbeidsmiljø – og læringsmiljø for elever og ansatte.
- Rekruttere dyktige lærere og barnehagelærere og fortsatt gi tilbud om kompetanseheving til ansatte som mangler kompetanse i forhold til nye kompetansekrav i skole og barnehage, samt sikre at skolene så langt det lar seg gjøre har kvalifiserte lærere i alle skolefag.
    - Videreutdanning av lærere via statlige kompetansemidler – 5 startet opp høst 2019
    - Lærerspesialist utdanning i matematikk- en startet opp med 2 –årig utdanning høst 2019 finansiert via statlige kompetansemidler

- Legge til rette for grunnutdanning for å sikre intern rekruttering til skoler. Pr. tiden har vi to ansatte som tar grunnutdanning som lærere og en ansatt som var ferdig utdannet barnehagelærer vår 2019. Siden det er få lærere som tar utdanning som pedagoger i skole og barnehage i Salten, ønsker vi å legge til rette for intern rekruttering til yrket.
- Fortsette satsingen på lesing, skriving og klasseledelse. I samarbeid med fylkesmann og Nord universitet formidles det statlige midler til skolebasert kompetanseutvikling og det er etablert lokale og interkommunale nettverk som skal ivareta at denne skolebaserte kompetanseutviklingen skal føre til positive endringer i læringsmiljøet for elevene.
- Fokus på folkehelse, god trivsel, daglig fysisk aktivitet og sosial kompetanse.

Barnehagene i Gildeskål skal bidra til en god og trygg oppvekst og en god overgang mellom barnehage og skole ved å:

- Ha full barnehagedekning i hele kommunen
- Sikre at rammene for barnehagenorm og pedagognorm er i tråd med sentrale vedtak.

- Legge til rette for lokal kompetanseheving i barnehagene på samme måte som skolene – i lokale og interkommunale nettverk sammen med våre nabokommuner, fylkesmannen og Nord Universitet
- Legge til rette for grunnutdanning for å sikre intern rekruttering til barnehager
- Etablere gode samarbeidsrutiner skole / barnehage– hjem og ha årlige brukerundersøkelser.
- Sikre tverrfaglig samarbeid som skal komme barn – og unges oppvekstmiljø til gode

Barnevernstjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid.

Bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

- Sikre god faglig kompetanse hos ansatte i barnevernstjenesten i tråd med ny lov om barnevern.
- Komme tidlig inn med råd og veiledning og tilpassede tiltak til familier.
- Legge til rette for gode samarbeidsrutiner med alle som arbeider med barn – og unges oppvekstmiljø.
- Det pågår forhandlinger om interkommunal barneverntjeneste i samarbeid med Bodø kommune. Dersom dette blir vedtatt så vil arbeidet med å få en god overgang og et godt samarbeid bli prioritert i 2020. Det skal fortsatt være bemanning lokalt, men underlagt Bodø.

Flyktningetjenesten og voksenopplæringen skal:

- Styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.
- Tjenesten skal videre legge til rette for at asylsøkere raskt får kjennskap til norsk språk, kultur og samfunnsliv.

Kommentar til driften

Oppvekst har stramme budsjettrammer og må fortsatt ha fokus på organisering og kvalitet innenfor gitt ramme.

Endring i stillinger knyttet til primæroppgavene i oppvekst skyldes variasjoner i elevtall og stillinger knyttet til generell spesialundervisning. Vi ser et behov for ressurser og kompetanse knyttet til elever med et særskilt opplæringsbehov utover ordinær spesialundervisning.

Satsingen på tidlig innsats fra 1- 4. klasse har ført til en nedgang i antall enkeltvedtak knyttet til spesialundervisning, og styrking av lærerressurs har ført til mer tilpasset opplæring i grunnleggende ferdigheter for denne aldersgruppen. Det er mulig å opprettholde større voksentetthet i begynneropplæringen og dermed satse på grunnleggende ferdigheter med fokus på lesing og skriving. Vi ser at systematisk satsing på lesing har ført til en forbedring av resultater på nasjonale prøver.

Lønnsutgifter utgjør en vesentlig del av det totale budsjettet. I investeringsbudsjettet er det satsing på innkjøp av digitale hjelpemidler jfr. IKT-plan slik at digital kompetanse blir styrket blant barnehagebarn, elever og ansatte for å gi best mulig grunnlag for å møte morgendagens samfunn.

Elevtallet i voksenopplæringen reduseres som følge av at kommuner under 5000 innbyggere ikke får etablering av nye flyktninger. Som en følge av dette blir det ytterligere reduksjon av lærerstillinger. I løpet av 2020 må voksenopplæringen samlokaliseres med en annen enhet.

Pr. 01.10.19 er det 204 elever i grunnskolen fordelt på 142 elever på barnetrinnet og 63 elever på u – trinnet. Nedgang i elevtall og mangel på faglærere i flere fag gir faglige utfordringer spesielt for ungdomstrinnet på de minste skolene i kommunen. Elevene får ikke det samme tilbudet for valgfag som elever på større skoler kan tilbys. Fjernundervisning i enkelte fag må prøves ut i 2020 og det er derfor en viktig forutsetning at digitale hjelpemidler er på plass på alle skolene, og at det samarbeides om felles organisering av skoledagen. Ny skolestruktur kan bidra til å redusere kostnadene.

Sikre at barn og unges fysiske og psykiske helse ivaretas. Med bakgrunn i elevundersøkelsen og Ung data er det et behov for andre yrkesgrupper som skal bistå skolene i dette arbeidet. Etablere samarbeidsrutiner mellom alle som arbeider med barn og unge slik at forebygging og tiltak fra flere fagmiljø møtes. Stillingen som miljøterapeut i skolen blir etter prosjektperioden omgjort til en fast stilling.

Det er ingen signaler fra IMDI om bosetting av flyktninger i kommunen. Oppfølging av flyktninger som har rettigheter samtidig som overføringene fra IMDI reduseres. Manglende bosetting av nye flyktninger fører til redusert bemanning i flyktningetjenesten og bortfall av etablert kompetanse på integrering. Et stramt arbeidsmarked gir utfordringer til rekruttering i lokalt næringsliv.

Det pågår forhandlinger om interkommunal barneverntjeneste i samarbeid med Bodø kommune. Dersom dette blir vedtatt så vil arbeidet med å få en god overgang og et godt samarbeid bli prioritert i 2020. Det skal fortsatt være bemanning lokalt, men underlagt Bodø.

6.2.4 HA 3 Helse og omsorg

Helse og omsorg	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-12 622 978	-11 035 208	-9 860 420	-9 860 420	-9 860 420	-9 860 420
Sum utgift	90 448 024	89 055 205	89 819 268	88 069 268	88 069 268	88 069 268
Netto utgift	77 825 046	78 019 997	79 958 848	78 208 848	78 208 848	78 208 848

Endringen av rammen fra 2019 til 2020

Endringen av rammen fra 2019 til 2020 er på 1,9 mnok og skyldes i hovedsak:

- Lønnsøkning inkludert sosiale utgifter (sentralt og lokalt lønnsoppgjør samt stor andel ansiennitetsopprykk) 2,55 mnok
- Økte utgifter til forbruksmateriell, telefon, lisenser og moduler fagprogram 0,19 mnok
- Reduserte utgifter til kjøp av tjenester fra andre 1,7 mnok
- Reduksjon i overføring fra andre 0,1 mnok
- Reduksjon i bruk av midler fra bundne fond 0,52
- Reduksjon brukerbetaling 0,3 mnok
  Brukerbetaling er økt i hht. deflator på 3,1 % og ellers etter beste estimat, muligheter for økt brukerbetaling vurderes kontinuerlig.
- Økte salgsinntekter 35 000

Endringer i økonomiplanperioden

Det er endringer i økonomiplanperioden ved at utgifter til kjøp av tjenester i andre kommuner er tatt ut fra 2021.

Andel av driftsbudsjettet som går til helse og omsorg i 2020:

38 % kommunens driftsutgifter går til HA 3 Helse og omsorg. 82,8 % av driftsutgiftene på HA 3 helse og omsorg går til lønn.

Årsverk:

Det er 97,4 årsverk i helse og omsorg

+ 1,6 avtalehjemmel fysioterapi fordelt på 2 driftsavtaler

Hovedoppgaver:

Helse og omsorg skal tilby velferdstjenester av høy kvalitet. Tjenestene skal være tilpasset behovet til den enkelte, være kostnadseffektive og bidra til trygghet og livskvalitet for innbyggerne i kommunen.

Helse

- Helsestasjon – forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste, svangerskapsomsorg, gi helseopplysning og informasjon, vaksinering, og tverrfaglig samarbeid, spesielt med skole og barnevern
- Legekontor – behandling og oppfølging av listepasienter, smittevern, gi råd og veiledning, tverrfaglig samarbeid, legevakt
- Fysioterapi/friskliv – forebygging og klinisk behandling og oppfølging av pasienter, drifte frisklivssentral og delta i tverrfaglig samarbeid

- Miljørettet helsevern, krisesenter og overgrepsmottak der kjøpes tjenestene eksternt.

Psykisk helse og rustjeneste
Lavterskel tilbud for personer med psykiske vansker, lidelser og rusavhengighet. Tjenesten er samlokalisert i nye lokaler og fungerer sterkere som team.

- Samtaler, forebygging og veiledning, kontaktledd mot spesialisthelsetjenesten og tverrfaglig samarbeid.

Omsorg
- Åpen omsorg - Pleie og omsorgstjenester til hjemmeboende, med fokus på forebygging, trygghet, brukermedvirkning og tverrfaglig samarbeid. Administrerer trygghetsalarm og matombringing, samt hjelpemiddelformidling via Nav hjelpemiddelsentral
- Omsorgsboliger på Gibos – 16 leiligheter
- Eldresenter på Sandhornøy og Nygårdsjøen, tilsammen 19 boenheter i bofellesskap
- Miljøterapitjeneste - tjenester til psykisk utviklingshemmede, barn og voksne. Fokus på selvstendighet, veiledning og sosiale aktiviteter. Tiltak for barn med funksjonsnedsettelse - avlastning og andre støttetiltak.
  Døgntilbud til bruker med spesielle behov.
- Omsorgslønn, støttekontakt og avlastningstiltak utenfor institusjon
- Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende demente

Gibos Institusjon
Pleie og omsorgstjenester til brukere som har større pleie og omsorgsbehov enn det som faglig forsvarlig kan ivaretas i eget hjem eller i omsorgsbolig /eldresenter. Institusjonen har 28 langtidsplasser og 5 korttidsplasser inkludert 1 KAD plass (kommunal akutt døgnplass).

- 4 institusjonsavdelinger – 2 pleieavdelinger og 2 dementavdelinger
- Kjøkken
- Vaskeri/renhold
- Arbeidsstue

Prioriterte satsingsområder i planperioden:
I 2020 vil Helse og omsorg, i tillegg til vanlig drift, ha følgende konkrete utviklingsoppgaver:

- Omdømmebygging. Kontinuerlig bevissthet på hvem vi er til for – ansatte, brukere og innbyggere
- Best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende rammer
- Høyt fokus på økonomisk internkontroll. Kontering, attestering og anvisningsreglement skal forankres i organisasjonen.
- Ta intranett aktivt i bruk for informasjonsutveksling internt i organisasjonen.
- Sykefravær under 8 % i virksomheten
- Fokus på bruk og oppfølging av avviksmeldinger i Compilo for å kunne drive målrettet og systematisk arbeid med å forbedre kvaliteten på tjenestene.
- Deltakelse i læringsnettverk der alle ansatte i helse og omsorg skal gjennomføre og få opplæring i prosjektet tidlig oppdagelse av forverret tilstand.

- Gjennomføre brukerundersøkelse i hjemmetjenesten
- Oppstart med forebyggende hjemmebesøk hos eldre, 75 +
- Trygg hjemme, - brannforebyggende arbeid i samarbeid med Salten Brann
- Ferdigstille og ta i bruk de nye omsorgsboligene med heldøgns tjeneste
- Fortsette med sosiale aktiviteter og pubkvelder på institusjon
- Styrke psykisk helsetjeneste til barn og unge
- Aktivitetsfremmende tiltak til barn, unge og eldre i samarbeid med fysioterapeut
- Delta i prosjekt Jobbvinner – beholde og rekruttere medarbeidere
- Heltidskultur – øke andel 100 % stillinger i helse og omsorg

I henhold til samfunnsplanen skal Gildeskål kommune legge til rette for gode levevilkår for alle aldersgrupper med særlig fokus på folkehelse / fysisk aktivitet for alle.

- Forebygge livsstilsykdommer med særlig fokus på kosthold og aktivitet.
- Svangerskapsomsorg hos jordmor
- Utvidet skolehelsetjeneste, også i videregående skole og helsestasjon for ungdom
  Helsestasjon skal ha oppmerksomhet mot vold, overgrep og omsorgssvikt hos barn/unge og bidra til system rettet samarbeid med skole
- Ferdigstille nye omsorgsboliger med heldøgns tjeneste for personer med utviklingshemning, psykiske lidelser og annen kognitiv svikt.
- Folkehelse og aktivitet implementert i alle tjenestene innen helse og omsorg. Fokus på forebygging, aktivitet og ernæring.

I henhold til samfunnsplanen skal Gildeskål kommune ha en verdig og moderne tilpasset eldreomsorg.

- Fleksible og robuste hjemmebaserte tjenester som legger til rette for at brukerne skal kunne bo hjemme lengst mulig med tjenesteleveranse på rett nivå.
- Et aldersvennlig samfunn, Aktivitet og fellesskap, Mat og måltider, Helsehjelp, samt sammenheng og overgang i tjenesten. Leve hele livet - kvalitetsreform for eldre.
- Fokus på kvalitet, aktivitet og integritet hos beboerne på institusjon.
- Implementering av velferdsteknologi som muliggjør økt selvstendighet, trygghet, medbestemmelse, livskvalitet og samtidig effektiviseringsgevinst.

I henhold til samfunnsplanen skal Gildeskål kommune ha fokus på å rekruttere, beholde og utvikle gode medarbeidere.

- Rekruttere sykepleiere og vernepleiere, samt styrke kompetansenivået i form av kurs og videreutdanning. Rekrutteringstiltak for sykepleiere og vernepleiere er etablert
- Fortsette nærværsarbeidet, fokus på arbeidsmiljø og redusert sykefravær, mål om et sykefravær på 5% innen 2022.

Kommentar til driften i 2020.
Budsjettet vurderes som stramt. Kjøp av tjenester til bruker bosatt i annen kommune i påvente av at omsorgsboliger med heldøgns tjenester står klar våren 2020, er innarbeidet i budsjettet.
Helse og omsorg står i stadige utfordringer. Flere krav og oppgaver overføres fra spesialisthelsetjenesten uten at ressurser følger med. Gildeskål kommune i likhet med andre kommuner, har utfordringer med å rekruttere fagpersoner som sykepleiere og vernepleiere. Det er også et krav at kommunene skal ha psykologkompetanse innen 2020, men få psykologer søker stilling i kommunene.

Andel eldre i kommunen er høy men stabil i flere år fremover. Dette krever fleksible hjemmetjenester der det tilpasses med effektive og gode løsninger etter individuelle behov. Tjenestene må også ta i bruk de velferdsteknologiske løsninger som bidrar til effektivisering, selvstendiggjøring og øker trygghetsfølelsen.

Samtidig må vi levere et høyre omsorgsnivå med heldøgns tjenester som eldresenter/omsorgsbolig og institusjonsplass til de som trenger det. Kostnaden knyttet til eldresentrene er høy på grunn av lav kapasitetsutnyttelse. Ny omsorgsstruktur kan bidra til å redusere kostnadene.

Samarbeid med frivillige og organisasjoner for økt aktivitet hos de eldre vil være viktig for trygghet, trivsel, redusere følelsen av ensomhet og utsette behov for omsorg eller institusjonsplasser. Det planlegges et godt samarbeid med ny frivilligsentral.

Antall lærlinger er i planperioden økt fra 3 til 5, målet er at helse og omsorg har 6 lærlinger i 2020, finansiert med noe tilskudd fra KS og at de i deler av året får lønn fra vikarbudsjett.

6.2.5 HA 4 Teknisk - eiendom og HA 6 Vann og avløp – drift og vedlikehold

Teknisk	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-2 767 627	-3 800 205	-3 206 251	-3 206 251	-3 206 251	-3 206 251
Sum utgift	8 946 938	8 739 420	8 749 833	8 749 833	8 749 833	8 749 833
Netto utgift	6 179 311	4 939 215	5 543 582	5 543 582	5 543 582	5 543 582

Eiendom	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-6 937 514	-5 852 217	-5 995 095	-6 260 095	-6 260 095	-6 260 095
Sum utgift	18 006 846	13 790 096	17 822 067	17 739 467	17 739 467	17 739 467
Netto utgift	11 069 332	7 937 879	11 826 972	11 479 372	11 479 372	11 479 372

Drift og vedlikeholdsavdeling	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-197 475	-1 277 600	-657 600	-657 600	-657 600	-657 600
Sum utgift	3 674 178	3 978 125	4 918 125	4 918 125	4 918 125	4 918 125
Netto utgift	3 476 703	2 700 525	4 260 525	4 260 525	4 260 525	4 260 525

Vann, avløp og renovasjon	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-9 716 039	-10 961 519	-10 339 600	-10 339 600	-10 339 600	-10 339 600
Sum utgift	6 296 453	5 873 571	6 325 154	6 325 154	6 325 154	6 325 154
Netto utgift	-4 324 390	-5 987 948	-4 914 446	-4 914 446	-4 914 446	-4 914 446

Endring i rammen fra 2019 til 2020:

Endringen på de forskjellige ansvarsområdene skyldes i hovedsak:

Teknisk

- Gebyrinntekter byggesak -0,2 mnok, landbruk -0,24, plan -0,1 mnok
- Lisensutgifter. Overgang til appdrift. Gir sikrere drift 0,1 mnok
- Utgifter til viltforvaltning økt med kr 50 000
- Overføring til Salten brann 0,2 mnok
- Lønn redusert 0,27

Eiendom

- Leieinntekter + 0,6
- Salg av vaktmestertjenester -0,46 mnok
- Lønn redusert 0,4 mnok
- Strøm + 0,37 mnok
- Vedlikehold bygg + 3 mnok
- Leie av lokaler -0,65 mnok
- Mva 0,7 mnok

Drift og vedlikehold

- Kaivederlag - 0,62 mnok
- Vintervedlikehold + 0,24 mnok
- Sommervedlikehold + 0,3 mnok
- Vedlikehold kaier – to nye kaier er ervervet + 0,2 mnok

- Sommervedlikehold – plener 0,1 mnok

VAR

- Inntekter: vanngebyr - 0,26 mnok, avløp + 0,42 mnok, Septik + kr 19 500
- Bruk av selvkostfond vann -0,96 mnok
- Bruk av selvkostfond septik + kr 89 000
- Lønnsutgifter økt 0,4 mnok

Endringer i økonomiplanperioden

På HA 4 Eiendom er leieinntektene økt med kr 0,26 og leieutgiftene redusert med kr 82 600.

Andel av driftsbudsjettet som går til HA 4 og HA 6:

4 % av kommunens driftsutgifter går til teknisk, 8 % til eiendom, 2% til drift og vedlikehold og 3 % til VAR. 48,5 % av driftsutgiftene til HA 4 teknisk går til lønn. 24,2 % av driftsutgiftene til HA 4eiendom går til lønn. 0,0 % av driftsutgiftene til HA 6 Drift og vedlikehold går til lønn. 57,7 % av driftsutgiftene til HA 6 VAR går til lønn.

Årsverk:

Det er 18 årsverk.

Hovedoppgaver:

Byggesak og byggetilsyn
Oppmåling og matrikkelføring
Forvaltning og vedlikehold av kommunale bygg og eiendommer
Miljøforvaltning
Kommunale havner og flytebrygger
Graving i forbindelse med begravelser
Landbruks- og viltforvaltning
Gjennomføring/oppfølging av investeringsprosjekt
Vedlikehold av kommunale veier
Vann og avløp

Prioriterte satsingsområder i planperioden:

I 2020 vil Teknisk avdeling, i tillegg til vanlig drift, ha følgende konkrete utviklingsoppgaver:

- Omdømmebygging. Kontinuerlig bevissthet på hvem vi er til for – ansatte og innbyggere
- Best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende rammer
- Høyt fokus på økonomisk internkontroll. Kontering, attestering og anvisningsreglement skal forankres i organisasjonen.
- Ta intranett aktivt i bruk for informasjonsutveksling internt i organisasjonen.
- Sykefravær under 2 % i avdelingen
- Fokus på bruk og oppfølging av avviksmeldinger i Compilo for å kunne drive målrettet og systematisk arbeid med å forbedre kvaliteten på tjenestene.

I henhold til samfunnsplanen skal Gildeskål kommune ha 2250 innbyggere i 2027 - med en relativ større andel barnefamilier og yrkesaktive (20-66).

- Ferdigstille omsorgsboligene som er under bygging.

- Etablere moderne infrastruktur tilpasset innbyggernes behov ved å bygge gang- og sykkelveier i tettsteder for å øke trafikksikkerheten. I tillegg vil det bidra til økt fysisk aktivitet som er viktig i et folkehelseperspektiv for alle.
- Arbeide systematisk for å ha en høy kvalitet på det kommunale vei- og veilysnettet med fokus på miljøvennlige løsninger.

I henhold til samfunnsplanen skal Gildeskål kommune fokus på å rekruttere, beholde og utvikle gode medarbeidere.

- Kommunens utestab skal ha de nødvendige kurs, sertifikat og godkjenninger som det er krav om i ulike forskrifter. Det er viktig å ha god kompetanse i alle ledd, og ha fokus på HMS.

I henhold til samfunnsplanen skal Gildeskål kommune understøtte innbyggere og næringslivets behov knyttet til positiv vekst og samfunnsutvikling på en profesjonell og effektiv måte. For å oppnå dette er det et mål å ferdigstille igangsatte/planlagte prosjekt:

- Ferdig prosjektert kai på Sørarnøy i første kvartal 2020.
- Gjennomføring av hms tiltak i formålsbygg med størst fokus på brannsikring og rømningsveier i 2020.
- Forprosjekt nytt vannverk Sørfjorden videreføres 2020.

Kommentar til driften:

Vi vil opprett opprettholde et høyt aktivitetsnivå på saksbehandling, vedlikeholde bygg og gjennomføre prosjekter.

Det er igangsatt relativt mange byggeprosjekter samtidig, og det er krevende å følge opp alle. Nye omsorgsboliger er under bygging og skal ferdigstilles til sommeren. Det er også en del prosjekter på VAR-området som også krever oppfølging, og som er helt nødvendige å gjennomføre som grunnlag for økt bosetting og næringsutvikling.

Mye gammel bygningsmasse er utfordrende. Det er nå utarbeidet vedlikeholdsplan og trinn en i vedlikeholdsplanen er klar til utførelse. Denne delen gjelder Gibos og de tekniske anleggene som er utgått på dato og med de problemer det har medført. Det samme gjelder varmepumpeanlegget slik at vi kan få et mer driftssikkert, miljøvennlig og energiøkonomisk anlegg. Vi planlegger å ha konkurransegrunnlaget klart for utlysing på Doffin i løpet av første kvartal 2020. Parallelt med dette skal akutte pålagte hms tiltak utføres med fokus på brannsikring og rømningsveier i tråd med tidligere politiske føringer.

Det nye driftsbygget er tatt i bruk og vi har nå fått et samlet fagmiljø for vaktmestertjenesten og driftsoperatørene. Dette skal styrke og sikre et godt fagmiljø i årene som kommer. Det er også mer attraktivt og lettere å rekruttere nye fagfolk med et bygg med så gode og praktiske fasiliteter. Drift og overvåking av bygningsmassen og va-anleggene er under etablering. Med å få dette samlet på en plass vil det etter hvert bli en god synergieffekt og et godt driftsmiljø. Dette vil sikre en miljøvennlig og energiøkonomisk drift utover i planperioden. Det er også en betydelig tidsbesparelse i å få maskinparken under tak slik at utstyret er klar til bruk uten isskraping og klargjøring på vinteren.

6.2.6 Ha 5 Kultur

Kultur	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-581 163	-4 330 624	-1 947 828	-1 947 828	-1 947 828	-1 947 828
Sum utgift	4 234 380	8 646 154	7 004 936	7 004 936	7 004 936	7 004 936
Netto utgift	3 653 217	4 315 530	5 057 108	5 057 108	5 057 108	5 057 108

Endring i rammen fra 2019 til 2020:

Endring i rammen skyldes i hovedsak:

- Lønnsutgiftene er økt med 0,85 mnok, herav 100 % stilling i frivillighetssentralen
- Vennskapssamarbeidet med Russland videreføres og økt med kr 50 000.
- Bolystmidler redusert fra 4 mnok med 3 mnok til 1 mnok
- Merkur 0,25 mnok
- Driftsutgifter til frivillighetssentralen 0,12 mnok
- Refusjon fra kulturdepartementet til frivillighetssentral 0,4 mnok
- Bruk av disposisjonsfond for å finansiere bolystmidler er redusert med 3 mnok

Endringer i økonomiplanperioden

Det er ingen endringer i økonomiplanperioden.

Årsverk

Det er knyttet 3.9 årsverk til tjenesten.

Andel av driftsbudsjettet som går til kultur i 2020:

3 % av kommunens driftsutgifter går til kultur. 48 % av driftsutgiftene til HA 5 kultur går til lønn.

Hovedoppgaver kultur:

- Kulturskolen – gi tilbud om opplæring i musikk- dans – visuelle kunstuttrykk for barn og voksne. Gi tilbud om helgekurs og kortvarige kurs innenfor kultur.
- Etablere arena for korps.
- Kulturkontor – planlegge, gjennomføre og koordinere kulturtilbud til barn og voksne. Samarbeide med lag og foreninger om aktiviteter og arrangementer, samt tildele kulturmidler.
- Bibliotek - utlån av bøker og andre medier til barnehager, skoler og kommunens øvrige innbyggere. Arrangere ulike arrangementer med bibliotek som en sosial arena.
- Fortsette arbeidet med årlig bygdebok - Gildeskålboka
- Aktiv deltakelse i Salten kultursamarbeid.
- Kulturell skolesekk og kulturell spaserstokk videreføres
- Videreutvikle fritidsklubb, samt føre tilsyn hybelhuset
- Koordinere arbeidet i Ungdomsrådet

Prioriterte satsingsområder i planperioden:

I 2020 vil Kultur, i tillegg til vanlig drift, ha følgende konkrete utviklingsoppgaver:

- Omdømmebygging. Kontinuerlig bevissthet på hvem vi er til for – ansatte, brukere og innbyggere
- Best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende rammer
- Høyt fokus på økonomisk internkontroll. Kontering, attestering og anvisningsreglement skal forankres i organisasjonen.
- Ta intranett aktivt i bruk for informasjonsutveksling internt i organisasjonen.
- Sykefravær under 5 % i avdelingen.
- Fokus på bruk og oppfølging av avviksmeldinger i Compilo for å kunne drive målrettet og systematisk arbeid med å forbedre kvaliteten på tjenestene.

I henhold til samfunnsplanen skal Gildeskål kommune videreutvikle frivillighetsarbeidet og legge til rette for møteplasser med fokus på kulturelle aktiviteter for alle aldersgrupper.

- Bidra til ungdomsklubben fortsatt er i drift, og at det også gis tilbud til ungdommer fra alle deler av kommunen på to – tre felles arrangementer i løpet av året
- Etablere møteplasser for elever i mellomtrinnet – åpne skoler i alle kretser i samarbeid med frivillige voksne
- Fokus på utdeling til grupper og personer som fortjener en ekstra utmerkelse via
- Frivillighetspris, omdømmepris og kulturstipend
- Bidrar til fortsatt utgivelse av Gildeskålboka.
- Arrangere 3 – 4 arrangementer for eldre og etablere nye møteplasser via bl. a. «Den kulturelle spaserstokken»
- Støtte opp økonomisk og praktisk slik at lag og foreninger kan opprettholde tilbud til innbyggere med ulike behov
- Arbeide for samarbeid mellom kultur og næring
- Satsing på å koordinere og aktivisere frivillighetsarbeidet
- Samarbeide med museum og menighetsråd om arrangement på Olsok
- Samarbeide med prosjekt Gildeskål Kirkested
- Arbeide for å opprettholde et «levende bibliotek»

I henhold til samfunnsplanen skal vi ta i bruk det rike kulturlandskapet i kommunen, og stimulere til god folkehelse gjennom aktiv bruk av vår storslåtte natur.

- Opprettholde Fjelltrimmen og Telltur
- Gjennomføre eventuelle «turskiltprosjekt»
- Fortsatt satse på å utvikle Friluftskolen for aldersgruppen 10 – 13 år
- Gjennomføre Basecamp i samarbeid med lokal næring og lokale frivillige
- Delta i prosjekter i regi av Salten Friluftsråd som videreutvikler tilbud til kommunens innbyggere
- Aktivt samarbeid mellom kulturmedarbeider, folkehelsekoordinator og frivilligsentral for å skape nye tiltak og møteplasser

6.2.7 HA 7 Økonomi og administrasjon

Økonomi og administrasjon	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-3 386 174	-3 482 650	-2 993 000	-2 993 000	-2 993 000	-2 993 000
Sum utgift	10 932 322	11 361 485	12 203 991	12 203 991	12 203 991	12 203 991
Netto utgift	7 546 148	7 878 835	9 210 991	9 210 991	9 210 991	9 210 991

Endringen av rammen fra 2019 til 2020

Endringen av rammen fra 2019 til 2020 er på 1,3 mnok.
Utgiftene er økt med 0,8 mnok. Endringen skyldes i hovedsak:

- Prisjustert kontingenter og forsikring kr 55 300
- Økning overføring til SNU med kr 2,2 (fra 1,8 mnok)
- Digitale reiseregninger 0,1 mnok
- Skatteinnkreving/regnskapskontroll -0,25 mnok
- Utgifter til lederutvikling - 0,3 mnok
- Eiendomsskattekontor - 0,9 mnok
- Lønnsutgifter -0,1 Det er gjort en teknisk endring i organisasjonen. Et nytt virksomhetsområde, Personal og organisasjon er opprettet underlagt rådmannen. I tillegg er Politisk sekretariat skilt ut fra servicetorget. Lønnsutgifter til personalkonsulent, arkiv og politisk sekretariat er derfor flyttet til egne ansvarsnummer underlagt rådmannen. Lønnsutgiftene til lønnsmedarbeider er splittet fra «lønn og personal» og vil nå være under «regnskap, innkreving og lønn»

Inntektene er redusert med 0,49 mnok. Endringen skyldes i hovedsak:

- Det er bruk av disposisjonsfond på 0,5 mnok til eiendomsskattetaksering som kun gjaldt i 2019
- økning på kr 10 000 i gebyrinntekter på skjenkesaker.

Endringer i økonomiplanperioden

Det er ingen endringer i økonomiplanperioden

Andel av driftsbudsjettet som går til økonomi og administrasjon

5 % kommunens driftsutgifter går til HA 7 økonomi og administrasjon. 39,5 % av driftsutgiftene på HA 7 økonomi og administrasjon går til lønn.

Årsverk:

Avdelingen består av 6,5 årsverk. I tillegg kommer hovedtillitsvalgt med 0,4.

Hovedoppgaver:

Økonomi og administrasjon ivaretar kommunens servicetorg, økonomifunksjon, lønn og eiendomsskatt. Videre ivaretas kommunens innkjøpskoordinering og forsikringskoordinering.

Prioriterte satsingsområder i planperioden

HA 7 Økonomi- og administrasjon er støttefunksjon for hele kommunen og er således involvert i alle de kommunale tjenesteområdene. Alle mål i samfunnsplanen vil på en eller annen måte og i ulik grad påvirke oppgavene som skal løses innenfor dette hovedansvarsområde.

Økonomi- og administrasjonsavdelingen direkte bidrag til samfunnsplanens overordnede mål er å bidra til å sikre økonomisk grunnlag for innfrielse av planens mål. Dette oppnås gjennom utarbeidelse av gode beslutningsgrunnlag til administrativ og politisk ledelse og gjennom tilrettelegging for god økonomistyring av hele Gildeskål kommune. I det ligger å utrede og legge fram alternativer for mulige økonomiske løsninger som vil gi økt handlefrihet.

I 2020 vil økonomi- og administrasjonsavdelingen, i tillegg til vanlig drift, ha følgende konkrete utviklingsoppgaver:

- Omdømmebygging. Kontinuerlig bevissthet på hvem vi er til for – ansatte og innbyggere.
- Best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende rammer.
- Høyt fokus på økonomisk internkontroll. Kontering, attestering og anvisningsreglement skal forankres i organisasjonen.
- Ta intranett aktivt i bruk for informasjonsutveksling internt i organisasjonen.
- Sykefravær under 2 % i avdelingen.
- Fokus på bruk og oppfølging av avviksmeldinger i Compilo for å kunne drive målrettet og systematisk arbeid med å forbedre kvaliteten på tjenestene.
- Ta hjemmesiden aktivt i bruk for informasjonsutveksling eksternt. I første omgang lage en egen informasjonsartikkel om eiendomsskatt, årsregnskap og budsjett.
- Utarbeide nytt økonomireglement for Gildeskål kommune.
- Støtte opp om prosess om økt økonomisk handlingsrom i Gildeskål kommune.
- Gi administrativ og politisk ledelse korrekt og godt beslutningsgrunnlag i spørsmål som angår økonomi, finans og finansiering.
- Automatisere og forenkle minimum to nye interne arbeidsprosesser. I 2020 skal digitale reiseregninger og profil ID med kontostreng direkte til saksbehandler innføres.
- Gjennomføre kurs for alle Vismabrukere i organisasjonen (økonomi/fakturering).
- Gi gjester på kommunehuset en god velkomst.

Kommentar til driften

Avdelingens budsjett vurderes som stramt. Det er få ansatte på hvert fagfelt og dermed svært sårbart. Det leveres derimot gode tjenester innenfor den rammen som er gitt og det søkes kontinuerlig etter nye måter å jobbe/samarbeide på for å hente ut effektiviseringspotensialer.

6.2.8 HA 7 Rådmannens stab

Rådmannens stab	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum inntekter	-360 357	-706 600	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Sum utgift	9 052 853	9 491 069	10 041 369	10 041 369	10 041 369	10 041 369
Netto utgift	8 692 496	8 784 469	9 641 369	9 641 369	9 641 369	9 641 369

Endringen av rammen fra 2019 til 2020

- Økning lønn 1 mnok. Det er gjort en teknisk endring i organisasjonen. Et nytt virksomhetsområde, Personal og organisasjon er opprettet underlagt rådmannen. I tillegg er Politisk sekretariat skilt ut fra servicetorget. Lønnsutgifter til personalkonsulent, arkiv og politisk sekretariat er derfor flyttet til egne ansvarsnummer underlagt rådmannen. Lønnsutgiftene til lønnsmedarbeider er splittet fra «lønn og personal» og vil nå være under «regnskap, innkreving og lønn»
- Hemis -0,1 mnok
- Fresksenteres -0,4 mnok

- Refusjon lønn lærling -0,13 mnok
- Refusjon fra andre fresksenteret - 0,17 mnok

Endringer i økonomiplanperioden

Det er ingen endringer i økonomiplanperioden.

Andel av driftsbudsjettet som går til rådmannens stab i 2020:

4 % av kommunens driftsutgifter går til HA 7 Rådmannens stab. 59,8 % av driftsutgiftene til HA 7 Rådmannens stab går til lønn.

Årsverk:

8,32 årsverk.

Hovedoppgaver:

Overordnet planverk
Prosjektstøtte
Personalpolitikk og organisasjonsutvikling
IKT
Beredskapsplanlegging
Folkehelsearbeid
Politisk sekretariat
Fresksenteret
Internkontroll

Koordinerende enhet og støttefunksjon

HA 7 rådmannens stab er koordinerende enhet og støttefunksjon for hele kommunen og er således involvert i alle de kommunale tjenesteområdene. Alle mål i samfunnsplanen vil på en eller annen måte og i ulik grad påvirke oppgavene som skal løses innenfor dette hovedansvarsområde.

Prioriterte satsningsområder

I 2020 vil Rådmannens stab, i tillegg til vanlig drift, ha følgende konkrete utviklingsoppgaver:

- Omdømmebygging. Kontinuerlig bevissthet på hvem vi er til for – ansatte og innbyggere.
- Best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende rammer.
- Høyt fokus på økonomisk internkontroll. Kontering, attestering og anvisningsreglement skal forankres i organisasjonen.
- Ta intranett aktivt i bruk for informasjonsutveksling internt i organisasjonen.
- Sykefravær under 2 % i avdelingen.
- Fokus på bruk og oppfølging av avviksmeldinger i Compilo for å kunne drive målrettet og systematisk arbeid med å forbedre kvaliteten på tjenestene.
- Politiske saker
- Økonomistyring
- Ledelse
- Informasjonsarbeid
- Prosjektledelse og gjennomføring
- Organisasjonsutvikling og effektivisering

6.3 Øvrige sektorplaner i økonomiplan 2020-2023

Sektorplanene skal behandles og rulleres i forbindelse med økonomi og handlingsdel. Nedenfor beskrives hva som gjennomføres i økonomi- og handlingsdel 2020-2023.

Ikt-plan

Gildeskål kommunes IKT-plan ble vedtatt i kst. 20.9.2016. Tiltakene står beskrevet i dokumentet. Alle er lagt inn i økonomiplanen innenfor eksisterende ramme. Rullering av PCer er lagt inn i budsjettet. I tillegg er det prioritert 1 mnok i PC og digitale verktøy til barnehage og skole. Skolen får ny læreplan der digitalisering er ett av hovedtemaene i Fagfornyelsen. Skolene må ha de digitale hjelpemidlene som er nødvendig for at elevene og ansatte skal gis mulighet for framtidsrettet opplæring. Målet er at det skal være en PC til hver elev. Det er også behov for digital opplæring for barn i barnehagen. Det må derfor anskaffes digitale verktøy til barn og ansatte i barnehagene. Det tas sikte på gradvis innfasing av digitale tavler, skjermer, PCer og nettbrett. Digitale verktøy som fungerer er en forutsetning for blant annet fjernundervisning.

Det har tidligere blitt sagt at hver pc skal byttes ut etter fire år, men i et miljøperspektiv vil hver maskin heretter vurderes særskilt før den kastes. I de tilfellene hvor det er en restverdi i PC-en vil kommunen bli kompensert.

Boligpolitisk plan

Gildeskål kommunes boligpolitiske plan ble vedtatt i kst. 22.6.2016. Det er nå bygget seks småhus på Våg og tre firemannsboliger. To på Inndyr og en på Nygårdsjøen. Alle enhetene har vært utleide foruten en på Nygårdsjøen som ikke har hatt leietaker. Vi vet at det skal bygges 7 leiligheter i forbindelse med at det skal bygges ny butikk på Inndyr. I tillegg er det til vurdering et byggetrinn to med flere leiligheter. Gildebo skal også bygge 4-mannsbolig på Sørarnøy. Boligsituasjonen framover må evalueres jevnlig før kommunen selv påtar seg investeringskostnader. Vi tror at det vil være behov for ny boligsatsing fra 2023. Kommunen vil imidlertid evaluere boligpolitisk plan for å vurdere endelig behov.

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv

Gildeskål kommunes plan for fysisk aktivitet og friluftsliv ble vedtatt 10.12.2015. Planen er gjennom 2019 blitt revidert og kommer til behandling i kommunestyremøte i desember 2019.

Trafikksikkerhetsplan

Planen er gjennom 2019 blitt revidert og kommer til behandling i kommunestyremøte i november 2019. I planperioden blir trafikksikkerhetsplanen lagt til grunn ved valg av tiltak til veivedlikehold, etablering av gatelys og trafikksikringstiltak. Tiltakene inngår i veivedlikeholdsbudsjettet og investeringsbudsjettet. Øvrige tiltak som andre skal utføre søkes realisert gjennom påvirkning og samarbeid. Noe av dette må skje ved politisk påvirkning.

6.4 Oppsummering/konklusjon

Det er viktig å se økonomiplanen inn i kommuneplan sammenheng. Økonomiplanen må ha en forankring i det som ligger vedtatt i kommuneplan. Planen må også ta hensyn til de føringer staten gir gjennom lover og forskrifter. I tillegg må det tas hensyn til planer på andre områder.

Utviklingen i samfunnet generelt og i Gildeskål tilsier at kommunen må tilpasse seg endrede rammebetingelser. Mye av utviklingen ligger i forhold/faktorer som kommunen selv ikke kan påvirke. Sysselsetting og arbeidsplasser er en viktig faktor i forhold til hvor folk bor. Kommunens evne til å tilrettelegge for eksisterende og nye helårsarbeidsplasser og attraktive tomter/boliger vil være viktig.

Ressursmangel vil være en utfordring kommunen vil måtte håndtere også i framtiden. Utfordringen blir å erkjenne den faktiske utviklingen og prioritere kommunens ressurser slik at disse blir forvaltet på en best mulig måte. Kravet til omstillingsevne og kompetanseutvikling blir viktig. Dette vil kreve stor innsats både fra den politiske og administrative ledelse, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike virksomhetene i kommunen. Innbyggernes forventningsnivå til kommunalt tjenestetilbud må realitetsorienteres og avstemmes i forhold til kommunens økonomi.

De omprioriteringer/vedtak som vi ser, må settes i gang i 2020 slik at de kan få effekt i denne økonomiplanperioden. Beslutninger må tas med et perspektiv som tar innover seg helheten og en fremtidsrettet utvikling for Gildeskål kommune i tråd med målene i samfunnsplanen.

Konkret betyr dette at politikken må tørre å drøfte organisering og struktur for skolen og eldreomsorgen i Gildeskål.

Vedlegg

- Hovedoversikt drift
- Budsjettskjema 1A
- Budsjettskjema 1 B
- Hovedoversikt investering
- Budsjettskjema 2 A
- Budsjettskjema 2 B

Hovedoversikt drift	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Gildeskål						
Brukerbetalinger	-8 185 866	-9 094 364	-8 929 214	-8 929 214	-8 929 214	-8 929 214
Andre salgs- og leieinntekter	-22 448 088	-26 041 641	-27 950 322	-28 215 322	-28 215 322	-28 215 322
Overføringer med krav til motytelse	-27 077 469	-18 930 000	-20 001 483	-20 001 483	-20 001 483	-20 001 483
Rammetilskudd	-98 018 576	-99 529 000	-101 995 000	-102 199 000	-102 369 000	-102 538 000
Andre statlige overføringer	-36 356 575	-10 767 507	-34 202 882	-8 202 882	-34 202 882	-8 202 882
Andre overføringer	-152 188	0	-62 000	-62 000	-62 000	-62 000
Skatt på inntekt og formue	-46 102 111	-46 065 000	-48 305 000	-48 305 000	-48 305 000	-48 305 000
Eiendomsskatt	-16 908 210	-15 295 011	-16 795 011	-16 795 011	-16 795 011	-16 795 011
Andre direkte og indirekte skatter	-6 283 888	-6 100 000	-6 100 000	-6 100 000	-6 100 000	-6 100 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-261 532 971	-231 822 523	-264 340 912	-238 809 912	-264 979 912	-239 148 912
Lønnsutgifter	140 585 670	134 664 529	138 521 520	138 587 465	138 521 520	138 587 465
Sosiale utgifter	25 080 130	26 263 240	26 261 090	26 263 895	26 261 090	26 263 895
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	39 779 701	35 250 473	38 397 366	38 344 766	38 314 766	38 344 766
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	15 154 831	15 103 422	15 210 719	13 460 719	13 460 719	13 460 719
Overføringer	20 181 448	22 748 599	20 787 893	20 789 143	20 787 893	20 789 143
Avskrivninger	14 648 185	0	14 800 000	14 800 000	14 800 000	14 800 000
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	255 429 965	234 030 263	253 978 588	252 245 988	252 145 988	252 245 988
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-6 103 006	2 207 740	-10 362 324	13 436 076	-12 833 924	13 097 076
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-1 162 595	-520 000	-550 000	-550 000	-550 000	-550 000
Gevinst på finansielle instrumenter	-760 746	-12 500 000	-11 900 000	-11 900 000	-11 900 000	-11 900 000
Mottatte avdrag på utlån	-67 010	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

Hovedoversikt drift	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-1 990 351	-13 120 000	-12 550 000	-12 550 000	-12 550 000	-12 550 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	5 585 545	6 053 500	6 923 500	6 523 500	6 273 500	6 023 500
Tap på finansielle instrumenter	6 009 961	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	8 787 299	9 417 760	10 009 000	10 009 000	10 009 000	10 009 000
Utlån	0	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	20 382 805	15 571 260	17 032 500	16 632 500	16 382 500	16 132 500
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	18 392 454	2 451 260	4 482 500	4 082 500	3 832 500	3 582 500
Motpost avskrivninger	-14 648 185	0	-14 800 000	-14 800 000	-14 800 000	-14 800 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-2 358 737	4 659 000	-20 679 824	2 718 576	-23 801 424	1 879 576
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-970 146	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-330 464	-19 184 793	-20 646 183	-18 044 583	-17 524 583	-17 205 583
Bruk av bundne fond	-6 495 695	-4 208 233	-2 867 019	-2 867 019	-2 867 019	-2 867 019
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-7 796 305	-23 393 026	-23 513 202	-20 911 602	-20 391 602	-20 072 602
Overført til investeringsregnskapet	0	4 200 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	7 038 932	11 700 000	37 900 000	11 900 000	37 900 000	11 900 000
Avsetninger til bundne fond	3 116 121	2 834 026	2 293 026	2 293 026	2 293 026	2 293 026
SUM AVSETNINGER (K)	10 155 053	18 734 026	44 193 026	18 193 026	44 193 026	18 193 026
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Gildeskål						
Skatt på inntekt og formue	-46 102 111	-46 065 000	-48 305 000	-48 305 000	-48 305 000	-48 305 000
Ordinært rammetilskudd	-98 018 576	-99 529 000	-101 995 000	-102 199 000	-102 369 000	-102 538 000
Skatt på eiendom	-16 908 210	-15 295 011	-16 795 011	-16 795 011	-16 795 011	-16 795 011
Andre direkte eller indirekte skatter	-6 283 888	-6 100 000	-6 100 000	-6 100 000	-6 100 000	-6 100 000
Andre generelle statstilskudd	-36 356 575	-10 767 507	-34 202 882	-8 202 882	-34 202 882	-8 202 882
Sum frie disponible inntekter	-203 669 360	-177 756 518	-207 397 893	-181 601 893	-207 771 893	-181 940 893
Renteinntekter og utbytte	-1 162 595	-520 000	-550 000	-550 000	-550 000	-550 000
Gevinst på finansielle instrumenter	-760 746	-12 500 000	-11 900 000	-11 900 000	-11 900 000	-11 900 000
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	5 585 545	6 053 500	6 923 500	6 523 500	6 273 500	6 023 500
Tap på finansielle instrumenter	6 009 961	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	8 787 299	9 417 760	10 009 000	10 009 000	10 009 000	10 009 000
Netto finansinntekter/-utgifter	18 459 464	2 451 260	4 482 500	4 082 500	3 832 500	3 582 500
Til ubundne avsetninger	7 038 932	11 700 000	37 900 000	11 900 000	37 900 000	11 900 000
Til bundne avsetninger	3 116 121	2 834 026	2 293 026	2 293 026	2 293 026	2 293 026
Bruk av tidl års regnskm mindreforbruk	-970 146	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-330 464	-19 184 793	-20 646 183	-18 044 583	-17 524 583	-17 205 583
Bruk av bundne avsetninger	-6 495 695	-4 208 233	-2 867 019	-2 867 019	-2 867 019	-2 867 019
Netto avsetninger	2 358 748	-8 859 000	16 679 824	-6 718 576	19 801 424	-5 879 576
Overført til investeringsbudsjettet	0	4 200 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Til fordeling drift	-182 851 148	-179 964 258	-182 235 569	-180 237 969	-180 137 969	-180 237 969
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	182 851 159	179 964 258	182 235 569	180 237 969	180 137 969	180 237 969
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Politisk virksomhet						
Utgifter	4 451 854	4 667 804	4 563 573	4 663 573	4 563 573	4 663 573
Inntekter	-1 326 694	-1 331 000	-1 336 855	-1 336 855	-1 336 855	-1 336 855
Sum fordelt	3 125 160	3 336 804	3 226 718	3 326 718	3 226 718	3 326 718
Familie og oppvekst						
Utgifter	76 769 074	69 135 771	67 622 391	67 622 391	67 622 391	67 622 391
Inntekter	-12 642 891	-6 980 884	-7 134 329	-7 134 329	-7 134 329	-7 134 329
Sum fordelt	64 126 183	62 154 887	60 488 062	60 488 062	60 488 062	60 488 062
NAV						
Utgifter	4 301 154	4 599 324	4 794 642	4 794 642	4 794 642	4 794 642
Inntekter	-122 333	-100 000	-107 000	-107 000	-107 000	-107 000
Sum fordelt	4 178 821	4 499 324	4 687 642	4 687 642	4 687 642	4 687 642
Helse og omsorg						
Utgifter	89 921 864	88 514 205	89 819 268	88 069 268	88 069 268	88 069 268
Inntekter	-11 701 166	-10 025 320	-9 860 420	-9 860 420	-9 860 420	-9 860 420
Sum fordelt	78 220 698	78 488 885	79 958 848	78 208 848	78 208 848	78 208 848
Teknisk						
Utgifter	8 946 938	8 739 420	8 749 833	8 749 833	8 749 833	8 749 833
Inntekter	-2 313 829	-3 720 205	-3 126 251	-3 126 251	-3 126 251	-3 126 251
Sum fordelt	6 633 109	5 019 215	5 623 582	5 623 582	5 623 582	5 623 582
Eiendom						
Utgifter	18 006 727	13 790 096	17 822 067	17 739 467	17 739 467	17 739 467
Inntekter	-6 737 515	-5 780 198	-5 923 076	-6 188 076	-6 188 076	-6 188 076

Budsjettskjema 1B	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum fordelt	11 269 212	8 009 898	11 898 991	11 551 391	11 551 391	11 551 391
Kultur						
Utgifter	4 182 930	8 646 154	7 004 936	7 004 936	7 004 936	7 004 936
Inntekter	-491 163	-290 624	-907 828	-907 828	-907 828	-907 828
Sum fordelt	3 691 767	8 355 530	6 097 108	6 097 108	6 097 108	6 097 108
Drift og vedlikehold						
Utgifter	3 674 172	3 883 125	4 823 125	4 823 125	4 823 125	4 823 125
Inntekter	-197 475	-977 600	-357 600	-357 600	-357 600	-357 600
Sum fordelt	3 476 697	2 905 525	4 465 525	4 465 525	4 465 525	4 465 525
Vann Avløp og renovasjon						
Utgifter	6 284 315	5 775 545	6 227 128	6 227 128	6 227 128	6 227 128
Inntekter	-8 446 496	-10 813 193	-11 063 600	-11 063 600	-11 063 600	-11 063 600
Sum fordelt	-2 162 181	-5 037 648	-4 836 472	-4 836 472	-4 836 472	-4 836 472
Fellestjenester						
Utgifter	19 977 675	20 852 554	22 245 360	22 245 360	22 245 360	22 245 360
Inntekter	-903 603	-1 189 250	-893 000	-893 000	-893 000	-893 000
Sum fordelt	19 074 072	19 663 304	21 352 360	21 352 360	21 352 360	21 352 360
Finansielle transaksjoner						
Utgifter	18 343 655	5 526 265	20 406 265	20 406 265	20 406 265	20 406 265
Inntekter	-16 106 304	-2 000 000	-16 800 000	-16 800 000	-16 800 000	-16 800 000
Sum fordelt	2 237 351	3 526 265	3 606 265	3 606 265	3 606 265	3 606 265
Kommunal finansiering						
Utgifter	490 883	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Inntekter	-11 603 257	-10 957 731	-14 333 060	-14 333 060	-14 333 060	-14 333 060
Sum fordelt	-11 112 374	-10 957 731	-14 333 060	-14 333 060	-14 333 060	-14 333 060

Hovedoversikt investering	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Gildeskål						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-1 274 471	-6 556 000	-1 000 000	0	0	0
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	0	-10 314 000	-4 500 000	-1 600 000	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 813 256	-7 165 250	-4 265 000	-3 777 500	-2 065 000	-1 165 000
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	-4 087 727	-24 035 250	-9 765 000	-5 377 500	-2 065 000	-1 165 000
Lønnsutgifter	557 428	0	2 000 000	2 000 000	1 700 000	1 700 000
Sosiale utgifter	85 827	0	415 300	415 300	355 000	356 000
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	34 981 829	73 223 649	25 319 700	21 392 700	12 045 000	28 444 000
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	170 760	0	0	0	0	0
Overføringer	2 813 256	7 265 250	6 415 000	4 777 500	3 065 000	2 165 000
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	261	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	38 609 361	80 488 899	34 150 000	28 585 500	17 165 000	32 665 000
Avdragsutgifter	829 820	0	0	0	0	0
Utlån	5 526 045	0	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	9 984 599	13 406 885	2 900 000	2 900 000	2 900 000	2 900 000
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	99 739	4 600 000	5 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Avsetninger til bundne fond	530 882	0	0	0	0	0

Hovedoversikt investering	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	16 971 085	18 006 885	7 900 000	6 900 000	6 900 000	6 900 000
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	51 492 719	74 460 534	32 285 000	30 108 000	22 000 000	38 400 000
Bruk av lån	-32 961 796	-41 693 649	-14 000 000	-11 700 000	-4 500 000	-21 000 000
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-1 360 702	0	0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet	0	-4 200 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Bruk av tidligere års overskudd	-99 739	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-750 282	-10 300 000	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-1 953 000	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-14 367 197	-18 266 885	-14 285 000	-14 408 000	-13 500 000	-13 400 000
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	-51 492 716	-74 460 534	-32 285 000	-30 108 000	-22 000 000	-38 400 000
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2A	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Gildeskål						
Investeringer i anleggsmidler	38 609 361	80 488 899	34 150 000	28 585 500	17 165 000	32 665 000
Utlån og forskutteringer	5 526 045	0	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	9 984 599	13 406 885	2 900 000	2 900 000	2 900 000	2 900 000
Avdrag på lån	829 820	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	630 621	4 600 000	5 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Årets finansieringsbehov	55 580 446	98 495 784	42 050 000	35 485 500	24 065 000	39 565 000
Bruk av lånemidler	-32 961 796	-41 693 649	-14 000 000	-11 700 000	-4 500 000	-21 000 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-1 274 471	-6 556 000	-1 000 000	0	0	0
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 813 256	-7 165 250	-4 265 000	-3 777 500	-2 065 000	-1 165 000
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-1 360 702	-10 314 000	-4 500 000	-1 600 000	0	0
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-38 410 225	-65 728 899	-23 765 000	-17 077 500	-6 565 000	-22 165 000
Overført fra driftsregnskapet	0	-4 200 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Bruk av tidligere års udisponert	-99 739	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-17 070 479	-28 566 885	-14 285 000	-14 408 000	-13 500 000	-13 400 000
Sum finansiering	-55 580 443	-98 495 784	-42 050 000	-35 485 500	-24 065 000	-39 565 000
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2B

Nr	P.nr	Prosjektnavn	2020	2021	2022	2023
1	3008	Velferdsteknologi	0,8	0,5	0,5	0,5
2	6036	Opprusting veilys	1	1	1	1
3	NY	Gatelys Nygårdsjøen	2,1			
4	2021	Sørarnøy skole ventilasjon og brannsikring	1	0,75		
5	X	Boligsatsing Boliger				20
6	NY	Boligsatsing utvikling egne tomter Nygårdsjøen	0,75			
7	4705	Renovering tekniske anlegg GIBOS	3	3	3,5	
8	NY	Varmeanlegg (miljø)	5	5		
9	6912	Skilting	0,1	0,1	0,1	
10	1005	Ny aksjekapital i Gildeskål Invest AS	2	2	2	2
11	4051	Industriarealer – erverv og opparbeidelse av nye	5	5	5	5
12	NY	Kirkestedet – arbeidspakker	1	3	3	3
13	8000	Brannsikring – kirker	1,15			
14	8000	Oppgraderinger– kirker	1	1	1	1
15	NY	Aktivitetsparker	3,735	2,508		
16	NY	Brannsikkerhet, inkl ansatte	0,75	0,75		
17	NY	Vinterhage GIBOS	2			
18	NY	Utebod Inndyr skole	0,1			
19	NY	PC og digitale verktøy barnehage og skole	1	1	1	1
20	NY	AV-anlegg kommunestyresalen + infoskjermer	0,4			
21	NY	Tankbil for å sikre slukkevannsforsyning		1,2		
22		KLP	0,9	0,9	0,9	0,9
23		Avsetning til Ubundet kapitalfond	4	4	4	4
Sum			**37,785**	**31,708**	**22**	**38,4**